

Азия/Еуропа

Ақпараттық сараптама журналы

Басылымның 3-ші жылы, №31, Шілде 2018

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜNÜN AYLIK YAYINIDIR

ЕУРАЗІЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ АЙ САЙЫН ШЫҒАТЫН БАСЫЛЫМЫ

CONTROVERSY OVER NORD STREAM 2 PROJECT

РАЗНОГЛАСИЯ ВОКРУГ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОЕКТА «СЕВЕРНЫЙ ПОТОК-2»

RÖPORTAJ SÜXBAT

**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT
FAKÜLTESİ FELSEFE BÖLÜMÜ
DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ HACI AHMET
ŞİMŞEK**

СЕЛЧУК УНИВЕРСИТЕТИ ӘДЕБИЕТ
ФАКУЛЬТЕТИ ФИЛОСОФИЯ
КАФЕДРАСЫНЫҢ ОҚЫТУШЫСЫ ДОЦЕНТ
МІНДЕТІН АТҚАРУШЫ, ДОКТОР ХАДЖЫ
АХМЕТ ШІМШЕК

**REVIEWING
KAZAKHSTAN'S SEAPORTS
DEVELOPMENT STRATEGY**

АНАЛИЗИРУЯ СТРАТЕГИЮ
РАЗВИТИЯ МОРСКИХ
ПОРТОВ КАЗАХСТАНА

LIDIYA PARKHOMCHIK

**TÜRKİYE'DE SOSYAL
TRANSFER HARCAMALARI
VE BÖLÜŞÜMSSEL ADALET**

ТҮРКІЯДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК
ТРАНСФЕРТТІК ШЫҒЫНДАР
ЖӘНЕ ҮЛЕСТІРУ ӘДІЛЕТТІЛІГІ

ZHANDOS RANOV

Asya Avrupa / Азия Еуропа
(Haber – Yorum) / (Ақпараттық сараптама)

Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınıdır
Еуразия ғылыми-зерттеу институты басылымы

Sahibi / Меншік иесі
Ahmet Yesevi Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü /
Ахмет Ясауи университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институты директоры
Doç. Dr. Vakur Sümer

Genel Yayın Yönetmeni / Бас редактор
Zhengizkhan Zhanaltay

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Жауапты редактор
Dr. Zhandos Ranov

Haber Müdürü / Жаңалықтарға жауапты редактор
Zhengizkhan Zhanaltay

Tercüme Ekibi / Аудармашылар тобы
Omirbek Hanayi
Aigerim Manatkızı
Kanat Makhanov

Sekretarya / Хатшылық
Saltanat Suleymen

Metin Redaksiyon / Мәтінді өңдеу
Kenan Semiz

Teknik Redaksiyon / Техникалық редактор
Abulkhairkhan Zhunisbek

Yayın Kurulu / Редакция алқасы
Doç. Dr. Vakur Sümer
Zhengizkhan Zhanaltay
Dr. Zhandos Ranov
Dr. Gulnar Nadirova
Dauren Aben
Lidiya Parchomchik

Yönetim Merkezi / Басқару орталығы

Almalı Audanı, Mametova 48, 050004
Almaty, Kazakhstan
Tel. +7 (727) 279 97 94
Fax. +7 (727) 279 97 94
E-mail: info@eurasian-research.org

Mülakat, haber-yorum ve analizlerde ifade edilen görüşler yazarların kendi görüşleri olup
Enstitü'nün yayın politikasını yansıtmamaktadır. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

"Сұхбат", "Ақпараттық сараптама" және "Өзекті пікір" айдарларымен шыққан мақала авторларының
пікірлері институт көзқарасын білдірмейді. Журналда жарияланған материалдарды
институттың рұқсатынсыз көшіріп басуға болмайды.

DOÇ. DR. VAKUR SÜMER

Merhabalar kıymetli okuyucularımız,

Asya Avrupa'nın yeni sayısıyla karşınızda olmaktan mutluluk duyuyoruz. Bu sayımızda da bölgemizin yoğun gündemine ilişkin önemli analiz ve haberleri bulabileceksiniz.

Değerli okuyucularımız,

Bilindiği üzere Türkiye'deki Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili seçimleri 24 Haziran'da gerçekleştirildi. Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın yeniden Cumhurbaşkanı seçilmesinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yenilenmesinin yanında, Türkiye'nin yeni bir yönetim sistemine de 'merhaba' dediği bu seçimin sonuçlarının, Türkiye'ye ve tüm Avrasya bölgesine hayırlı olmasını diliyoruz. Yeni sistem ile birlikte Türkiye'de daha hızlı ve etkin bir karar alma ve uygulama sürecinin başlaması bekleniyor. Hiç şüphesiz bu durum, önümüzdeki yıllarda, Türkiye için daha yüksek bir büyüme potansiyeline işaret etmektedir.

Geçtiğimiz ay bölgemizdeki bir diğer önemli gelişme de kısaca TANAP olarak bilinen Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı'nın devreye alınması oldu. Bu önemli gelişme, gerek Türkiye'nin bölgesel bir enerji merkezine dönüşmesine sağladığı katkı, gerekse Azerbaycan'ın Avrupa'nın önemli bir doğalgaz tedarikçisi haline gelmesine yardımcı olması gibi boyutları ile tüm Avrasya coğrafyası açısından büyük önem taşımaktadır.

Asya Avrupa'nın bu sayısında, Avrasya'daki diğer önemli gelişmelerle ilgili analizlere yer vermekteyiz. Bunlardan birisi Kuzey Akım 2 Projesi'ndeki son gelişmelere ilişkin. Bir diğer analizimizde, Kazakistan'ın Hazar Denizi'ndeki limanlarını geliştirme stratejisini konu ediniyoruz. Kazakistan ekonomisinde yaşanan ekonomik gelişmeleri değerlendiren analizimizde, ülkenin ekonomik büyümesinde yeni bir evreye girilmekte olduğu anlatılmakta. Dergimizde ayrıca, Türkiye'deki sosyal transfer harcamalarının görünümünü ortaya koyan ve bunun bölüşümsel adalettaki rolünü irdeleyen bir değerlendirmeyi de bulabileceksiniz.

Yeni sayımızda görüşebilmek dileğiyle.

Қадірлі де құрметті оқырман қауым!

Назарларыңызға «Азия Еуропа» журналының жаңа санын ұсынамыз. Бұл санымыздан да аймақтың күн тәртібіндегі мәселелерге қатысты маңызды талдаулар мен жаңалықтарды таба аласыз.

Өздеріңізге белгілі, 24 маусымда Түркияда президенттік және парламенттік сайлау өтті. Режеп Тайып Ердоғанның қайтадан Президент болып сайлануы мен Түркия Ұлы Ұлттық Мәжілісі құрамының жаңаруы, сондай-ақ Түркияда жаңа басқару жүйесін енгізген осы сайлау қорытындысы Түркия мен бүкіл Еуразия аймағының одан әрі дами түсуіне жол ашады деген үміттеміз. Жаңа жүйе арқылы Түркияда әлдеқайда тез, әрі тиімді шешім қабылдау және іске асыру үдерісі басталмақ. Бұл жағдай алдағы кезеңде Түркия әлеуетінің одан әрі өсуіне ықпал ететініне еш күмән жоқ.

Өткен айда аймақта орын алған тағы бір маңызды оқиға – TANAP Транс-Анадолы табиғи газ құбыр желісінің пайдалануға берілуі. Бұл айтулы оқиға Түркияның аймақтық энергетикалық орталыққа, ал Әзірбайжанның Еуропаның ірі газ жеткізушісіне айналуына үлес қосуы тұрғысынан бүкіл Еуразия аймағы үшін үлкен маңызға ие.

«Азия Еуропа» журналының бұл санында Еуразиядағы басқа да маңызды оқиғаларға талдау жасалды. Солардың бірі «Солтүстік ағын 2» жобасының ағымдағы ахуалына қатысты. Тағы бір талдауда Қазақстанның Каспий теңізіндегі порттарын дамыту стратегиясы қарастырылды. Қазақстан экономикасында орын алған экономикалық өзгерістерді зерделеген талдау жұмысында еліміздің экономикалық өсуінің жаңа кезеңі басты тақырыпқа айналды. Журналымыздан, сондай-ақ, Түркиядағы әлеуметтік аударымдар бойынша шығыстардың пайда болуы анықталып, оның жәрдемақыларды әділ бөлудегі рөлі зерттелген талдау жұмысын таба аласыздар.

Келесі санымызда қайта жүздескенше.

ÖNSÖZ АЛҒЫСӨЗ

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜ ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ DOÇ. DR. VAKUR SÜMER.....	1
--	---

RÖPORTAJ СҰХБАТ

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ FELSEFE BÖLÜMÜ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ HACI AHMET ŞİMŞEK	
СЕЛЧУК УНИВЕРСИТЕТИ ӘДЕБИЕТ ФАКУЛЬТЕТИ ФИЛОСОФИЯ КАФЕДРАСЫНЫҢ ОҚЫТУШЫСЫ ДОЦЕНТ МІНДЕТІН АТҚАРУШЫ, ДОКТОР ХАДЖЫ АХМЕТ ШИМШЕК	4

GÜNCEL ӨЗЕКТІ ПІКІР

CONTROVERSY OVER NORD STREAM 2 PROJECT РАЗНОГЛАСИЯ ВОКРУГ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОЕКТА «СЕВЕРНЫЙ ПОТОК-2» ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK.....	16
REVIEWING KAZAKHSTAN'S SEAPORTS DEVELOPMENT STRATEGY АНАЛИЗИРУЯ СТРАТЕГИЮ РАЗВИТИЯ МОРСКИХ ПОРТОВ КАЗАХСТАНА LIDIYA PARKHOMCHIK.....	23
THE END OF INCOME CONVERGENCE PATH OF KAZAKHSTAN КОНЕЦ КОНВЕРГЕНЦИИ ДОХОДОВ В КАЗАХСТАНЕ? KANAT MAKHANOV	32
TÜRKİYE'DE SOSYAL TRANSFER HARCAMALARI VE BÖLÜŞÜMSEL ADALET ТҮРКИЯДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК ТРАНСФЕРТТІК ШЫҒЫНДАР ЖӘНЕ ҮЛЕСТІРУ ӘДІЛЕТТІЛІГІ ZHANDOS RANOV.....	44

HABER-YORUM

АҚПАРАТТЫҚ САРАПТАМА

UN SECRETARY GENERAL LAUNCHES NEW DISARMAMENT AGENDA	50
EDUCATION REFORMS IN UZBEKISTAN	52
UNCERTAINTIES SURROUNDING THE TRUMP-KIM SUMMIT	55
ST. PETERSBURG HOSTED INTERNATIONAL ECONOMIC FORUM-2018.....	57
NATIONAL BANK OF UKRAINE KEEPS ITS KEY POLICY RATE UNCHANGED AT 17%	59
KAZAKHSTAN'DAN ÖZBEKİSTAN ÖĞRENCİLERİ İÇİN 10 BİN EĞİTİM BURSUSU	61
AZERBAIJAN MARKS 100 TH ANNIVERSARY OF DEMOCRATIC REPUBLIC	63
AZERBAIJAN SHAPES A NEW ENERGY MAP OF EUROPE	65
TIMES HIGHER EDUCATION PRESENTS WORLD UNIVERSITY RANKINGS BY REPUTATION	67
CASHLESS PAYMENTS IN KAZAKHSTAN CONTINUE TO GROW	71
KAZAKHSTAN RANKS 70TH IN THE GLOBAL PEACE INDEX.....	73
KAZAKHSTAN-RUSSIA ENERGY COOPERATION IN THE CASPIAN SEA.....	75
FORMER KYRGYZ PM DETAINED ON CORRUPTION CHARGES.....	77
WORLD BANK ECONOMIC OUTLOOK FOR CENTRAL ASIA IS UPWARDLY REVISED.....	79
2018 ŞANGHAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ DEVLET BAŞKANLARI ZİRVESİ	81
TÜRKİYE'NİN YENİ BOR STRATEJİSİ AÇIKLANDI	84
MAJOR RESULTS OF TRUMP-KIM SUMMIT.....	86
TANAP PIPELINE INAUGURATED IN TURKEY	88
MAIN OUTCOMES OF THE G7 SUMMIT	90
TENGE FELL TO ITS EIGHT-MONTH LOW	92

ETKİNLİKLER

ІС-ШАРАЛАР

.....	96
-------	----

İNFOGRAFİK

ИНФОГРАФИКА

.....	100
-------	-----

**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT
FAKÜLTESİ FELSEFE BÖLÜMÜ
DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ
HACI AHMET ŞİMŞEK**

СЕЛЧУК УНИВЕРСИТЕТІ ӘДЕБИЕТ
ФАКУЛЬТЕТІ ФИЛОСОФИЯ
КАФЕДРАСЫНЫҢ ОҚЫТУШЫСЫ
ДОЦЕНТ МІНДЕТІН АТҚАРУШЫ,
ДОКТОР ХАДЖЫ АХМЕТ ШИМШЕК

Kendinizi tanıtır mısınız?

Konya-Cihanbeyli doğumluyum. İlkokuldan sonra Konya İmam Hatip Lisesi ve Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldum. Aynı üniversitede din sosyolojisinden yüksek lisansımı tamamladım. 1992-1997 yılları arasında öğretmenlik ve askerlik yaptım. Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesine okutman olarak Kazakistan'a gittim. 10 sene bu üniversitede hocalığımı yanı sıra İlahiyat Bölümü Başkanlığı, Şarkiyat Fakültesi Yönetim Kurulu Üyeliği ve Rektör Danışmanlığı görevlerinde bulundum. Ayrıca, Kazakistan Al-Farabi Üniversitesinde felsefe tarihi dalında doktora yaptım ve 2007 yılında Türkiye'ye dönünce kısa süreyle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde danışman olarak çalıştım. Ardından iki yıl süreyle eski adıyla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda çalıştım. 2011'de Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesinde Yrd. Doç. Dr. olarak öğretim üyeliğine başladım. 2012 senesinin Mart ayın-

Өзіңіз жайлы қысқаша айтып өтсеңіз?

Мен Конья провинциясындағы Джиханбейли қаласында дүниеге келдім. Бастауыш білім алғаннан кейін Конья Имам Хатип мектебі мен Селчук университетінің Дінтану факультетін бітірдім. Сол университетте Дін әлеуметтануы мамандығы бойынша магистратураны аяқтадым. 1992-1997 жылдары мұғалім болып жұмыс істедім және әскери борышымды өтедім. Кейін маған Қазақстандағы Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінде оқытушылық қызмет ету бақыты бұйырды. Бұл университетте он жыл сабақ берумен қатар, Дінтану кафедрасының меңгерушісі, Шығыстану факультеті Басқарма мүшесі және Ректор кеңесшісі болдым. Сонымен қатар, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде философия тарихы бойынша докторантурада оқып, 2007 жылы Түркияға оралған соң қысқа мерзім Түркия Ұлы Ұлттық Мәжілісінде кеңесші болып

да ise Kastamonu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde akademisyenlik hayatıma devam ettim. Burada Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezini kurarak iki yıl boyunca müdürlüğünü deruhte ettim. 2016 senesinin Ekim ayında YÖK 40-b maddesine göre Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümüne görevlendirildim. Hâlen Felsefe Bölümünde hocayım. Türk dünyasıyla yakından ilgili olup, zaman zaman misafir hoca olarak Kazakistan'a gidip geliyorum. Bölge ile ilgili toplantı, sempozyum, konferans ve panellere katılıyorum. Bütün bunların yanı sıra Yeni Haber gazetesinde köşe yazarlığı yapıyor ve KONTV'de her cumartesi canlı olarak yayınlanan "Ahmet Şimşek ile Doğruya Doğru" programını hazırlayıp sunuyorum. Aslen Kazak olan Reyhan Hanım ile evliyim ve 3 çocuk babasıyım.

Kazakistan'da çok uzun süre bulundunuz, bu yıllardan bize bahsedebilir misiniz?

İlk olarak 1997 yılında Kazakistan'a gittiğimde epey bir hayal kırıklığına uğramıştım. Çünkü henüz çok genç bir devlete gelmişim ve bazı mağduriyetler yaşıyorduk. O zaman Türkistan adeta bir köydü. Üstelik o yıl Kazak dostların dediğine göre son 30 yılın en soğuk kışını yaşadık, eksi kırkları gördük. Şehirde merkezi ısıtma çalışmıyordu, elektrik ve su çok az veriliyordu. Turan misafirhanesinde kaldık. Neyse ki jeneratör vardı ve zorluk çekmiyorduk. Fakat yerleşke dışındaki binalarda buz gibi sınıf ve amfilerde ders yaptık. 1998 Nevruzunu karlar üzerinde karşılamıştık. Bir daha öyle soğuk görmedim. Tabi ki devletin genç olduğu gibi Ahmet Yesevi Üniversitemiz de çok gençti. Sistem eski Sovyet rejiminin sistemiydi; mecburi ders saatleri falan. Bir sonraki yıl Dintanu yani İlahiyat bölüm başkanlığı

**KAZAKİSTAN'A
GELİNCE PEK
TÜRKİYE'Yİ
ÖZLEMİYORDUM.
DEMEK Kİ BENİM
MAYAM BU
TOPRAKLARA
UYGUNDU, ÇÜNKÜ
ATALARIMIZ BURADAN
ANADOLU'YA
GİTMİŞLERDİ.**

**TÜRKİYANY ONША
САҒЫНБАЙТЫНМЫН.
ДЕМЕК, МЕНІҢ
ТҮП-ТАМЫРЫМ
СОЛ ЖЕРДЕ ЖАТЫР,
ӨЙТКЕНІ БІЗДІҢ
АТА-БАБАЛАРЫМЫЗ
АНАДОЛЫҒА СОЛ
ЖАҚТАН БАРҒАН.**

қызмет атқардым. Содан кейін мен Әлеуметтік қызметтер мен балаларды қорғау агенттігінде екі жыл жұмыс істедім. 2011 жылы Ардахан университетінің Гуманитарлық ғылымдар және әдебиет факультетінде доцент міндетін атқарушы, доктор ретінде сабақ бере бастадым. 2012 жылдың наурыз айында Kastamonu университеті Жаратылыстану ғылымдары және әдебиет факультетінің Философия бөлімінде оқытушылық қызметімді жалғастырдым. Осы жоғары оқу орны аясында Түркі әлемінің қолданбалы зерттеулер орталығын құрып, оны екі жыл бойы басқардым. 2016 жылдың қазан айында Жоғары білім кеңесі 40-6 бабы бойынша, Селчук университеті Әдебиет факультетінің Философия кафедрасына тағайындалдым. Қазіргі таңда Философия кафедрасында сабақ беремін. Түркі әлемімен тығыз байланыста болғандықтан кей-кейде сабақ беру үшін Қазақстанға барып тұрамын. Аймаққа қатысты түрлі кездесулер, симпозиумдар, конференциялар мен жиындарға қатысып тұрамын. Сондай-ақ, Yeni Haber газетінде мақала жазып, KONTV арнасында әр сенбі сайын Ahmet Şimşek ile Doğruya Doğru бағдарламасымен тікелей эфирге шығамын. Жұбайым Райхан ханым – қазақ, үш баламыз бар.

Қазақстанда біршама уақыт тұрдыңыз, бұл туралы айтып берсеңіз?

1997 жылы Қазақстанға алғаш рет келгенімде көңілім қалған еді. Қазақстан өте жас мемлекет болғандықтан біраз жапа шектік. Ол кездері Түркістан ауыл тәрізді болатын. Сонымен қатар, қазақ достарымның айтуы бойынша, соңғы 30 жылдағы ең суық қыс болды, сынап бағанасы минус 40 градусқа дейін

yaptım ve programını hazırladım. Türkiye'den çok az hoca gelmişti ve Kazakistan'da branş hocası yoktu. 6-7 çeşit derse girdiğimi biliyorum, mecburen. Ama bütün zorluklara rağmen asla yılmıyorduk, ben bunu Hoca Ahmed Yesevî babamızın manevî şemsiyesi altında yaşadığımıza bağlıyorum. Üniversiteyi bitirip yüksek lisans yaparken 3 yıl üst üste Avrupa ülkelerine gitmiştim hem de çoğuna. Ancak

жетті. Қалада орталықтандырылған жылу жұмыс істемеді, электр энергиясы мен су жеткіліксіз болды. «Тұран» қонақ үйінде тоқтадық. Бақытымызға орай, генератор болғандықтан қиыншылық көрмедік. Бірақ кампус сыртындағы ғимараттарда мұздай суық аудиторияларда сабақ өткіздік. 1998 жылдың наурызын қармен қарсы алдық. Мұндай суықты ешқашан көрмеген едім.

birkaç ay sonra ülkemi özleyerek geri dönmüştüm. Bekârdım ve çok rahat oralara yerleşebilirdim, ama bunu yapamadım, hem de lüks bir hayata rağmen. Hâlbuki Kazakistan'a gelince pek Türkiye'yi özlemiyordum. Demek ki benim mayam bu topraklara uygundu, çünkü atalarımız buradan Anadolu'ya gitmişlerdi. Kazakistan'a geldiğim yıl bir Kazak kıızıyla da evlenince rahat bir hayatım başlamıştı. Oysa ben sadece bir yıllığına diye gitmiştim Kazakistan'a. On yıl kaldım hem de hayatımın en güzel yılları. Yalnız geldiğim ata yurdundan evime eşim ve çocuklarımla birlikte döndük. Bir ayağımız Kazakistan'da ve yılda birkaç defa gidip geliyorum. Ben Kazakistan'dan çok şey öğrendim. Düşünce dünyam, kafa yapım ve muhayyilem çok gelişti. İlk gittiğim 1997 yılı Kazakistan'ı, dönerken yani 2007 yılının Kazakistan'ı ve şimdiki Kazakistan arasında dağlar kadar fark var. Büyüdü ve kalkındı.

Günümüzde Orta Asya bölgesindeki gelişmeleri ve ülkeler arası işbirliğinin mevcut düzeyini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şöyle söyleyebilirim. Sovyetler Birliği dağılınca bölge ülkeleri özellikle Türk Cumhuriyetleri kısa süreli bir şaşkınlığa düşmüşlerdi. Kendilerine göre Dünyanın süper gücü olan bir ülkenin vatandaşыyken aniden yokluk ve işsizliğin kol gezdiği bir ülkenin vatandaşı durumuna düşmüşlerdi. Hatta Sovyetler Birliği tekrar canlansa da eski durumumuza gelsek diyenler bile oluyordu. Ayrıca birçoğu Kazak, Kırgız, Özbek, Türkmen ve Azerbaycanlıların bir soydan geldiklerinin bile farkında değillerdi. Birbirleriyle Rusça vasıtasıyla anlaşıyorlardı. Öte yandan aralarında bir çekişme bile vardı ve sevmiyorlardı birbirlerini. Bunu da kısa sürede aştılar ve "soyumuz ve dinimiz bir" diye söylem geliştir-

**AHMED YESEVİ,
ULU TÜRKİSTAN
COĞRAFYASININ
PİRİDİR VE
TÜRK-İSLAM
TASAVVUFUNUN
MİMARIDIR. SOHBET
MECLİSLERİNDE TÜRK
DİLİNİ KONUŞMUŞTUR
VE HANIMLARI DA
SOHBETLERİNE DAVET
ETMİŞTİR.**

**ҚОЖА АХМЕТ
ЯСАУИ ҰЛЫ ТҮР-
КІСТАН ПІРІ ЖӘНЕ
ТҮРКІ-ИСЛАМ СО-
ПЫЛЫҒЫНЫҢ НЕ-
ГІЗІН ҚАЛАУШЫСЫ.
ОЛ ШӘКІРТТЕРІМЕН
ҚҰРҒАН СЫР-СҰХ-
БАТТАРЫНДА ТҮРКІ
ТІЛІНДЕ СӨЙЛЕП,
СЫР-СҰХБАТТАРҒА
ӘЙЕЛДЕРДІ
ДЕ ШАҚЫРҒАН.**

Әрине, мемлекет жас болғандықтан Ахмет Ясауи университеті де енді дамып келе жатты. Міндетті сабақ сағаттары сияқты бұрынғы кеңес режимінің жүйесімен істедік. Келесі жылы мен Дінтануды кафедрасының меңгерушісі болып тағайындалып, өз бағдарламамды дайындадым. Түркиядан өте аз оқытушы келді және Қазақстанда бұл мамандық бойынша оқытушылар болмады. 6-7 түрлі дәріс бергенім есімде. Бірақ, бұл қиыншылықтарға қарамастан, біз ешқашан қорықпадық. Мен бұны Қожа Ахмет Ясауи бабамыздың рухани жебеушілігімен тығыз байланыстырамын. Университетті бітіріп, магистратурада оқып жүрген кезде 3 жыл бойы көптеген Еуропа елдеріне бару сәті түсті. Алайда, бірнеше айдан кейін елімді сағынып қайта оралатынымын. Бойдақ болғандықтан Еуропада еш кедергісіз қалуыма болар еді, бірақ жақсы өмірге қарамастан ол жақта қала алмадым. Бірақ Қазақстанда болған кезімде Түркияны онша сағынбайтынмын. Демек, менің түп-тамырым сол жерде жатыр, өйткені біздің ата-бабаларымыз Анадолыға сол жақтан барған. Қазақстанға келген жылы қазақ қызына үйленіп, бірге баянды ғұмыр кеше бастадық. Бастапқыда мен Қазақстанға тек бір жылға ғана барамын деп жоспарлаған болатынымын. Бірақ ол жақта он жылға қалып, өмірімнің ең керемет кездерін өткіздім. Атамекенге жалғыз өзім келіп, үйге әйеліммен және балаларыммен бірге оралдым. Қазақстаннан көп нәрсе үйреніп, дүниеге деген көзқарасым өзгерді. 1997 жылы алғаш барған кездегі Қазақстан, 2007 жылы қайтқан кездегі Қазақстан мен қазіргі Қазақстан арасында едәуір айырмашылық бар. Ел айтарлықтай өсіп, дамыды.

diler. Hızla aralarında ticaret gelişti bugün-
lere geldiler. Yeterli mi? Elbette değil. Hepsi
de günlük kullandıkları birçok eşya ve giyim
ihtiyaçlarını Çin'den temin ediyorlar. 90'lı yıl-
ların sonu ve 2000'li yılların başında bütün
Türk Cumhuriyetleri adeta Almanya'nın eski
araba pazarları olmuştu. Gümrüksüz veya az
bir vergiyle getirilen arabalar hızla çoğaldı.
Bu eski arabalar kısa sürede yollar da uygun
olmayınca bozuluyor ve orijinal parçaları çok
pahalı olunca yan sanayi Çin ürünleriyle tamir
oluyorlardı. Dolayısıyla milyonlarca dolar para
bu şekilde dışarıya gidiyordu. Ne yazık ki biz
o yıllarda Azerbaycan dışında diğer kardeş
cumhuriyetlerle ne ticarî ne de kültürel ola-
rak yeterli işbirliğine ulaşamadık. Bu konuda
Türkiye'nin de hataları oldu. Rahmetli Turgut
Özal'dan sonra en az on yıl biraz da kendi
derdimize düşerek Türkistan Coğrafyasıyla
gerekli teşrik-i mesâii yapamadık. Bu zaman
dilimi tam da kullanılması gereken bir süre-
ydi. Bir de mesafe uzak olunca bizim dışımızda
birçok ülke pazar paylarını alarak yerleştiler.
Ben bu süreci içim yanarak yaşadım. Son on
yılda bunu telafi etme yoluna gitmiş olsak da
hâlâ kaybettiğimiz mesafeyi telâfi edemedik.

Ahmet Yesevi Üniversitesi ve Türkiye'ye gelen
öğrenciler, az da olsa Türk Cumhuriyetlerine
giden öğrenciler çok önemli bir misyonu yer-
ne getirmiş oluyorlar. Bürokraside ve ticarete
önemli görevlerde bulunarak aramızdaki iş-
birliğine çok büyük katkıda bulunuyorlar. Tek
engel bazılarında giriş çıkışların vize ile olması
ve günlük hayatta birtakım zorluklarla karşı-
laşmaları. Türkiye'nin gösterdiği kolaylıkları
onlardan da bekliyoruz.

**Şu anda Konya'da, Selçuk Üniversitesi'n-
de öğretim üyesi olarak çalışıyorsunuz. Bu
çerçevede, Türkistan-Konya eksenindeki
manevi rabıtayı, silsileyi Türk-İslam tarihi
açısından nasıl değerlendirirsiniz?**

Evet, bu konu çok önemli. Ben üniversiteyi
bitirinceye kadar Konya'da Anadolu'nun Piri
Hz. Mevlana'nın gölgesinde yaşadım. Evimiz
türbeye çok yakındı. Görevim dolayısıyla 5 yıl
Konya dışında yaşadım. Daha sonra Kazakis-
tan'a Türkistan'a gelerek Ulu Türkistan'ın Piri
Hoca Ahmet Yesevî'nin manevî gölgesine sı-

**BİLİYOR MUSUNUZ, YÜCE
KİTABIMIZ KURAN-I KERİM'DEN
SONRA EN ÇOK BASILAN VE
OKUNAN İSLAM ESERİ ONUN
MESNEVİ ADLI ESERİDİR.**

ğindim. Anadolu'nun manevî mimarları çoktur. Hemen her yerleşim bölgesinde mutlaka halkın "Pîrimiz" diye bahsettiği büyüklerimiz vardır. Konya'da Mevlâna, Kastamonu'da Şeyh Şaban-ı Velî, Ankara'da Hacı Bayram Velî, Nevşehir'de Hacı Bayram Velî, Aksaray'da Somuncu Baba, Bursa'da Emir Sultan, Erzincan'da Terzi Baba. Hatta bazı manevî önderleri bir yer değil birkaç yer sahiplenir. Mesela Somuncu Baba'ya Aksaray, Bursa, Malatya sahip çıkar. Sarı Saltuk'un Anadolu ve Balkanlar'da 6-7 yerde mezarı ve sahiplenilmesi vardır. Yunus Emre'nin başta Eskişehir ve Karaman olmak üzere Anadolu'da birçok yerde makamı vardır. Bütün bunlara rağmen Hz. Ahmed Yesevî ile Hz. Mevlâna'nın önemli bir farkı var. Ahmed Yesevî, Ulu Türkistan Coğrafyasının Pîridir ve Türk-İslam Tasavvufunun mimarıdır. Sohbet meclislerinde Türk dilini konuşmuştur ve ha-

Орталық Азия аймағының қазіргі ахуалы мен бүгінгі таңда елдер арасындағы ынтымақтастық деңгейі жайлы не ойлайсыз?

Кеңес Одағы ыдырағаннан кейін, аймақ елдері, әсіресе түркі республикалары күтпеген жағдайға ұшырады. Супер державаның азаматтары кенеттен кедейлік пен жұмыссыздыққа тап болды. Тіпті КСРО-ның қайта қалпына келуін тілеп, бұрынғы өмірге қайта оралғысы келгендер де болды. Көпшілігі қазақ, қырғыз, өзбек, түркімен және әзірбайжандардың түп-тамыры бір екенін білмеді. Олар бір-бірімен орыс тілінде сөйлейтін. Тіпті араларында келіспеушіліктер туындап, бір-бірін жақтырмайтын. Көп ұзамай олар «түп-тамырымыз, дініміз бір» деп көзқарастарын өзгертті. Сауда-сат-

**ҚҰРАН КӘРІМНЕН KEЙІНГІ
ЕҢ КӨП ШЫҒАРЫЛЫП,
ОҚЫЛҒАН ИСЛАМ
ТУЫНДЫСЫ – ОНЫҢ
«МӘСНАУИ» АТТЫ ЕҢБЕГІ.**

”

nımları da sohbetlerine davet etmiştir. Anadolu'nun Türkleşmesinde ve İslamlaşmasında onun öğrencilerinin önderliği vardır. Alperenler Yesevî ekolünün temsilcileridirler. Onun iz başarıları Türkistan'dan Hazar Havzası'na, Anadolu ve Balkanlar'a kadar İslam ahlakı ve tasavvufunu yaymışlardır. Tekke ve Dergâhlarında Türklerin en zor zamanlarında bile ışıklarını söndürmemişlerdir. Hem ilmiyenin hem de askeriyeinin yol göstericisi olmuştur Ahmet Yesevî. Ölümsüz eseri Divan-ı Hikmet yazılı olarak ellerinde olmasa bile deyişleri dillerde ve gönüllerde asırlarca yaşamıştır. Hz. Mevlâna ise yine Ulu Türkistan Coğrafyasının sınırları içinde bulunan bugünkü Afganistan'ın Belh şehrinde doğmuş ve devrin ünlü âlimi babası Bahâeddin Veled'in ailesiyle birlikten çok uzun bir yolculuktan sonra Karaman'a yerleşmişler, babasının vefatından sonra Sultan

тықты дамытып, ынтымақтастықтың бүгінгі деңгейіне жетті. Бірақ бұл жеткілікті ме? Әрине, жоқ. Бәрі де күнделікті тұрмыста қолданатын тауарлар мен киім-кешектерді Қытайдан жеткізеді. 1990-шы жылдардың соңы мен 2000-шы жылдардың басында барлық түркі республикалары Германияның ескі автокөлік нарығына айналғандай болды. Бажсыз немесе аз салық салынған көлік құралдары тез көбейіп кетті. Жолдар жарамсыз болғандықтан көп ұзамай бұл ескі автокөліктер бұзылып, түпнұсқа бөлшектердің қымбат болуына байланысты оларды қытай өнімдерімен жөндеуге тура келетін. Миллиондаған доллар ақша осылай сыртқа кетті. Өкінішке орай, біз сол жылдары Әзірбайжаннан басқа бауырлас республикалармен жеткілікті сауда немесе мәдени ынтымақтастыққа қол жеткізе алмадық. Бұл мәселеде Түркия да қателік жіберді. Марқұм Тургут Өзалдан кейін он жылдай өзіміздің ішкі мәселелерімізбен айналысып, түркі әлемімен қажетті ынтымақтастықты жасай алмадық. Бұл уақытты дұрыс пайдалану керек еді. Арамыз қашық болған соң басқа елдер нарық үлесін бөліп алды. Менің бұл жайтқа ішім күйеді. Соңғы он жылда бұның есесін қайтаруға бел бусақ та, жоғалтып алған уақыттың орнын толтыра алмадық.

Ахмет Ясауи университеті, Түркияға келген студенттер және аз болса да түркі республикаларына оқуға кеткен студенттер өте маңызды миссияны орындады. Бюрократия мен саудада маңызды қызмет атқарып, ынтымақтастығымызға үлкен үлес қосуда. Кейбір елдерге кіріп-шығу үшін визаның талап етілуі және күнделікті өмірде қиындықтардың кездесуі жалғыз кедергі болып табылады. Түркияның қамтамасыз еткен жеңілдіктерін олардан да күтемін.

Қазіргі уақытта Конья қаласындағы Селчук университетінде оқытушы болып қызмет атқарасыз. Түркі-ислам тарихы тұрғысынан Түркістан мен Конья арасындағы рухани байланысты қалай бағалайсыз?

Alâeddin Keykubad'ın davetiyle Konya'ya gelip dersler vermeye başlamıştır. Fakat onu Hz. Pîr makamına eriştiren Şems-i Tebrizî oldu. Buradan şunu çıkarmalıyız. Gerek Yesevî babamız gerekse Mevlâna önderimiz şayet tasavvufu hemhâl olmasalardı sıradan bir İslâm âlimi olarak kalacaklardı. Onları eserleri ve salt desturlarıyla bugünlere getiren şey gönül sultanı olmalarıdır. Bugün Konya'ya Dünyanın dört bir yanından insanlar hem de Müslüman olmayanlar bile gelerek onun huzurunda eğiliyorlar ve eserlerini okuyorlar. Biliyor musunuz, Yüce Kitabımız Kuran-ı Kerim'den sonra en çok basılan ve okunan İslâm eseri onun Mesnevi adlı eseridir. Yahya Kemal Beyatlı'nın güzel bir sözü var: "Biz Viyana kapılarına pilav yiyerek ve Mesnevi okuyarak dayandık." İşte bu Pîrlerimiz sayesinde asırlardır İslâm'ın sancaktarlığını yapıyoruz, Türk dilimizi konuşuyo-

Р

Ия, бұл өте маңызды. Университетті бітіргенге дейін Коньяда Анадолы пірі Хазреті Мәулананың көлеңкесінде күн көрдім. Біздің үйіміз кесенеге өте жақын болатын. Қызмет бабымен бес жыл Коньядан тыс жерде тұрдым. Содан кейін Қазақстанның Түркістан қаласына келіп, Ұлы Түркістан пірі Қожа Ахмет Ясаудың рухани көлеңкесін паналадым. Анадолының рухани сәулетшілері көп. Әрбір елді мекенде дерлік «Пір» деп атайтын ұлы бабаларымыз бар. Коньяда Мәулана, Кастамонуда Шейх Шабан Уәли, Анкарада Қажы Байрам Уәли, Невшехирде Қажы Байрам Уәли, Аксарайда Сомунджу Баба, Бурсада Әмір Сұлтан, Эрзинджанда Терзи Баба. Тіпті кейбір рухани көшбасшылар бір жерге ғана емес, бірнеше жерге тиесілі. Мысалы, Сомунджу

руз ve бағымсыз оларак яşıyoruz.

Türkiye ile Orta Asya arasındaki ilişkilerin gelişim sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz, ve işbirliğini artırmak için yapılabileceklerden bahsedebilir misiniz?

Türk Cumhuriyetlerimiz ilk bağımsız olduklarında onları dakikalar sonra tanıyan Türkiye Devleti oldu ve rahmetli Cumhurbaşkanımız Turgut Özal sayesinde ilişkilerimiz çok iyi başladı. Fakat onun vefatından sonra biraz da kendi iç meselelerimiz yüzünden bu devam etmedi. Türkiye’den Türkistan Coğrafyasına giden işadamlarının hepsi başarılı olmadı ve farklı ve gereksiz alanlara girmeye çalışanlar oldu. Temsil kabiliyeti olmayanlar yüzünden Türk imajı zedelendi. Tabi bu konuda çok farklı müdahaleler de oldu. Bazı emperyal güçler bizim kardeşlerimizle aramıza girdiler. Ekonomik ilişkilerimizin gelişmesine mani oldular. Mesafe de çok uzak olunca bütün bu faktörler birleşti ve arzu edilen seviyeye ulaşamadık. Bunu iyi tahlil edip gören Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Başbakanken çalışmaları başlattı ve açığı kapatmak için çalıştı. Demir İpek Yolu Projesini o başlattı. Geçenlerde açılan doğalgaz hattı müthiş bir atılım. Ondan önce Bakü – Tiflis – Ceyhan petrol hattı da asrın projelerinden. Bunun devamı elbette gelecek. Adımlarımızı sağlam atmalıyız. Bu konuda Rusya’ya rağmen değil Ruslarla birlikte proje geliştirecek çok daha başarılı oluruz. Aynı dili konuştuğumuz halde özellikle Kazak ve Kırgızlarla anlaşıyoruz. Ancak Latin Alfabetine geçiş bunu biraz kolaylaştıracak. Tarihimiz, inancımız, örf ve âdetlerimiz aynı. Dolayısıyla bunları iyi değerlendirmeliyiz. Ahmet Yesevi Üniversitesi gibi ortak üniversiteler çok önemli bir görevi icra etmekte. Buraya gelen ve buradan giden öğrencilerin misyonları oluyor ve bunu da yerine getiriyorlar.

**AYNI DİLİ
KONUŞTUĞUMUZ
HALDE ÖZELLİKLE
KAZAK VE
KIRGIZLARLA
ANLAŞMIYORUZ.
ANCAK LATİN
ALFABESİNE GEÇİŞ
BUNU BİRAZ
KOLAYLAŞTIRACAK.
TARİHİMİZ,
İNANCIMIZ, ÖRF
VE ÂDETLERİMİZ
AYNI. DOLAYISIYLA
BUNLARI İYİ
DEĞERLENDİRMELİYİZ.**

**BİR TİLDE SÖYLESEK
TE, ӘСІРЕСЕ
ҚАЗАҚТАРМЕН
ЖӘНЕ
ҚЫРҒЫЗДАРМЕН
ТҮСІНІСЕ
АЛМАЙМЫЗ.
БІРАҚ ЛАТЫН
ӘЛІПБИІНЕ КӨШУ
БҰЛ МӘСЕЛЕНІ
СӘЛ ЖЕҢІЛДЕТЕДІ.
БІЗДІҢ
ТАРИХЫМЫЗ,
ДІНІМІЗ
ЖӘНЕ САЛТ-
ДӘСТҮРЛЕРІМІЗ БІР.
СОНДЫҚТАН БІЗ
ОЛАРДЫ ЖОҒАРЫ
БАҒАЛАУЫМЫЗ
КЕРЕК.**

Баба Аксарай, Бурса, Малатьяға жатады. Сары Салтуктың Анадолы мен Балқанда 6-7 жерде қабірі бар. Юнус Эмренің Анадолыда Эски-шехирде және Караманда бірнеше кесенесі бар. Десе де, Қожа Ахмет Ясауи мен Хазреті Мәулана арасында елеулі айырмашылық бар. Қожа Ахмет Ясауи Ұлы Түркістан пірі және түркі-ислам сопылығының негізін қалаушысы. Ол шәкірттерімен құрған сыр-сұхбаттарында түркі тілінде сөйлеп, сыр-сұхбаттарға әйелдерді де шақырған. Оның шәкірттері Анадолының түркіленуі мен исламдануында жетекшілік етті. Алперендер Ясауи мектебінің өкілдері. Оның ізбасарлары Түркістаннан Каспий бассейніне, Анадолы мен Балқанға дейін исламдық мораль мен сопылықты таратты. Олар теккелерде түркілердің ең қиын кезеңдерінде де үміт отын сөндірмеді. Ахмет Ясауи ғылымда да, әскерде де жол көрсетті. Оның мәңгі өшпес еңбегі Диуани Хикмет халықтың қолында жазбаша түрде болмаса да ғасырлар бойы ауыздан-ауызға тарап, жүректен орын алды.

Хазреті Мәулана болса Ұлы Түркістан аумағында орналасқан қазіргі Ауғанстанның Белх қаласында дүниеге келді және сол кездің кемел ғалымы Бахауддин Уәләдтің отбасымен бірге ұзақ сапардан кейін Караманға қоныстанды. Әкесі қайтыс болғаннан кейін Сұлтан Алаеддин Кейкубадтың шақыруымен Коньяға келіп, сабақ бере бастайды. Бірақ оны Хазреті Пір дәрежесіне дейін көтерген Шемс-и Тебризи болды. Ясауи бабамыз да, Мәулана да мистицизммен тұтаспағанда, қарапайым ислам ғалымдары болып қалар еді. Көңіл сұлтаны болғандықтан олардың шығармалары бүгінгі күнге дейін жетті. Бүгінде

Benim en büyük hayalim arabama binerek Almatı'ya kadar gidebilmek. Bunun da bir gün gerçekleşeceğine inanıyorum. □

Коньяға әлемнің түкпір-түкпірінен келген мұсылман қауым да, мұсылман еместер де оның рухына тағзым етіп, еңбектерін оқи-

ды. Құран Кәрімнен кейінгі ең көп шығарылып, оқылған ислам туындысы – оның «Мәснауи» атты еңбегі. Яхья Кемаль Бейтлының «Біз Вена қақпасына күріш жеп, Мәснауи оқып жеттік» деген әдемі сөздері бар. Міне, осы пірлеріміздің арқасында жүздеген жылдар бойы исламның туын тік ұстап, түркі тілінде сөйлеп, тәуелсіздік тұғы-

рын бекіттік.

Түркия мен Орталық Азия арасындағы қарым-қатынастардың даму үдерісін қалай бағалайсыз және ынтымақтастықты кеңейту үшін не істеуге болатынын айтып өтсеңіз?

Түркі республикаларының жариялаған тәу-

елсіздігін бірнеше минуттан соң алғаш таныған ел Түркия болды және марқұм Президентіміз Тургут Өзалдың арқасында қарым-қатынастарымыз өте жақсы қарқынмен дами бастады. Бірақ ол қайтыс болғаннан кейін біздің ішкі мәселелерімізге байланысты әрі қарай жалғасын таппады. Түркиядан Түркістан аумағына кеткен кәсіпкерлердің барлығы табысқа жете алмады, түрлі қажетсіз салаларға барғандар болды. Өкілдік болмағандықтан түрік имиджіне зиян келді. Әрине, бұл істерге араласқандар да болды. Кейбір империялық күштер арамызға түсіп, бауырлас мемлекеттермен экономикалық қатынастарымыздың дамуына кедергі келтірді. Арамыздың қашық болуына барлық осы факторлар қосылып, қажетті деңгейге жете алмадық. Жағдайды зерделеп қарастырған Президентіміз Режеп Тайып Ердоған Премьер-министр болған кезде бұны қолға алып, кемшілікті жоюға тырысты. «Темір Жібек жолы» жобасын іске қосты. Жақында ашылған газ құбыр желісі керемет серпіліс болды. Бұған дейін іске қосылған Баку-Тбилиси-Жейхан мұнай құбыры да ғасырлық жобалардың бірі. Әрине, бұлар алдағы кезеңде жалғасын таппақ. Ол үшін болашаққа нық қадамдар басуымыз керек. Осы орайда Ресеймен бірлесіп жоба дамытсақ әлдеқайда үлкен жетістіктерге жетеміз. Бір тілде сөйлесек те, әсіресе қазақтармен және қырғыздармен түсінісе алмаймыз. Бірақ латын әліпбиіне көшу бұл мәселені сәл жеңілдетеді. Біздің тарихымыз, дініміз және салт-дәстүрлеріміз бір. Сондықтан біз оларды жоғары бағалауымыз керек. Осы орайда Ахмет Ясауи университеті сияқты ортақ университеттер өте маңызды қызмет атқарып келеді. Мұнда келіп, кететін студенттердің миссиялары бар және оларды сәтті жүзеге асыруда. Менің ең үлкен арманым – Алматыға дейін автокөлікпен бару. Күндердің күнінде бұл арманымға жетемін деген үміттемін. □

CONTROVERSY OVER NORD STREAM 2 PROJECT

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

РАЗНОГЛАСИЯ ВОКРУГ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОЕКТА «СЕВЕРНЫЙ ПОТОК-2»

On May 18, 2018, Russian President Vladimir Putin held talks with German Chancellor Angela Merkel in Sochi, the Russian resort city on the shore of the Black Sea. Among other things, two leaders discussed the practical ways to salvage the Iran nuclear deal following the decision of the United States to withdraw from the agreement, as well as the future of the mega-project known as Nord Stream (NS) 2, a pipeline that is expected to supplement the existing Nord Stream gas pipeline and carry more Russian gas under the Baltics Sea directly to Germany. Over the last few years, tense relations are observed between Moscow and Berlin over Russia's annexation of Crimea in 2014 and the Kremlin's support for Syrian President Bashar Assad. In this light, the U.S. withdrawal from the Iran nuclear deal and the construction of the pipeline presents a rare chance for both states to cooperate. At the same time, the proposed NS 2 project that is expected to double the volume of natural gas shipped from Russia to Germany is surrounded by considerable controversy. On the one hand, there are those who share the Kremlin's view that the project is a purely commercial one intended to meet Europe's growing demand for cheap and clean energy in the decades to come. Others remain skeptical about the proj-

THERE ARE THOSE WHO VIEW THE PROJECT A PURELY COMMERCIAL ONE INTENDED TO MEET EUROPE'S GROWING DEMAND FOR CHEAP AND CLEAN ENERGY.

ЕСТЬ ТЕ, КТО РАЗДЕЛЯЕТ МНЕНИЕ КРЕМЛЯ О ТОМ, ЧТО ПРОЕКТ НОСИТ ЧИСТО КОММЕРЧЕСКИЙ ХАРАКТЕР, ПРИЗВАННЫЙ УДОВЛЕТВОРИТЬ РАСТУЩИЙ СПРОС НА ДЕШЕВУЮ И ЧИСТУЮ ЭНЕРГИЮ В ЕВРОПЕ.

8 мая 2018 года президент России Владимир Путин провел переговоры с канцлером Германии Ангелой Меркель в российском курортном городе Сочи на берегу Черного моря. Среди прочего, два лидера обсудили практические пути сохранения сделки по ядерной программе Ирана после выхода из нее США, а также будущее трубопровода, известного как «Северный поток» (СП)-2, который, как ожидается, будет проложен параллельно к уже существующему газопроводу СП и позволит существенно увеличить поставки российского газа в Германию напрямую через дно Балтийского моря. В течение последних нескольких лет в отношениях между Москвой и Берлином наблюдается напряженность, связанная с российской аннексией Крыма в 2014 году и поддержкой Кремлем президента Сирии Башара Асада. В этом контексте выход США из ядерной сделки с Ираном и строительство трубопровода представляют для обоих государств редкую возможность для сотрудничества. В то же время СП-2, который, как ожидается, удвоит объемы природного газа, поставляемого из России в Германию, является весьма противоречивым проектом. С одной стороны, есть те, кто разделяет мнение Кремля о том, что проект носит чисто коммерческий

ect due to the prospect of Europe becoming dependent on Russian gas to a greater extent than ever before.

It is expected that once the 1,230 kilometer-long NS 2 pipeline is completed by the end of 2019, it would transport 55 billion cubic meters (bcm) of natural gas annually from the vast Bovanenkov field in Siberia. As mentioned above, it will run parallel to the first NS pipeline, which was completed in 2011, starting off the coast of Russia, through the seabed of the Baltic Sea to the landfall near Griefswald in Germany. Two parallel pipelines with a joint capacity of 110 bcm of gas will make the Baltic route the single largest Russian transit line to its main export destination, Germany and the rest of the European Union (EU). To illustrate, in 2017, the Russian energy giant Gazprom that both owns transit infrastructure and supplies gas sent record 194.4 bcm of gas to Europe, which accounts for 40% of its total import volume [Economic Times, 2018]. In the same period, Germany consumed 53 bcm of the Russian gas that stands for 40% of its overall consumption [Deutsche Welle, 2018a]. At present, in addition to the Baltic route, there are two other major export lines that carry gas from Russia to Europe, one through Belarus and Poland (the Yamal-Europe pipeline) and the other through Ukraine

характер, призванный удовлетворить на десятилетия вперед растущий спрос на дешевую и чистую энергию в Европе. Другие же настроены более скептически по поводу проекта из-за перспективы беспрецедентного увеличения зависимости континента от российского газа.

Предполагается, что, как только трубопровод СП-2 протяженностью в 1230 километров будет полностью завершен в конце 2019 года, через него ежегодно будет поставляться 55 млрд. кубометров (куб. м.) природного газа из гигантского Бованенковского месторождения в Сибири. Как уже упоминалось выше, трубопровод будет проложен параллельно с первым трубопроводом СП, строительство которого было завершено в 2011 году, и возьмет свое начало от побережья России через дно Балтийского моря до прибрежного города Грифсвальд в Германии. Два параллельных трубопровода общей пропускной мощностью в 110 млрд. куб. м. газа сделают Балтийский маршрут крупнейшей российской транзитной магистралью на пути к основным потребителям российского газа – Германии и Европейскому Союзу (ЕС). К примеру, только в 2017 году российский энергетический гигант Газпром, который не только владеет транзитной инфра-

and Slovakia. According to Sebastian Sass, the Nord Stream spokesman, out of the total volume of Russian gas delivered to Europe in 2017, almost half, or 90 bcm, went through Ukraine, 50 bcm passed via the NS 1, and the rest went through the Yamal-Europe pipeline [Bloomberg, 2018].

In effect, this means that when the NS 2 is put in operation Russia will be able to increase its exports volumes to Europe and reach the target of over 200 bcm. In the nearest future, the decline of gas output within the EU coupled with the plans of Germany, the world's largest importer of natural gas, to phase out nuclear and coal power plants and increase its reliance on gas to generate power could stir up demand for its imports. As a result, one can expect more gas coming from Russia. Although liquefied natural gas supplied from around the world is another option, currently it cannot compete with Russian gas prices. Alongside with ensuring Russia's continued dominance in the European gas market, the NS 2 is also vital in terms of giving Moscow an advantage of choosing the optimum routes to markets for its gas [Loskot-Strachota, 2016]. It is worth mentioning that in 2014 the available capacity for Russian gas exports to Europe was 307 bcm but actual shipment only amounted to less than 147 bcm [Loskot-Strachota, 2015]. Taking this into account, NS 2 and existing NS1, with their joint capacity of 110 bcm of gas, are helpful in ending Russia's reliance on the Ukrainian transit system whose current capacity of 142 bcm is only a little higher than that of the Baltic route. In fact, since the outbreak of the crisis in Ukraine the main strategy pursued by Gazprom has been to deliver as much gas to Europe as possible through the pipelines that circumvent Ukraine [Mammadov, 2018]. Hence it is argued that the plan is to encircle the continent with gas pipelines in the north (NS 1 and NS 2) and south, where Moscow plans to construct a pipeline known as Turk-Stream designed to transport 32 bcm of gas to Turkey and Southern Europe [Mammadov, 2018].

Therefore, at present there is a real possibility that after 2019 Russia might stop sending gas through Ukraine altogether when the transit agreement between Gazprom

“

**THERE IS A REAL POSSIBILITY
THAT AFTER 2019 RUSSIA
MIGHT STOP SENDING
GAS THROUGH UKRAINE
ALTOGETHER.**

**В НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ
СУЩЕСТВУЕТ РЕАЛЬНАЯ
ВОЗМОЖНОСТЬ ТОГО, ЧТО
ПОСЛЕ 2019 ГОДА РОССИЯ
МОЖЕТ ПОЛНОСТЬЮ
ПРЕКРАТИТЬ ТРАНЗИТ ГАЗА
ЧЕРЕЗ УКРАИНУ.**

”

www.kremlin.ru

структурой но и является поставщиком газа, поставил в Европу 194,4 млрд. куб. м. газа, что составляет 40% от общего объема импорта региона [Economic Times, 2018]. В тот же период Германия импортировала 53 млрд. куб. м. российского газа, что составляет 40% от ее общего объема потребления [Deutsche Welle, 2018a]. В настоящее время помимо Балтийского маршрута существуют еще две крупные экспортные магистрали, которые доставляют газ из России в Европу – один через Беларусь и Польшу (трубопровод «Ямал-Европа»), а другой через Украину и Словакию. По словам представителя компании Nord Stream AG, оператора строительства трубопрово-

and Ukraine's Naftogaz expires and NS 2 and TurkStream are expected to come online. Moreover, currently the parties are engaged in a contract dispute on the ground that Russia transported less gas through Ukraine than agreed, with the latter demanding \$2 billion in compensation. Although at the press conference following her negotiations with Putin in Sochi Merkel emphasized that "Ukraine's role as a transit country should continue after the construction of Nord Stream 2 [...] it has a strategic importance", the Russian President's reply "we will continue gas shipments (via Ukraine) as long as they are economically justified" leaves room for interpretation.

Critics oppose the NS 2 project on the ground

да СП-2, Себастьяна Сасса, из общего объема российского газа, поставленного в Европу в 2017 году, почти половина, или 90 млрд. куб. м., прошла через территорию Украины, 50 миллиардов куб.м. прошли через СП-1, а оставшаяся часть – через трубопровод «Ямал-Европа» [Bloomberg, 2018].

Фактически это означает, что при запуске СП-2 Россия сможет увеличить объемы экспорта в Европу и достичь цели в более 200 млрд куб. м. в год. В ближайшем будущем в Европе ожидается увеличение спроса на импорт голубого топлива вследствие существенного снижения объемов добычи газа в самом ЕС и с планами Герма-

that it further strengthens the position of Russia as the largest supplier of gas to the European market and hinders the diversification of supply sources thus providing Russia with a substantial political leverage. Some argue that by throwing support behind NS 2 Merkel, who has been consistently taking a tough stance against Russia until it fulfils the Minsk Accords, contradicts her own policy towards the Kremlin since stronger economic ties would make it harder for Europeans to take hard political decisions against Moscow [Loskot-Strachota, 2015]. Andriy Kobolyev, the head of Naftogaz, even went as far as to argue that the logic behind the project is to circumvent his country since "transit makes full-scale military aggression against Ukraine a very costly exercise" [Deutsche Welle, 2018b].

Apart from Ukraine, which is fearful of the growing interdependence between Russia and Germany and the risk of losing \$3 billion in annual transit fees, the project is also opposed by the United States. The day before the meeting between Putin and Merkel, U.S. Deputy Assistant Secretary Sandra Oudkirk declared that the United States may target companies involved in constructing the NS 2 pipeline with financial penalties because of its potential to increase Russia's "malign influence" in Europe [RFE/RL, 2018]. This would hit the five EU energy firms, Engie, OMV, Shell, Uniper and Wintershall, adding to the growing trans-Atlantic tensions. All in all, it is evident that the construction of NS 2 plays into the hands of Moscow as it not only ensures its continuous gas stronghold in Europe and allows reducing dependence on Ukraine, with which Russia has a number of energy and geopolitical disputes, but also serves its foreign policy objective of sowing discord in the West. □

нии, крупнейшего в мире импортера природного газа, почти полностью отказаться от атомных и угольных электростанций и увеличить использование газа для выработки электроэнергии. В результате можно ожидать увеличения объемов импорта газа из России. Хоть сжиженный природный газ, поставляемый со всего мира, и яв-

ляется альтернативой, однако в настоящее время его поставки не могут конкурировать с низкими ценами на российский газ. Наряду с укреплением господства России на европейском газовом рынке, СП-2 также жизненно важен для Москвы с точки зрения предоставления преимущества в выборе оптимальных маршрутов поставок газа своим потребителям [Loskot-Strachota, 2016]. Следует отметить, что в 2014 году пропускная мощность экспорта российского газа в Европу составила 307 миллиардов куб.м., в то время как фактически было поставлено менее 147 миллиардов куб.м. [Loskot-Strachota, 2015]. Принимая это во внимание, СП-2 и уже существующий СП-1 с общей пропускной мощностью в 110 млрд куб. м. газа предоставляют возможность для России устранить зависимость от украинской транзитной системы, текущая мощность которой составляет 142 млрд. куб. м., что лишь ненамного выше, чем у Балтийского маршрута. Некоторые утверждают, что с момента начала кризиса в Украине основной стратегией Газпрома было обеспечить поставку как можно большего объема газа в Европу через трубопроводы, которые обходят Украину [Mammadov, 2018]. Таким образом, цель заключается в том, чтобы обхватить континент газопроводами на севере (СП-1 и СП-2) и на юге, где Москва планирует построить трубопровод, известный как «Турецкий поток», предназначенный для транспортировки 32 млрд куб. м. газа в Турцию и далее в Южную Европу [Mammadov, 2018].

Таким образом, в настоящее время существует реальная возможность того, что после 2019 года, когда истечет срок транзитного соглашения между «Газпромом» и украинским «Нафтогазом», а СП-2 и «Турецкий поток» будут сданы в эксплуатацию, Россия полностью прекратит транзит газа через Украину. Более того, в настоящее время стороны участвуют в урегулировании спора вокруг соглашения о транзите, так как Россия перевезла меньше газа через Украину, чем было оговорено в контракте, за что украинская сторона требует компенсацию в размере 2 млрд. долларов. Хотя на пресс-конференции

после переговоров с Путиным в Сочи Меркель и подчеркнула важность сохранения «роли Украины как транзитной страны даже после окончания строительства СП-2 [...], это имеет стратегическое значение», ответ президента России о том, что транзит газа через Украину продолжится до тех пор, пока это будет «экономически оправдано», оставляет возможность для иного толкования.

Критики выступают против проекта СП-2 на том основании, что он еще больше укрепляет позиции России как крупнейшего поставщика газа на европейский рынок, что не только препятствует диверсификации источников поставок, но и дает существенный политический рычаг для России. Некоторые уверены, что, оказав поддержку СП-2, Меркель, которая последовательно занимает жесткую позицию в отношении России, требует выполнения Минских соглашений,

THE PROJECT STRENGTHENS THE POSITION OF RUSSIA AS THE LARGEST SUPPLIER OF GAS THUS PROVIDING RUSSIA WITH A SUBSTANTIAL POLITICAL LEVERAGE.

КРИТИКИ ВЫСТУПАЮТ ПРОТИВ ПРОЕКТА СП – 2 НА ТОМ ОСНОВАНИИ, ЧТО ОН ДАЕТ СУЩЕСТВЕННЫЙ ПОЛИТИЧЕСКИЙ РЫЧАГ РОССИИ.

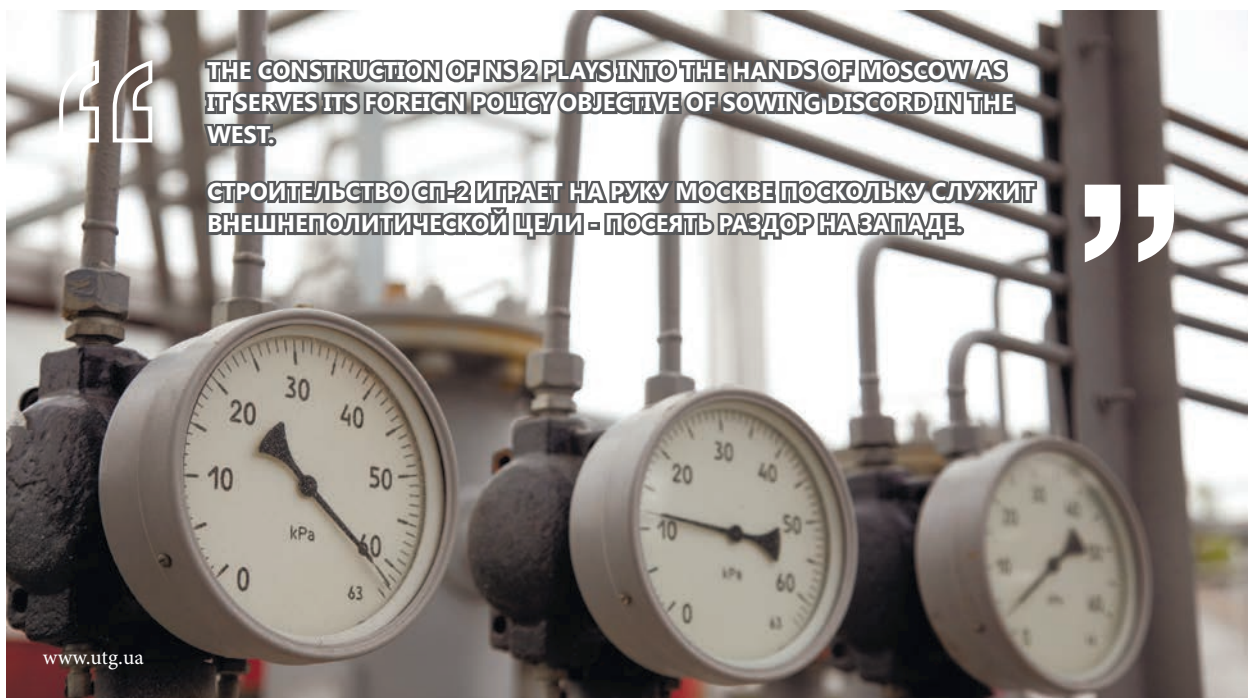
на самом деле противоречит своей собственной политике, поскольку более сильные экономические связи в будущем могут затруднить принятие европейскими странами сложных политических решений против Москвы [Loskot-Strachota, 2015]. Глава «Нафтогаза» Андрей Коболев даже заявил, что истинная причина реализации проекта заключается в том, чтобы обойти его страну, поскольку «транзит делает полномасштабную военную агрессию против Украины очень дорогостоящим делом» [Deutsche Welle, 2018b].

Помимо Украины, опасющейся растущего сотрудничества между Россией и Германией и риска потерять ежегодные транзитные сборы в размере 3 млрд. долларов, проекту также противостоят и в администрации США. За день до встречи Путина и Меркель заместитель государственного секретаря США Сандра Оудкирк заявила, что США могут ввести финансовые санкции

против компаний, участвующих в строительстве трубопровода СП-2, так как это может увеличить «злостное влияние России» в Европе [RFE/RL, 2018]. Возможное введение санкций затронет пять энергетических компаний из ЕС, а именно Engie, OMV, Shell, Uniper and Wintershall, что добавит масло в огонь растущего трансатлантического раскола. В целом, очевидно, что строительство СП-2 играет на руку Москве, поскольку не только обеспечивает ее газовую монополию в Европе, но и позволяет снизить зависимость от Украины, с которой у России есть ряд энергетических и геополитических разногласий, но, что важнее всего, служит другой внешнеполитической цели – посеять раздор на Западе. □

References/Источники:

1. Economic Times. (2018). Russian natural gas exports to Europe hit all-time high in 2017. Retrieved from <https://energy.economictimes.indiatimes.com/news/oil-and-gas/russian-natural-gas-exports-to-europe-hit-all-time-high-in-2017/62363830>. Accessed on: 04.06.2018
2. Deutsche Welle. (2018 a). Russia-Ukraine gas dispute: Is Europe under threat? Retrieved from <http://www.dw.com/en/russia-ukraine-gas-dispute-is-europe-under-threat/a-42912675>. Accessed on: 04.06.2018
3. Cited in Bloomberg. (2018). Russia Gas Link Not Possible 'Not Possible' If Ukraine Is Harmed, Merkel Says. Retrieved from <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-04-10/merkel-says-russia-gas-link-not-possible-if-ukraine-is-harmed>. Accessed on: 06.06.2018
4. Loskot-Strachota, Agata. (2016). Nord Stream 2: policy dilemmas and the future of EU gas market. Norwegian Institute of International Affairs, Policy Brief No 2. Retrieved from https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2378856/NUPI_Policy_Brief_2_Loskot_Strachota.pdf?sequence=3&isAllowed=y. Accessed on: 12.06.2018
5. Cited in Loskot-Strachota, Agata. (2015). The case against Nord Stream 2. Energy post. Retrieved from <http://energypost.eu/case-nord-stream-2/>. Accessed on: 15.06.2018
6. Mammadov, Rauf. (2018). Russia Putting the Pieces Together to Maintain Its Gas Stranglehold on Europe. Jamestown Foundation, Eurasia Daily Monitor 15 (55). Retrieved from <https://jamestown.org/program/russia-putting-the-pieces-together-to-maintain-its-gas-stranglehold-on-europe/>. Accessed on: 18.06.2018.
7. Deutsche Welle. (2018 b). Naftogaz CEO: Russia's Nord Stream 2 would threaten Ukraine. Retrieved from <http://www.dw.com/en/naftogaz-ceo-russias-nord-stream-2-would-threaten-ukraine/a-43313132>. Accessed on: 19.06.2018.
8. RFE/RL. (2018). U.S. Warns Russian-German Gas Pipeline Risks Triggering Sanctions. Retrieved from <https://www.rferl.org/a/us-warns-russian-german-nord-stream-2-pipeline-risks-trigger-sanctions-security-concern-oudkirk/29233548.html>. Accessed on: 20.06.2018.

REVIEWING KAZAKHSTAN'S SEAPORTS DEVELOPMENT STRATEGY

LIDIYA PARKHOMCHIK

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
SENIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
СТАРШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

АНАЛИЗИРУЯ СТРАТЕГИЮ РАЗВИТИЯ МОРСКИХ ПОРТОВ КАЗАХСТАНА

For a long time, the Aktau International Sea Trade Port was the only maritime gate of land-locked Kazakhstan enabling transportation of dry cargoes, grain, crude oil and petroleum products by sea. Therefore, it is not surprising that one of the main aims of the State Program for the Development and Integration of Infrastructure of the Transport System of Kazakhstan up to 2020 was to support the improvement of cargo flows between the so-called eastern and western gates of Kazakhstan, namely, the Khorgos dry port and the Aktau seaport. As of today, the Aktau seaport is still the largest ice-free seaport in Kazakhstan, which provides international shipping operating 12 months a year. However, despite the completion of the project for extending the seaport to the north, under which the Aktau Seaport North Terminal was constructed, the changing geo-economic situation, namely, the expanding the capacity of the Tengiz-Novorossiysk pipeline from 33 million tons to 67 million tons per year, as well as the launching the Trans-Caspian International Transport Route project, raised a growing demand for reorientation of the Aktau seaport facilities. In fact, Astana faced the necessity to revise the

ASTANA FACED THE NECESSITY TO REVISE THE STRATEGY OF SEAPORTS DEVELOPMENT AND EXPANSION.

АСТАНА СТОЛКНУЛАСЬ С НЕОБХОДИМОСТЬЮ ПЕРЕСМОТРА СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ И РАСШИРЕНИЯ МОРСКИХ ПОРТОВ.

В течение долгого времени Актауский международный морской торговый порт был единственными морскими воротами, которые позволяли находящемуся внутри континента Казахстану осуществлять морские перевозки сухих грузов, зерна, сырой нефти и нефтепродуктов. Вследствие этого неудивительно, что одной из основных целей Государственной программы развития и интеграции инфраструктуры транспортной системы Казахстана до 2020 года было содействие наращиванию грузопотоков между так называемыми восточными и западными воротами Казахстан, а именно, между сухим портом «Хоргос» и морским портом Актау. На сегодняшний день морской порт Актау по-прежнему остается крупнейшим незамерзающим портом страны, который обеспечивает международные перевозки 12 месяцев в году. Однако, несмотря на завершение проекта по расширению морского порта в северном направлении, предполагавшего строительство Актауского морского северного терминала, ввиду изменившейся геозкономической ситуации, а именно, появления договоренности о расширении пропускной способности нефтепровода Тенгиз-Ново-

strategy of seaports development and expansion, where appropriate, to take into account the need to increase the transportation of dry cargo and freight containers under the revived Silk Way route.

Since Kazakhstan could not manage to boost oil and gas production as scheduled¹, it was decided to hold the oil supply via the pipeline at the expense of reducing shipment by tankers. The increase of the oil pipelines' capacity into Russian and Chinese directions² minimized the need for further improvement of liquid bulk cargo facilities causing the necessity to intensify the freight flow and to help the seaport to compete with traditional Europe – China transport corridors (the Trans-Siberian corridor and the South sea route) by reducing transportation time and cost of cargo deliveries. As a result, since 2007 the Aktau seaport, which was mainly oriented to export crude oil coming from oil fields in the Mangystau region, has witnessed a steady decline in oil transportation via cargo ships. The capacity of four oil terminals of the Aktau seaport allows providing annual transshipment of 12 million tons per year. However, due to a number of reasons, including the sharp decline in oil prices, which caused a downfall in the oil production in Kazakhstan in 2014-2016, there is a constant decrease in the traffic of oil products. Over the past years, the volumes of hydrocarbons exported through the seaport of Aktau declined from 10 million tons in 2006 to 6.2 million tons in 2013, 5.9 million tons in 2014, 3.5 million tons in 2015, reaching 2.2 million tons in 2016. On the other hand, there was a tendency to constantly increase the

SINCE 2007 THE AKTAU SEAPORT, WHICH WAS MAINLY ORIENTED TO EXPORT CRUDE OIL HAS WITNESSED A STEADY DECLINE IN OIL TRANSPORTATION.

С 2007 ГОДА МОРСКОЙ ПОРТ АКТАУ, КОТОРЫЙ БЫЛ ПРЕИМУЩЕСТВЕННО ОРИЕНТИРОВАН НА ЭКСПОРТ СЫРОЙ НЕФТИ, СТОЛКНУЛСЯ С НЕУКЛОННЫМ СНИЖЕНИЕМ ОБЪЕМОВ ПЕРЕВАЛКИ НЕФТИ.

российск с 33 млн. тонн до 67 млн. тонн в год, а также запуска Транскаспийского международного транспортного маршрута, все очевиднее становится потребность в пере-профилировании инфраструктуры морского порта Актау. Фактически, Астана столкнулась с необходимостью пересмотра стратегии развития и расширения морских портов, так как появилась потребность в увеличении объемов перевозки сухих грузов и грузовых контейнеров по так называемому возрожденному маршруту Шелкового пути.

Поскольку Казахстану не удалось увеличить добычу нефти и газа в изначально запланированные сроки¹, было принято решение увеличивать поставки нефти трубопроводными маршрутами за счет сокращения отгрузки танкерами. Увеличение пропускной способности нефтепроводов в российском и китайском направлениях² минимизировало потребность в дальнейшей модернизации портовых мощностей, предназначенных для работы с наливными грузами, тем самым обозначив потребность увеличить объемы перевозок других грузов через порт, а также способствовать тому, чтобы за счет сокращения времени транспортировки и стоимости доставки грузов порт мог конкурировать с традиционными транспортными коридорами между Европой и Китаем (Транссибирский коридор и Южный морской путь). В результате с 2007 года морской порт Актау, который был преимущественно ориентирован на экспорт сырой нефти, добываемой на нефтяных месторождениях в Мангистауской области, столкнулся с неуклонным снижением объемов

1 It was initially planned that the oil production would reach 150 million tons by 2015.

2 The first section of the Kazakhstan – China pipeline (Atasu – Alashankou) was constructed in 2006. The construction of the second section of the pipeline (Kennyak – Kumkol) was finished in 2009.

1 Изначально планировалось достичь уровня нефтедобычи в 150 млн. тонн в год к 2015 году.

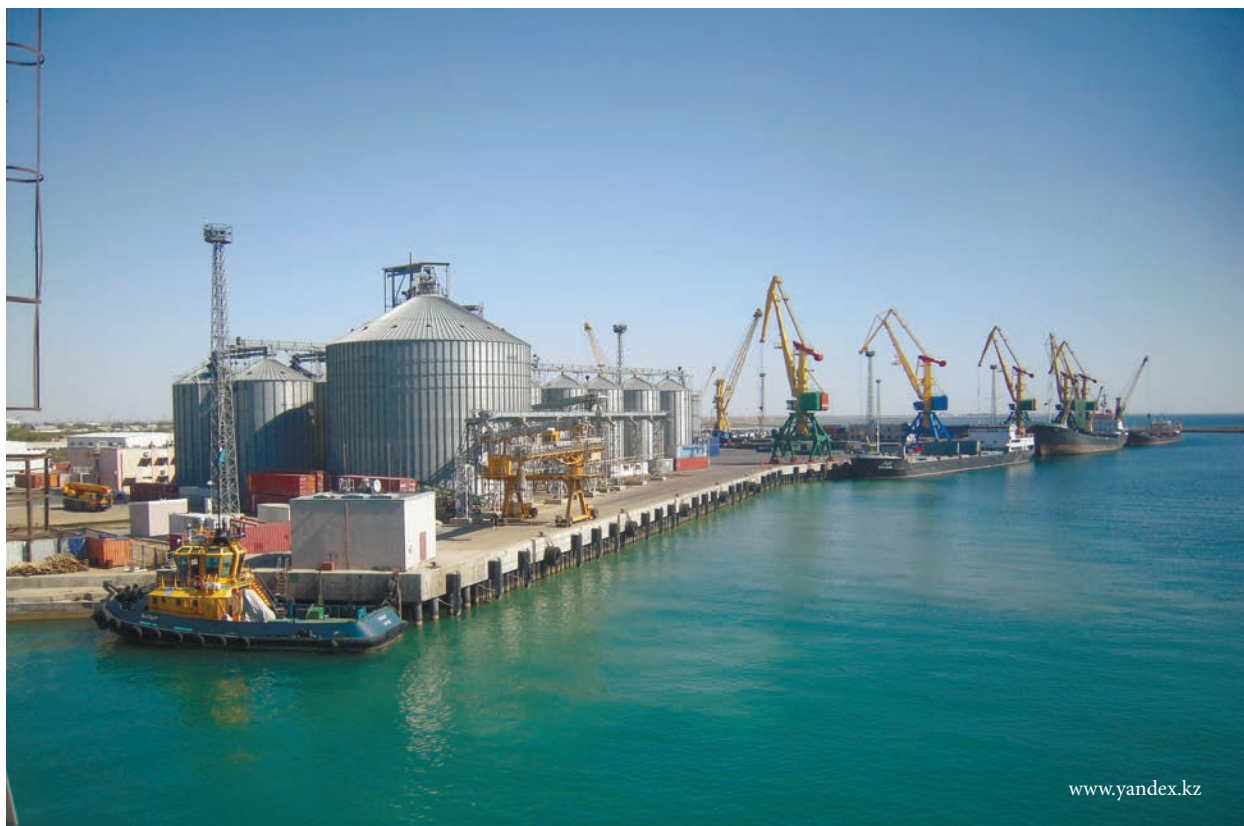
2 Первый участок газопровода Казахстан – Китай (Атасу – Алашанькоу) был построен в 2006 году. Строительство второго участка трубопровода (Кенкияк – Кумколь) было завершено в 2009 году.

volumes of dry cargo traffic. For instance, in the early 2000s, the annual average of dry cargo transshipment did not exceed 1 million tons. However, the annual average of dry cargo transshipment for 2011-2013 was 3.5 million tons. Despite the fact that under the influence of the recession the volumes of dry cargo decreased from 4.3 million tons in 2014 to 2.3 million tons in 2015, there is still a strong need for the development of dry cargo facilities.

In order to significantly increase Kazakhstan's transit potential, as well as the transit traffic in a westerly direction via the Caspian Sea, the new ferry complex was constructed in the Kuryk seaport. Designed similar to Azerbaijan's Alat port, the new Kuryk seaport provides quick and easy cargo transshipment, thus significantly speeding up the freight traffic in the Caspian region³. According to the current strategy of the Kuryk seaport de-

перевалки нефти, транспортируемой морскими судами. Пропускная способность четырех нефтяных терминалов морского порта Актау позволяет обеспечивать ежегодную перевалку до 12 млн. тонн нефти в год. Однако по ряду причин, включая резкое снижение цен на нефть, вследствие которого произошло падение уровня добычи нефти в Казахстане в 2014-2016 годах, наблюдается постоянное снижение объемов транспортировки нефтепродуктов. За последние годы объем экспорта углеводородов через морской порт Актау сократились с 10 млн. тонн в 2006 году до 6,2 млн. тонн в 2013 году, 5,9 млн. тонн в 2014 году, 3,5 млн. тонн в 2015 году и достигли уровня в 2,2 млн. тонн в 2016 году. Одновременно с этим, наблюдалась тенденция постоянного увеличения объемов транспортировки сухих грузов. Например, в начале 2000-х годов среднегодовой объем перевалки сухогруза не превышал 1 млн. тонн. Однако в 2011-2013 годах среднегодовая перевалка сухих грузов уже составляла 3,5 млн. тонн. Несмотря на то, что

³ It takes 22 hours for ships to travel from Aktau to Baku, while the journey from Kuryk to Baku takes only 18 hours.

velopment, the modernized seaport is oriented to handle bulk cargo, including petroleum products, grains, chemicals, and fertilizers. However, according to the original plan, the Kuryk seaport project comprised construction of the large oil terminal, which was supposed to transport the Kazakh oil coming from the Kashagan field. In fact, the seaport was intended to be a part of the Kazakhstan Caspian Transportation System (KCTS) oriented on the trans-Caspian transportation of oil by large tankers with a 60 thousand tons deadweight.⁴ The maximum throughput capacity of the KCTS was projected to amount up to 56 million tons of oil per year. However, due to the postponement of the second phase of the Kashagan project development, it was decided to suspend the KCTS (Kosolapova, 2014). As a result, the Kuryk seaport

⁴ It was planned to synchronize the KCTS project with the schedule of the second phase of Kashagan field's development. The exported oil was supposed to join the Baku-Tbilisi-Ceyhan pipeline or other routes to international markets.

под влиянием экономического спада объемы транспортировки сухогрузов снизились с 4,3 млн. тонн в 2014 году до 2,3 млн. тонн в 2015 году, потребность в развитии мощностей, ориентированных на транспортировку подобных грузов, по-прежнему актуальна.

Для того, чтобы в полной мере раскрыть транзитный потенциал Казахстана, а также увеличить объемы транзитных перевозок в западном направлении через Каспийское море, в морском порту Курык был построен новый паромный комплекс. Спроектированный аналогично порту Алят в Азербайджане, новый морской порт Курык обеспечивает быструю и беспрепятственную перевалку грузов, что значительно ускоряет грузовой трафик в Каспийском регионе³. Согласно действующей стратегии развития морского порта

³ Дистанцию из Актау в Баку корабли проходят за 22 часа, а рейс из Курыка в Баку занимает всего 18 часов.

project was reviewed.

The construction of the ferry terminal at the Kuryk port was launched in April 2015, along with the Borzhakty-Ersai railway line, under the Nurly Zhol state program. The planned annual capacity of the complex at its first stage is up to 4 million tons of cargo. The port's first start-up complex was launched in December 2016, while commercial operations started in February 2017. Under Phase 2 of the Kuryk port development, the automobile facilities of the ferry complex are being built with dredging works of the marine area underway. It is planned that after the commissioning of the RO-RO passenger car ferry facilities part of motor vehicles that currently transit to Azerbaijan and beyond via the Aktau seaport will be redirected to Kuryk. In December 2017 President of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev has launched the car ferry terminal in the Kuryk seaport (Kaztag, 2017). The new ferry complex will process 2

Курьк, модернизированный морской порт ориентирован на обработку балкерных грузов, в том числе нефтепродуктов, зерновых, химических веществ и удобрений. Однако, согласно первоначальному плану, проект морского порта Курьк предполагал строительство крупного нефтяного терминала, который должен был транспортировать казахстанскую нефть, поступающую с месторождения Кашаган. Фактически, морской порт должен был стать частью Казахстанской каспийской системы транспортировки (ККСТ), ориентированной на транскаспийскую перевозку нефти крупными танкерами с дедвейтом 60 тысяч тонн⁴. Предполагалось, что максимальная пропускная способность ККСТ составит до 56 млн. тонн нефти в год. Однако из-за отсрочки запуска второй фазы разработки проекта Кашаган было принято решение приостановить реализацию ККСТ (Kosolapova, 2014). В результате этого, проект строительства морского порта Курьк был пересмотрен.

Строительство нового паромного терминала в порту Курьк было начато в апреле 2015 года вместе с железнодорожной линией Боржакты-Ерсай в рамках государственной программы «Нурлы Жол». Пропускная способность комплекса на первом этапе должна составить до 4 млн тонн грузов в год. Первая очередь пускового комплекса порта была запущена в эксплуатацию в декабре 2016 года, в то время как коммерческие поставки начались в феврале 2017 года. В рамках второй фазы развития порта Курьк строится автомобильная составляющая паромного комплекса, а также проводятся дноуглубительные работы. Планируется, что после ввода в эксплуатацию мощностей для осуществления перевозок типа «РО-РО», часть пассажирского и автомобильного потока в Азербайджан, который проходил через морской порт Актау, будет перенаправлена в порт Курьк. В декабре 2017 года Президент Казахстана Нурсултан На-

4 Планировалось синхронизировать проект ККСТ с вводом в эксплуатацию второй фазы разработки месторождения Кашаган. Предполагалось, что на международные рынки экспортируемая нефть будет транспортироваться по трубопроводу Баку-Тбилиси-Джейхан или другим маршрутом.

www.kz-news.info

million tons of freights annually. According to projections, over 15,000-20,000 cars and trucks will be transported to Baku from Kuryk in 2018. After the project realization, the capacity of Kazakhstan's seaports will increase to 26 million tons by 2020 (Kazpravda, 2017). In fact, the Kuryk seaport is an important link in the chain of the Cargo Transportation Route for Facilities in North-Eastern Part of the Caspian Sea (CaTRo). The CaTRo is aimed at opening the north-eastern part of the sea to deliver modules and other cargo to the Future Growth Project (FGP)⁵ to be built in Tengiz Area for Tengizchevroil (TCO) company (Sicim, 2018). In April 2018, the first module has been reloaded in the port of Kuryk into a new barge Barys⁶, which has been built and designed for transportation of off-gauge modules⁷ on the Kuryk port-Prorva port route

5 The FGP is anticipated to increase Tengiz crude oil production capacity by approximately 12 million tons per year, raising TCO's total production to around 39 million tons of oil per year.

6 Kazmortansflot ordered construction of 3 vessels for transportation of freights in the shallow areas of the Caspian Sea, namely, Barys, Berkut and Sunkar.

7 It is planned that during the 2018-2021 period, the consortium led by Blue Water Shipping in partnership with Kazmor-

зарбаев запустил в эксплуатацию автомобильный паромный терминал в морском порту Курык (Kaztag, 2017). Новый паромный комплекс будет способен обрабатывать 2 млн. тонн грузов в год. Согласно прогнозам, в 2018 году в Баку из Курыка будет отправлено более 15000-20000 легковых и грузовых автомобилей. По завершению реализации проекта мощность морских портов Казахстана к 2020 году возрастет до 26 млн. тонн (Kazpravda, 2017).

Следует отметить, что морской порт Курык является важным звеном в цепочке маршрута транспортировки грузов (МТГ) для объектов северо-восточной части Каспийского моря. Проект МТГ имеет своей целью открыть северо-восточную часть моря для транспортировки крупногабаритных модулей и других грузов, необходимых для реализации Проекта будущего расширения (ПБР)⁵, осуществляемый компанией Тенгизшевроил (ТШО) на ме-

5 Ожидается, что ПБР увеличит уровень добычи тенгизской нефти примерно на 12 млн. тонн в год, повысив общую добычу ТШО до 39 млн. тонн нефти в год.

Figure 1. CaTRo Project
Source: Tenizservice

Рисунок 1. Проект МТГ
Источник: Тенгизшевроил

(Kaztag, 2018). Since in recent years the sea has leveled off the construction area of the Prorva seaport is very remote with very shallow waters. As a result, there was a need to connect the new seaport with the Caspian basin by a 72-kilometer long channel. Indeed, the CaTRo includes the dredging of a marine access channel to allow transport barges to reach a marine vessel-turning basin where the Prorva seaport is located⁸ (Fig. 1). The construction of the channel started in 2014 ending in October 2017. The channel has been designed with a depth of 4.8 meters, which corresponds to 32.5 meters below mean sea level and a width of 61 meters⁹ (Visser, 2016).

To conclude, it is obvious that Kazakhstan is on the way to reorient its seaports' facilities from liquid cargo to dry bulk cargo transportation. For instance, in February 2018 Vice-President for Logistics of Kazakhstan Temir Zholy National Company San-

transflot will be responsible for transporting 75 modules and cargo weighing up to 1600 tons on the Caspian Sea from Kuryk to the port of Prorva.

8 The Prorva seaport is located 5 kilometers away from the West Prorva field.

9 The original water depths at the site range from just a few meters at the outside of the channel, to practically zero at the inside.

**IN ORDER TO
SIGNIFICANTLY
INCREASE
KAZAKHSTAN'S
TRANSIT POTENTIAL
THE NEW FERRY
COMPLEX WAS
CONSTRUCTED IN THE
KURYK SEAPORT.**

**ДЛЯ ТОГО, ЧТОБЫ В
ПОЛНОЙ МЕРЕ
РАСКРЫТЬ
ТРАНЗИТНЫЙ
ПОТЕНЦИАЛ
КАЗАХСТАНА, В
МОРСКОМ ПОРТУ
КУРЫК БЫЛ
ПОСТРОЕН НОВЫЙ
ПАРОМНЫЙ
КОМПЛЕКС.**

сторождении Тенгиз (Sicim, 2018). В апреле 2018 года первый такой модуль был погружен в порту Курык на новую баржу «Барыс»⁶, которая была построена и спроектирована для перевозки модулей⁷ по маршруту Курык-Прорва (Kaztag, 2018). Так как в последние годы береговая линия моря сильно отступила место строительства порта Прорва находится на мелководье в значительной удаленности от других инфраструктурных объектов. В результате для того, чтобы обеспечить заход судов в порт возникла необходимость строительства 72-километрового морского канала. Таким образом, МТГ включает в себя проведение дноуглубительных работ по строительству морского канала, позволяющего транспортным баржам добраться до разворотного бассейна, где и расположен морской порт Прорва⁸ (рис.1). Строительство канала началось в 2014 году и завершилось в октябре 2017 года. Канал был спроектирован с глубиной в 4,8 метра, что соответствует уровню воды на 32,5 метра ниже уровня мирового океана, и шириной в 61 метр⁹ (Visser, 2016).

В заключение, очевидно, что Казахстан находится в процессе перепрофилирования своих морских портов, которые были ориентированы на транспортировку жидких грузов, на перевозку сухих грузов. Так, к примеру, в феврале 2018 года

6 «Казмортрансфлот» заказал строительство 3-х судов для перевозки грузов на мелководных участках Каспийского моря, а именно, «Барыс», «Беркут» и «Сункар».

7 Планируется, что в течение 2018-2021 годов консорциум, возглавляемый компанией Blue Water Shipping в партнерстве с «Казмортрансфлот», будет отвечать за транспортировку 75 модульных конструкций весом до 1600 тонн каждая по маршруту Курык-Прорва.

8 Морской порт Прорва расположен в 5 километрах от месторождения Западная Прорва.

9 Исходная глубина на участке варьируется от нескольких метров на входе в канал до практически нуля ближе к порту.

zhar Elyubayev presented the work plan for logistics infrastructure development in the Caspian Sea for 2018-2020 aimed at further diversification of the cargo transported via the Caspian Sea. With a further decrease in the transportation of crude oil, it is planned to increase the share of dry and ferry cargo in the total transshipment to 80% in 2018 compared to 60% in 2016. According to projections, the volume of container cargo transshipped via the Caspian ports will reach the level of 35,000 TEU in 2018 with a further increase to 300,000 TEU by 2020. As a result, it is expected that the total cargo turnover of the Kazakhstani seaports would increase from 5.5 million tons in 2017 to 10 million tons in 2018 and 16.7 million tons in 2020 (Mangystau, 2018). Taking into account mentioned projections, it becomes clear that Astana attaches

вице-президент по логистике НК «Казахстан Темир Жолы» Санжар Елюбаев представил план работы по развитию логистической инфраструктуры в Каспийском море на 2018-2020 годы, направленный на дальнейшую диверсификацию грузов, перевозимых через Каспий. При дальнейшем сокращении перевозок сырой нефти долю сухих и паромных грузов в общем объеме перевалки планируется увеличить до 80% в 2018 году по сравнению с 60% в 2016 году. Согласно прогнозам, объем контейнерных грузов, перегружаемых через порты Каспия, достигнет уровня в 35000 TEU в 2018 году с последующим увеличением до 300000 TEU к 2020 году. В результате ожидается, что общий грузооборот морских портов Казахстана увеличится с 5,5 млн. тонн в 2017 году до 10

KAZAKHSTAN IS ON THE WAY TO REORIENT ITS SEAPORTS' FACILITIES FROM LIQUID CARGO TO DRY BULK CARGO TRANSPORTATION.

КАЗАХСТАН НАХОДИТСЯ В ПРОЦЕССЕ ПЕРЕПРОФИЛИРОВАНИЯ СВОИХ МОРСКИХ ПОРТОВ, КОТОРЫЕ БЫЛИ ОРИЕНТИРОВАНЫ НА ТРАНСПОРТИРОВКУ ЖИДКИХ ГРУЗОВ, НА ПЕРЕВОЗКУ СУХИХ ГРУЗОВ.

great importance to improving the logistics infrastructure in the Caspian Sea under the Trans-Caspian corridor. □

млн. тонн в 2018 году и 16,7 млн. тонн в 2020 году (Mangystau, 2018). Принимая во внимание упомянутые прогнозы, становится ясно, что Астана придает большое значение улучшению логистической инфраструктуры Каспийского моря в рамках транскаспийского коридора. □

References/Источники:

1. Kazpravda. (2017). Sagintayev Inspected Transport Facilities Construction in Mangystau. Retrieved from <http://www.kazpravda.kz/en/news/society/sagintayev-inspected-transport-facilities-construction-in-mangystau/> Accessed on 15.06.2018
2. Kaztag. (2017). Automobile Ferry Terminal Launched in Kuryk Port. Retrieved from <https://www.kaztag.kz/en/news/automobile-ferry-terminal-launched-in-kuryk-port> Accessed on 15.06.2018

3. Kaztag. (2018). First Module Reloaded into New Barge Barys in Kuryk Port. Retrieved from <https://kaztag.kz/en/news/first-module-reloaded-into-new-barge-barys-in-kuryk-port> Accessed on 18.06.2018
4. Kosolapova, E. (2014). No Progress Expected in Kazakhstan's Caspian Oil Transportation System. Retrieved from <http://en.trend.az/casia/kazakhstan/2324956.html> Accessed on 10.06.2018
5. Mangystau. (2018). It is Planned to Increase the Volume of Ferry Cargo by 3 times in the Port of Kuryk. Retrieved from <http://mangystau.gov.kz/en/news/view/148535> Accessed on 17.06.2018
6. Sicim. (2018). Main Civil & Underground Works, Prorva Area. Retrieved from <https://www.sicim.eu/it/progetti/progetti-in-corso/main-civil-underground-works-prorva-area/> Accessed on 14.06.2018
7. Visser, B. (2016). Van Oord helps open Kazakhstan oilfield. Retrieved from <https://fairplay.ihs.com/dredging/article/4277761/accessing-kazakhstan-s-oil-fields-via-catro-and-prorva> Accessed on 14.06.2018

THE END OF INCOME CONVERGENCE PATH OF KAZAKHSTAN

KANAT MAKHANOV

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

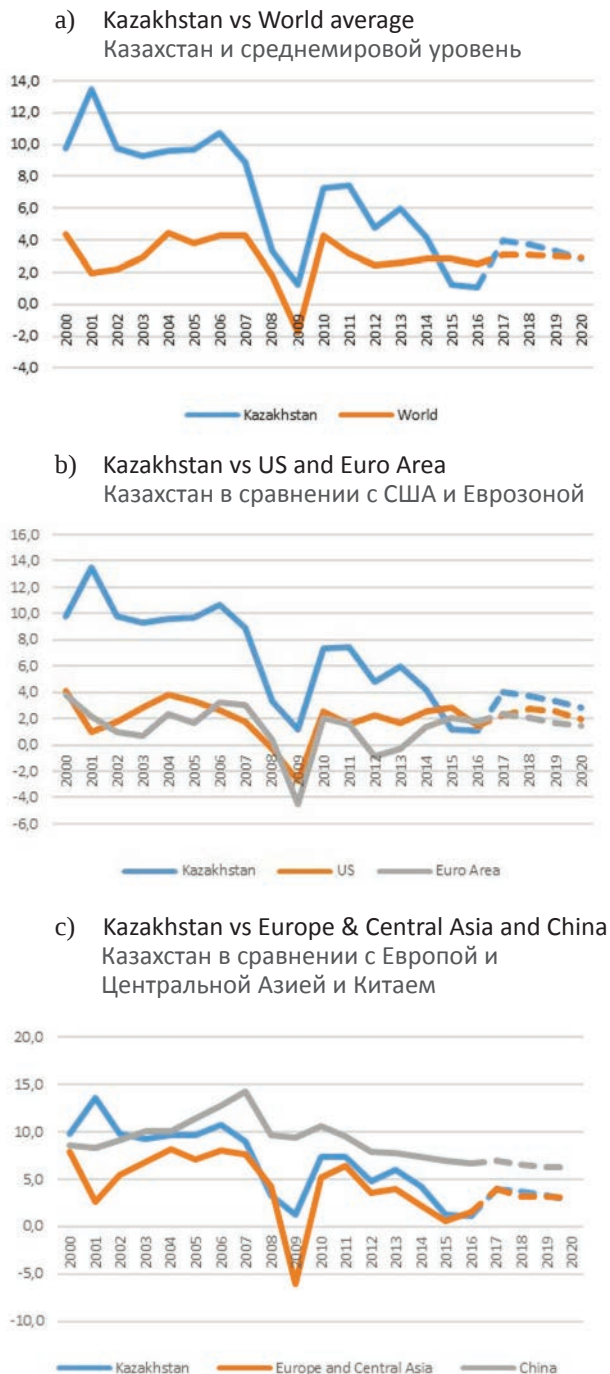
КОНЕЦ КОНВЕРГЕНЦИИ ДОХОДОВ В КАЗАХСТАНЕ?

The latest Global Economic Prospects released in June of 2018 by the World Bank Group projected the real GDP growth of Kazakhstan to reach 3.7%, 3.3% and 2.8% in 2018, 2019 and 2020 respectively. Projections for 2018 and 2019 were improved by 1.1 and 0.5 percentage points respectively compared to the previous Global Economic Prospects released in January of 2018 whereas the expected growth for 2020 was decreased by 0.2 percentage points. The given forecast can be evaluated as relatively positive and the figures for Kazakhstan are still higher the expected rates of growth for the regions of Europe and Central Asia, which are expected to grow by 3.2%, 3.1% and 3.0% in 2018, 2019 and 2020 respectively. The world average expected rates of growth, according to the projections, for the three upcoming years are 3.1%, 3.0%, and 2.9%. Thus, the expected economic growth of Kazakhstan until 2018-2020 is very likely to stay slightly above the world average. However, the projections of the World Bank for Kazakhstan are indeed negative if to take into account the current position of Kazakhstan relative to the rest of the world. Basically, the projected figures of growth for Kazakhstan during the nearest future mean that the income difference between Kazakhstan and developed nations will grow further and Kazakhstan is about to diverge from its path towards approaching the developed nations' level of income.

Согласно последнему выпуску Всемирного банка «Глобальные экономические перспективы» за июнь 2018, реальный рост ВВП в Казахстане составит соответственно 3,7%, 3,3% и 2,8% в 2018, 2019 и 2020 годах. Прогнозы на 2018 и 2019 годы были улучшены на 1,1 и 0,5 процентных пункта соответственно по сравнению с прогнозами предыдущего выпуска данного отчета вышедшего в январе 2018 года, тогда как ожидаемый рост на 2020 год был снижен на 0,2 процентных пункта. Данный прогноз может быть оценен как относительно положительный, так как показатели для Казахстана по-прежнему выше ожидаемых средних темпов роста в таких регионах как Европа и Центральная Азия, которые, как ожидается, вырастут на 3,2%, 3,1% и 3,0% в 2018 году, 2019 году и 2020 соответственно. Ожидаемые темпы роста в мире, согласно прогнозам, в ближайшие три года составят 3,1%, 3,0% и 2,9%. Таким образом, ожидаемый экономический рост Казахстана до 2018-2020 годов, скорее всего, останется немного выше среднемирового. Однако прогнозы Всемирного банка для Казахстана в действительности отрицательные, если учесть нынешнюю позицию Казахстана по отношению к остальному миру. В принципе, прогнозируемые показатели роста для Казахстана в ближайшем будущем означают, что разница в доходах между Казахстаном и развитыми странами будет расти дальше,

Figure 1. Comparison of Kazakhstan's real GDP growth during 2000-2020.

Рисунок 1. Сравнение реального роста ВВП Казахстана в период 2000-2020 гг.

Source: World Bank data and World Bank Word Economic Prospects for June 2018.

Казахстан в сравнении с Европой и Центральной Азией и Китаем

Low rates of GDP growth for Kazakhstan are explained mostly by the overwhelming role of oil and other minerals in the economy of Kazakhstan. As it is indicated in the outlook, the recent recovery of the economy of Kazakhstan that caused the GDP to grow by 4.0 in 2017 is due to recent recovery of the oil prices and World Bank specifies that further dynamics of the oil prices are the major determinant of the further economic performance. In this light, the weaker than expected recovery of the oil prices is among the major risks for Kazakhstan's economy.

From 2000 to 2014, the economic trajectory of Kazakhstan was strictly positive with annual growth rates of real economic growth (7.7%) significantly higher than the world average (2.9%). The global economic crisis of 2008-2009 slowed down the GDP growth of the country to 1.2% in 2009 and the growth quickly recovered afterwards. However, world average economic growth that year went to negative 1.7% making the positive GDP growth difference between Kazakhstan and the rest of the world to persist. This allowed Kazakhstan to continue its economic movement towards more advanced economies. That is, Kazakhstan was converging towards wealthier states. However, starting from the downturn of the oil prices in 2014 the economic growth of Kazakhstan slowed down and in 2015, the GDP growth of Kazakhstan (1.2%) fell below the world average GDP growth (2.8%) for the first time since the 1990s. The GDP growth of Kazakhstan relative to the rest of the world never went significantly higher since then, which can mark the end of Kazakhstan's convergence towards more developed economies.

The term "convergence" in economics is the hypothesis that economies with lower per capita incomes will tend to grow faster than wealthier economies. Theoretically, the process should eventually lead to equal income per capita level in all economies. Countries with lower GDP per capita usually grow at a faster rate than developed countries due to diminishing returns, which is lower in capital-rich countries. The idea is based on the Solow growth model (Solow, 1957), which expresses economic growth as a production function of labor, capital and technology and was tested numerous times (Coe and Helpman, 1995; Durlauf and Johnson, 1995; Stiglitz, 2002).

THE PROJECTIONS OF THE WORLD BANK FOR KAZAKHSTAN ARE INDEED NEGATIVE IF TO TAKE INTO ACCOUNT THE CURRENT POSITION OF KAZAKHSTAN RELATIVE TO THE REST OF THE WORLD.

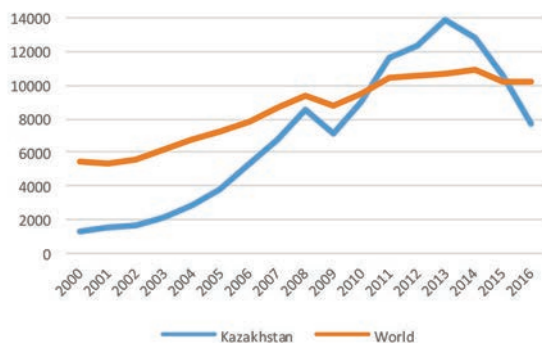
ПРОГНОЗЫ ВСЕМИРНОГО БАНКА ДЛЯ КАЗАХСТАНА В ДЕЙСТВИТЕЛЬНОСТИ ОТРИЦАТЕЛЬНЫЕ, ЕСЛИ УЧЕСТЬ НЫНЕШНЮЮ ПОЗИЦИЮ КАЗАХСТАНА ПО ОТНОШЕНИЮ К ОСТАЛЬНОМУ МИРУ.

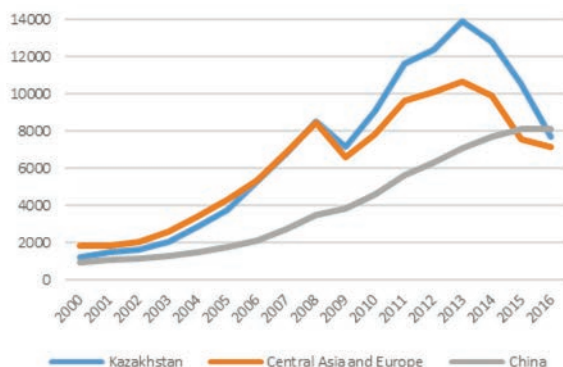

Figure 2. Comparison of Kazakhstan's nominal GDP per capita during 2000-2016 and World Bank projections for 2017-2020.

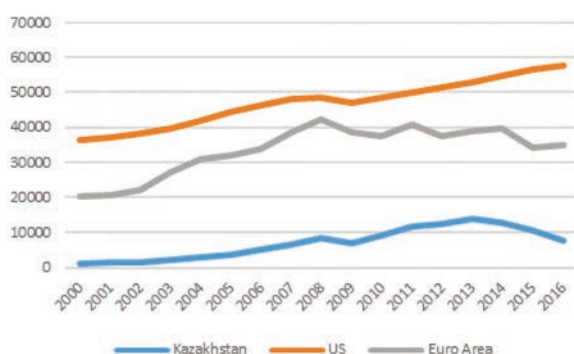
- a) Kazakhstan vs World average during 2000-2016
Казахстан в сравнении со среднемировым показателем за 2000-2016 годы

- c) Kazakhstan vs Central Asia and Europe average and China during 2000-2016
Казахстана в сравнении с Центральной Азией и Европой в 2000-2016 гг.

- e) Kazakhstan vs US and Euro Area average during 2000-2016
Казахстан в сравнении с США, Еврозоной и Европой в среднем за 2000-2016 годы

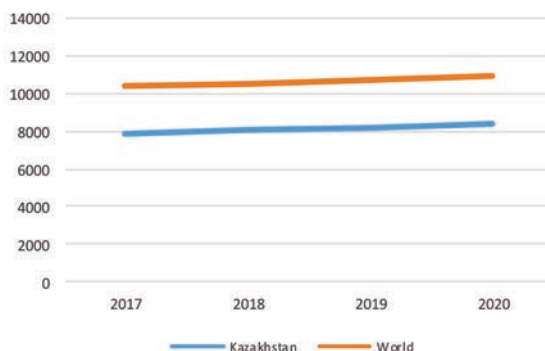

Source: World Bank data, Global Economic Prospects for June-2018 and Author's calculations based on data from UN Population Division.

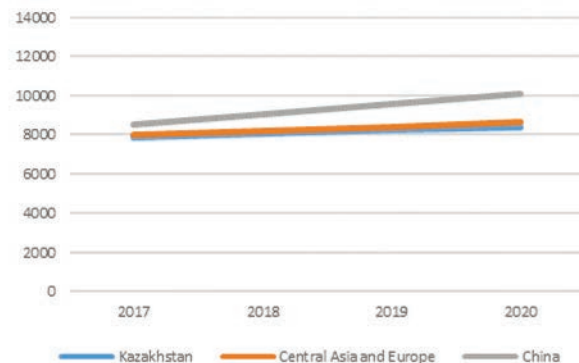

Рисунок 2. Сравнение номинального ВВП на душу населения Казахстана в 2000-2016 гг. и прогнозы Всемирного банка на 2017-2020 гг.

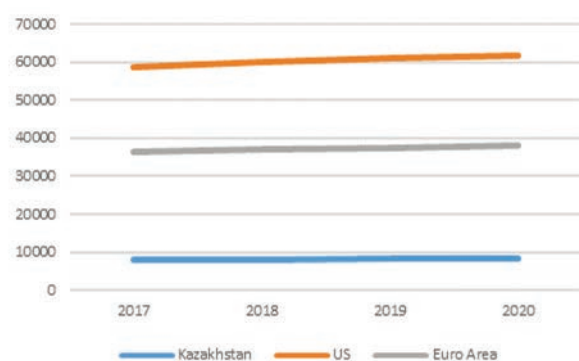
- b) Kazakhstan vs World average during 2017-2020
Казахстан в сравнении со среднемировым показателем за 2017-2020 годы

- d) Kazakhstan vs Central Asia and Europe average and China during 2017-2020
Казахстан в сравнении с Центральной Азией и Европой в 2017-2020 гг.

- f) Kazakhstan vs US and Euro Area average during 2017-2020
Казахстан в сравнении с США и Еврозоной в 2017-2020 гг.

Источник: данные Всемирного банка, «Глобальные экономические перспективы на июнь 2018 года» и «Расчеты автора» на основе данных Отдела народонаселения ООН.

“

SINCE THE GDP GROWTH WAS FASTER THAN DEMOGRAPHIC EXPANSION THE GDP PER CAPITA HAS BEEN RISING TO MAKE THE ECONOMY OF KAZAKHSTAN CONVERGE TO MORE ADVANCED ECONOMIES.

ПОСКОЛЬКУ РОСТ ВВП БЫЛ БЫСТРЕЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ЭКСПАНСИИ, ВВП НА ДУШУ НАСЕЛЕНИЯ РОС, ЧТО ПОЗВОЛЯЛО ЭКОНОМИКЕ КАЗАХСТАНА ПРИБЛИЖАТЬСЯ К БОЛЕЕ РАЗВИТЫМ ЭКОНОМИКАМ ПО УРОВНЮ ДОХОДОВ НА НАСЕЛЕНИЯ.

”

During the years of rapid economic growth from 2000 to 2014, the GDP of Kazakhstan was at growth. Since the GDP growth was faster than demographic expansion the GDP per capita has been rising to make the economy of Kazakhstan converge to more advanced economies, as we can see it in Figure 2. For instance, in 2010 Kazakhstan overtook the world average rate of GDP per capita but in 2015 it came down again after the economic contraction caused by downturn on the oil market. In 2000, Kazakhstan outpaced China in terms of GDP per capita and in 2008, it surpassed the average for Europe & Central Asia. However, after 2014 it quickly lost its position to both China and Europe & Central Asia. If to project the GDP for the period from 2017 to 2020 based on population data from UN Population Division, we can see that the income per capita is likely to stay below the world average and Kazakhstan stay on the poorer half of the world. Moreover, the GDP per capita in Kazakhstan will be lower than in China and Europe & Central Asia during the next three years.

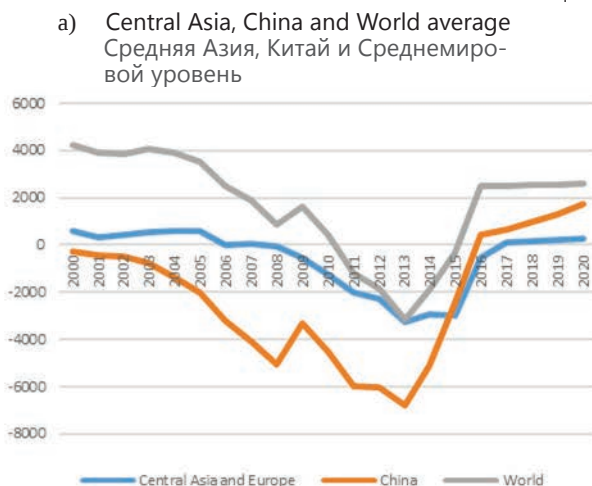

и Казахстан вот-вот отклонится от своего пути, направленной к достижению уровня доходов развитых стран.

Низкие темпы роста ВВП Казахстана объясняются главным образом подавляющей ролью нефти и других полезных ископаемых в экономике Казахстана. Как отмечается в прогнозе, недавнее восстановление экономики Казахстана, которое привело к росту ВВП на 4.0 в 2017 году, связано с недавним восстановлением цен на нефть, и Всемирный банк указывает, что дальнейшая динамика цен на нефть является основной детерминантой дальнейших экономических показателей страны. Соответственно, более слабый чем ожидалось, рост цен на нефть является одним из основных рисков для экономики Казахстана.

С 2000 по 2014 год экономическая траектория Казахстана была строго позитивной с ежегодными темпами роста реального экономического роста (7,7%), значительно превышающими средний мировой показатель (2,9%). Глобальный экономический

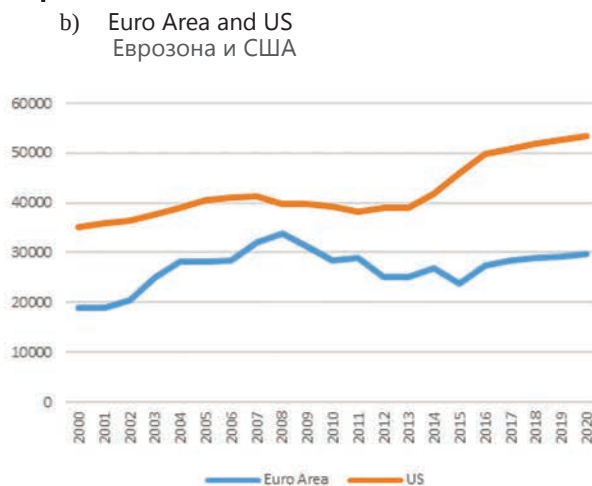
Figure 3. The GDP per capita difference between Kazakhstan and different parts of the world.

Source: World Bank data and Global Economic Prospects for June-2018.

The increasing difference in GDP growth between Kazakhstan and the rest of the world will inevitably enlarge the gap. Figure 3a) above shows the decreasing gap in GDP per capita between Kazakhstan and the Europe & Central Asia, China and the world average. During 2010-2016, the gap was negative meaning that Kazakhstan's GDP per capita measured in current U.S. dollar terms was higher than in Europe & Central Asia, China, and the world

Рисунок 3. Разница в ВВП на душу населения между Казахстаном и различными частями мира.

Источник: данные Всемирного банка и глобальные экономические перспективы на июнь-2018 год.

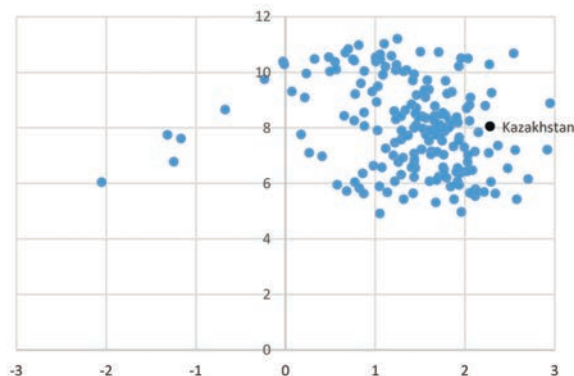
кризис 2008-2009 годов замедлил рост ВВП страны до 1,2% в 2009 году, но рост быстро восстановился после этого. Однако мировой средний экономический рост в том году опустился до -1,7%, что положительно отразилось на динамике роста ВВП, позволив Казахстану сохранить свой относительно быстрый рост по сравнению с остальным миром. Это позволило Казахстану продолжить свое экономиче-

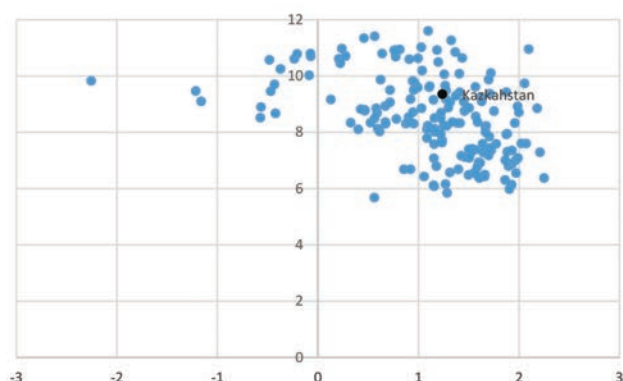
average. After 2015, the gap turned positive again and Kazakhstan went below the above-mentioned parts of the world in terms of GDP per capita.

Figure 4. Kazakhstan's income per capita convergence relative to other countries

a) 2002-2006

c) 2012-2016

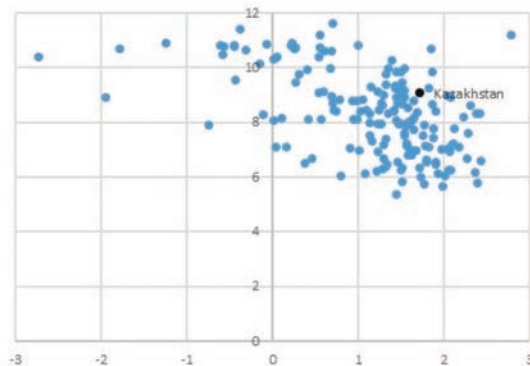
Source: Calculated by Author based on data from World Bank

Plotting the natural logarithm ($\ln$) of GDP growth against GDP per capita level across the countries is probably the best way to look at the divergence path of Kazakhstan during the last few years. The horizontal axis shows the $\ln$ of the GDP growth whereas the vertical axis corresponds to the GDP per capita level. The negative relationship between the two variables suggests that wealthier countries with higher GDP per capita tend to have low or even negative growth rate whereas the poorer countries usually have faster rates of GDP per capita growth. From Figure 4 above we can observe that during 2002-2006 Kazakhstan was at the front line of

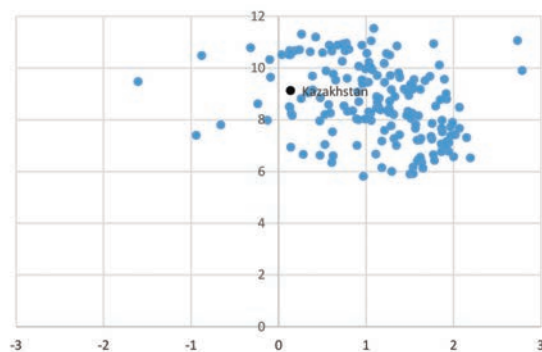
ское движение в сторону более развитых экономик. То есть Казахстан двигался по уровням доходов к более богатым странам. Однако, начиная с падения цен на

Рисунок 4. Конвергенция доходов населения на душу населения по сравнению с другими странами

b) 2007-2011

d) 2015-2016

Источник: рассчитано автором на основе данных Всемирного банка

нефть в 2014 году, экономический рост в Казахстане замедлился, а в 2015 году рост ВВП Казахстана (1,2%) впервые с 1990-х годов упал ниже среднего мирового роста ВВП (2,8%). Рост ВВП Казахстана ни разу не превышал среднемировые с тех пор, что может означать конец конвергенции Казахстана в сторону более развитых стран.

Термин «конвергенция» в экономике - это теория о том, что экономики с более низким доходом на душу населения будут расти быстрее, чем более богатые экономики. Теоретически этот процесс должен в конечном итоге привести к получению

growing economies with lower than average GDP per capita growth but with high growth rate. During subsequent periods of time, Kazakhstan moves backwards along the horizontal line and rises up along the vertical axis a little bit, which reflects the economic growth of the country up until 2015. However, in Figure 4d) we can see that Kazakhstan retrocedes significantly in terms of GDP per capita growth approaching to zero and even falls a little bit in terms of GDP per capita, which is a negative movement in terms of both variables. In this regard, the projections of the World Bank until 2020 would mean that Kazakhstan will stay close to the vertical axis with the low rate of GDP per capita growth and will shift slightly downwards losing its position in terms of income relative to other countries.

The projections from the Global Economic Prospects by the World Bank forecast a rather negative outcome in relation to the economic growth for the nearest future. The downturn of the oil prices in 2014 market the turning point in the economic growth of Kazakhstan. During the 2000-2015 high economic growth of Kazakhstan and relatively lower rates of growth in the rest of the world allowed it to quickly follow the converging path of economic growth and to attain higher levels of income per capita. However, after 2014 there has been a reversal of the process with more sluggish growth in Kazakhstan and accelerating expansion in most of the other countries. The implications of the current trend would imply that Kazakhstan is very likely gradually lose its position relative the rest of the world and especially to advanced economies during the upcoming three years at least. The solution of the problem requires new strategies of growth to be implemented since the previous model of growth under current trends in primary commodity markets is no more feasible. □

IN 2010, KAZAKHSTAN OVERTOOK THE WORLD AVERAGE RATE OF GDP PER CAPITA BUT IN 2015 IT CAME DOWN AGAIN AFTER THE ECONOMIC CONTRACTION CAUSED BY DOWNTURN ON THE OIL MARKET.

равного дохода на душу населения во всех странах. Страны с более низким ВВП на душу населения обычно растут быстрее, чем развитые страны, из-за уменьшения отдачи, которая ниже в странах с большим количеством капитала. Идея основана на модели роста Солоу (Solow, 1957), которая выражает экономический рост как производственную функцию труда, капитала и технологий и неоднократно тестировалась (Coe and Helpman, 1995; Durlauf and Johnson, 1995; Stiglitz, 2002).

В годы быстрого экономического роста с 2000 по 2014 год ВВП Казахстана рос. Поскольку рост ВВП был быстрее демографической экспансии, ВВП на душу населения

ния рос, что позволяло экономике Казахстана приближаться к более развитым экономикам по уровню доходов на населения, как мы можем видеть это на рисунке 2. Например, в 2010 году Казахстан обошел мировой средний показатель ВВП на душу населения, но в 2015 году он снова опустился после экономического спада, вызванного падением цен на нефтяном рынке. В 2000 году Казахстан опережал Китай по показателю ВВП на душу населения и в 2008 году превысил средний показатель по Европе и Центральной Азии. Однако после 2014 года он быстро потерял свои позиции как в Китае, так и в Европе и Центральной Азии. Если проектировать ВВП на период с 2017 по 2020 год на основе данных по

**В 2010 ГОДУ
КАЗАХСТАН
ОБОГНАЛ МИРОВОЙ
СРЕДНИЙ
ПОКАЗАТЕЛЬ
ВВП НА ДУШУ
НАСЕЛЕНИЯ, НО В
2015 ГОДУ ОН СНОВА
ОПУСТИЛСЯ ПОСЛЕ
ЭКОНОМИЧЕСКОГО
СПАДА,
ВЫЗВАННОГО
ПАДЕНИЕМ ЦЕН НА
НЕФТЯНОМ РЫНКЕ.**

населению ООН, мы можем видеть, что доход на душу населения, вероятно, будет ниже среднемировых, а Казахстан останется в более бедной половине мира. Более того, ВВП на душу населения в Казахстане будет ниже, чем в Китае и Европе и Центральной Азии в течение следующих трех лет.

Возрастающая разница в росте ВВП между Казахстаном и остальным миром неизбежно увеличит разрыв. Рисунок 3а) выше показывает снижение разрыва в ВВП на душу населения между Казахстаном и Европой и Центральной Азией, Китаем и средним мировым уровнем. В течение 2010-2016 гг. Этот разрыв был отрицательным, что означало, что ВВП Казахстана

на душу населения, измеренный в текущих долларах США, был выше, чем в Европе и Центральной Азии, Китае и среднемировых. После 2015 года этот разрыв снова стал положительным, и Казахстан опустился ниже вышеупомянутых частей мира с точки зрения ВВП на душу населения.

Построение роста ВВП по отношению к ВВП на душу населения по всем странам, вероятно, является лучшим способом взглянуть на путь расхождения в Казахстане в течение последних нескольких лет. Горизонтальная ось показывает рост ВВП, тогда как вертикальная ось соответствует уровню ВВП на душу населения. Отрицательная связь между этими двумя переменными свидетельствует о том, что более богатые страны с более высоким ВВП на душу населения имеют тенденцию иметь низкий или даже отрицательный темпы роста, тогда как более бедные страны обычно имеют более высокие темпы роста ВВП на душу населения. Из рисунка 3 выше видно, что в 2002-2006 годах Казахстан был на переднем крае растущих экономик с более низким средним ВВП на душу населения, но с высокими темпами роста. В последующие периоды времени Казахстан движется назад по горизонтальной линии и немного поднимается вдоль вертикальной оси, что отражает экономический рост страны вплоть до 2015 года. Однако на рис. 3d) мы видим, что Казахстан значительно изменился в темпы роста ВВП на душу населения приближаются к нулю и даже немного падают с точки зрения ВВП на душу населения, что является отрицательным движением по обоим переменным. В этом отношении прогнозы Всемирного банка до 2020 года означали бы, что Казахстан будет оставаться близко к вертикальной оси с низким уровнем ВВП на душу населения и будет несколько сдвигаться вниз, теряя свои позиции в плане дохода по сравнению с другими странами.

Прогнозы Всемирного банка по экономическим перспективам прогнозируют до-

вольно негативный результат в отношении экономического роста на ближайшее будущее для Казахстана. Спад цен на нефть на рынке 2014 года стал поворотным моментом в экономическом росте Казахстана. В 2000-2015 годах высокий экономический рост Казахстана и относительно более низкие темпы роста в остальном мире позволили ему быстро следовать по пути конвергенции и достичь более высоких уровней дохода на душу населения. Однако после 2014 года произошел всплеск процесса с более медленным ростом в Казахстане и относительным ускорением роста в большинстве других стран. Последствия нынешней тенденции означают, что Казахстан, скорее всего, постепенно потеряет свою позицию относительно остального мира и особенно в странах с развитой экономикой в ближайшие три года. Для решения проблемы требуются новые стратегии роста, которые будут реализованы, поскольку предыдущая модель роста по текущим тенденциям на сырьевых рынках уже не является перспективной. □

References/Источники:

1. World Bank, (2018): "Global Economic Prospects: The Turning of the Tide?", A World Bank Group Flagship Report.
2. World Bank Data: Country GDP, GDP growth, GDP per capita data by countries for 2000-2016 retrieved on 14.06.2018.
3. United Nations World Population Prospects (2017): Revision Population Division data: Total population (both sexes combined) by region, subregion, and country, annually for 1950-2100 (thousands).
4. Solow, R.M. (1957): "Technical Change and the Aggregate Production Function". Review of Economics and Statistics, 39 (3), pp. 312-320.
5. Coe, D. and Helpman, E. (1995): "International R&D Spillovers", European Economic Review, 39 (5), pp. 859-887.
6. Durlauf, S.N. and Johnson, P.A. (1995): Multiple regimes and cross-country growth behavior. Journal of Applied Econometrics, 10(4): 365-384.
7. Stiglitz, J. (2002): "Globalization and Its Discontents", W.W. Norton, New York and London.

TÜRKİYE'DE SOSYAL TRANSFER HARCAMALARI VE BÖLÜŞÜMSSEL ADALET

ZHANDOS RANOVAVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ,
UZMAN ARAŞTIRMACIЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ
ИНСТИТУТЫ, АҒА ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТКЕР

ТҮРКИЯДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК ТРАНСФЕРТТІК ШЫҒЫНДАР ЖӘНЕ ҮЛЕСТІРУ ӘДІЛЕТТІЛІГІ

Yoksulluk, başta az gelişmiş ülkeler olmak üzere, bütün ülkeler için önemli bir toplumsal sorundur. Az gelişmiş ülkelerde nüfusun büyük bir bölümü, gelişmekte olan ülkelere ise nispeten daha az bir kısmı bu gruba temsil etmektedir. Gelişmiş ülkelerdeki yoksulluk daha çok bölgesel niteliktedir. Konuya bu doğrultuda baktığımızda yoksulluk sorununun büyük ölçüde az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere görüldüğünü söyleyebiliriz (İdris Sarısoy, Selçuk Koç, 2010). Önemli bir toplumsal sorun olan ve ekonomik anlamda çarpık bir gelir dağılımının sonucunda ortaya çıkan yoksullukla sürekli mücadele edilmektedir. Yoksulluğu azaltmak için kullanılacak araçların seçimi ve bunların uygulanmasında kimi benzerliklerle birlikte, ülkelere göre çeşitli farklılıklar da görülmektedir. Yoksulluğun azaltılması için uygulanan politikalardan en yaygın olanı kamu harcamalarıdır. Kamu harcamalarıyla, doğrudan gelir transferi yoksulluk grubundakilerin harcama bütçesine katkı yapmak veya mesleki becerilerini kazandırılması ve kişisel yeteneklerin geliştirilmesi gibi uygulamalarla yoksulluk sınırının altındaki kişilerin yaşam düzeylerinin iyileştirilmesi ve nihai hedef olarak bu sınırı üzerine çıkarılması amaçlanmaktadır. Kamu harcamaları yoluyla yoksulluğun ortadan kaldırılması mümkün olmamakla birlikte, bu yolla yoksulluğu belli oranda azaltma imkânı bulunmaktadır (Emin Ertal Gökhan, 2017).

Кедейлік барлық елдер үшін, әсіресе аз дамыған елдердің басты әлеуметтік мәселесі болып табылады. Аз дамыған елдерде бұл халықтың көп бөлігі болса, дамушы елдерде халықтың аз бөлігін құрайды. Дамыған елдерде кедейлік тек аймақтық болып табылады. Егер бұл мәселені осы бағытта қолға алатын болсақ, онда, кедейлік аз дамыған және дамушы елдерде байқалады деп айтуымызға болады. (İdris Sarısoy, Selçuk Koç, 2010). Экономикалық тұрғыдан табыс бөлінісінің теңсіздігінен пайда болған кедейлік үлкен әлеуметтік мәселе болып, күні бүгінге дейін шешімін тапқан жоқ. Кедейлікті азайту мақсатында қолданылатын құралдар мен жүзеге асыру тетіктерінің ұқсастықтары болғанымен, әр елге байланысты айырмашылықтары да бар. Кедейлікті азайту саясатының ең көп тараған түрі – мемлекеттік қаржыландыру. Мемлекеттік бюджет қаражатын қолданып тікелей кедей топтың шығындарын көтеруде үлес қосу немесе кәсіби дағдылар үйрету және жеке қабілеттерін дамыта отырып кедейліктің шегіндегі адамдардың өмір сүру жағдайын жақсарту, бұның түпкі мақсаты жағдайды шегінен жоғарлатуға бағытталған. Кедейлікті мемлекеттік бюджет шығындары арқылы жою мүмкін емес, бірақ кедейлікті белгілі бір жолмен азайтуға мүмкіндік бар. (Emin Ertal Gökhan, 2017).

Yoksulluğu azaltmak için yoksulluğa neden olan faktörleri belirleyip, ortadan kaldırmak gerekir. Yoksulluğa neden olan faktörlerin farklılığı dikkate alındığında, kamu sosyal harcamaları da nitelik itibarıyla farklılaştırılmalıdır. Böyle bir ayırım yapılmadan gerçekleştirilecek harcamalar farklı yoksul gruplar üzerinde aynı düzeyde etkiye sahip olmayabilir. Diğer bir ifadeyle, örnek olarak aynı miktardaki bir sosyal harcama kırsal kesimdeki yoksulluğun %10 azalmasını sağlarken, kent merkezindeki yoksulluğu %3 azaltabilir. Bu değişiklik kırsal ve kent merkezlerinde yoksulluğa neden olan faktörlerin farklılığından kaynaklanmaktadır (İdris Sarısoy, Selçuk Koç, 2010).

Yoksulluğu azaltmak için hükümetlerin yaygın olarak kullandığı araç, kamu harcamasıdır. Yoksulluğun kaynağı ne olursa olsun, bunun için büyük ölçüde kamu harcaması yapılması gerekmektedir. Yoksulluğu azaltmak için kullanılacak kamu harcamaları transfer harcamaları niteliğinde olup, sosyal kamu harcamaları olarak da nitelendirilmektedir. Söz konusu harcamalar uygulamada şu şekilde kullanılabilir: doğrudan gelir transferi, harcama bütçesi finansmanı, vasıfsız veya geçerliliğini yitirmiş meslek gruplarına yeni ve geçerli meslekler kazandırılması, girişimcilik vasfının kazandırılması ve diğer uygulamalar (İdris Sarısoy, Selçuk Koç, 2010).

Gelir dağılımı, bir ülkede üretim ve hizmet süreçleri sonucu elde edilen parasal getirinin, toplumsal gruplar ya da sosyal kategoriler arasındaki dağılım biçimidir. Üretim sonucu yaratılan hasılanın, üretime katılan faktörler arasındaki bölüşüme fonksiyonel gelir dağılımı denir. Bu dağılım devletin kamu gelirleri ile topladığı fonları kamu giderleri şeklinde topluma geri vermesi sonucunda oluşmaktadır. Vergiler ve kamu harcamaları aracılığı ile bireylerin ve sosyal gru-

**YOKSULLUĞU
AZALTMAK İÇİN
HÜKÜMETLERİN
YAYGIN OLARAK
KULLANDIĞI ARAÇ,
KAMU HARCAMASIDIR.
YOKSULLUĞUN
KAYNAĞI NE OLURSA
OLSUN, BUNUN
İÇİN BÜYÜK ÖLÇÜDE
KAMU HARCAMASI
YAPILMASI
GEREKMEKTEDİR.**

**KEDEYLİK FAKTORIN
TÖMENDETÜ ÜŞİN
MEMLEKETTİŇ
KEŇİNE
QOLDANATIN
QURALI
MEMLEKETTİK
ŞYFYNDAR
BOLYP TABYLAĐY.
KEDEYLİKTİŇ QALAY
PAIDA BOLĜANYNAN
QARAMASTAN,
ONY JOY ÜŞİN
KÖP MEMLEKETTİK
ŞYFYNDY TALAĐ
ETEDİ.**

Кедейлікті азайту үшін, кедейлікті туындататын факторларды анықтап оларды жою қажет. Кедейлікті туындататын факторлардың алуан түрлілігі ескеріле отырып, мемлекеттік әлеуметтік шығындар сипатына байланысты саралануы тиіс. Осындай айырым жасалмастан жұмсалған қаражат, әр түрлі топтардағы кедейлерге бірдей әсер етпейді. Басқаша айтқанда, бірдей бөлінген әлеуметтік қаражат ауылдық жерлердегі кедей топтарының %10 азаюына жол ашса, қалалық жерлерде тек %3 төмендету мүмкін. Бұл айырмашылық ауылдық және қалалық мекендерде кедейліктің пайда болу факторларының өзгешілігіне байланысты. (İdris Sarısoy, Selçuk Koç, 2010).

Кедейлік факторын төмендету үшін мемлекеттің кеңінен қолданатын құралы мемлекеттік шығындар болып табылады. Кедейліктің қалай пайда болғанынан қарамастан, оны жою үшін көп мемлекеттік шығынды талап етеді. Мемлекеттің кедейлікті азайту мақсатында қолданатын шығындар трансферттік шығындар сипатында болады, олар әлеуметтік шығындар деп те аталады. Мұндай шығындарды іс жүзінде келесі жолдармен пайдалануға болады: тікелей табыс аудару, бюджет қаржысын жұмсау, біліктілігін жоғалтқан мамандық ие топтарына жаға кәсіптік біліктілік және жарамды мамандық алуларына жол ашу. (İdris Sarısoy, Selçuk Koç, 2010).

Табысты бөлу – бұл елдегі өндіріс және қызмет көрсету процестерінің нәтижесінде қол жеткізген ақшалай табысты қоғамдық топтар немесе әлеуметтік санаттар арасында бөлу. Өндіріс нәтижесінде пайда болған өнімнің, өндіріске қатысты факторлардың арасында бөлу функционалдық табыс бөлу деп аталады. Бұл бөлу, үкіметтің мемлекеттік табыстары мен жи-

pların gelirlerinde bir değişiklik meydana gelmektedir ki buna gelirin yeniden dağılımı denmektedir. Bu dağılımın amacı ilk gelir dağılımının düzenlenmesi ve devletin katkısı ile kişiler ve sosyal gruplar arasında bilinçli bir dağılımın gerçekleştirilmesidir. Tüketim olanaklarının üretim faaliyetlerine, yaş itibarıyla çalışabilir grupta yer almayanlarla, üretim faaliyetlerine katılanlar arasında yer değiştirmesi gelirin yeniden dağılımını ortaya çıkarmaktadır (Cem Kalaycı, 2016). Sosyal transfer harcamalarının gelir dağılımı üzerindeki etkisini tespit etmek için, bu harcamalardan yararlananların hangi gelir grupları içinde olduklarını incelemek ve yapılan transfer harcamalarını bu gelir gruplarının gelirlerine eklemek gerekir.

Türkiye'nin sosyal güvenlik sisteminin temel finansman sorunu, sistemin gelirlerinin, giderlerine kıyasla oldukça yetersiz olması ve gelir-gider yönetiminden kaynaklanan yönetsel sorunlardır. Bir yandan kayıt dışı

nağan қаражаттарға негізделген қоғамға қайтару нәтижесінде пайда болады. Салық пен мемлекеттік шығындар арқылы, жеке тұлғаның және әлеуметтік топтардың табыстарында өзгерістер болады, және бұл өзгеріс қайта бөлу деп аталады. Бұл бөлудің мақсаты – алғашқы табыстардың бөлінуін реттеу және мемлекеттің үлесі арқылы, халық пен әлеуметтік топтардың арасында саналы бөлу. Тұтыну мүмкіндіктерін өндірістік қызметке, жасына байланысты еңбек топтарында болмағандарға, өндірістік қызметпен айналысатындардың ауысуы, табыстың қайта бөлінуін талап етеді (Cem Kalaycı, 2016). Әлеуметтік аударулардың табыс бөлудегі әсерін анықтау мақсатында, бұл шығындарды пайдаланушылардың қандай табыс топтарының арасында екендігін анықтау және жұмсалған трансфер шығындары осы табыс топтарының табыстарына қосылуы тиіс.

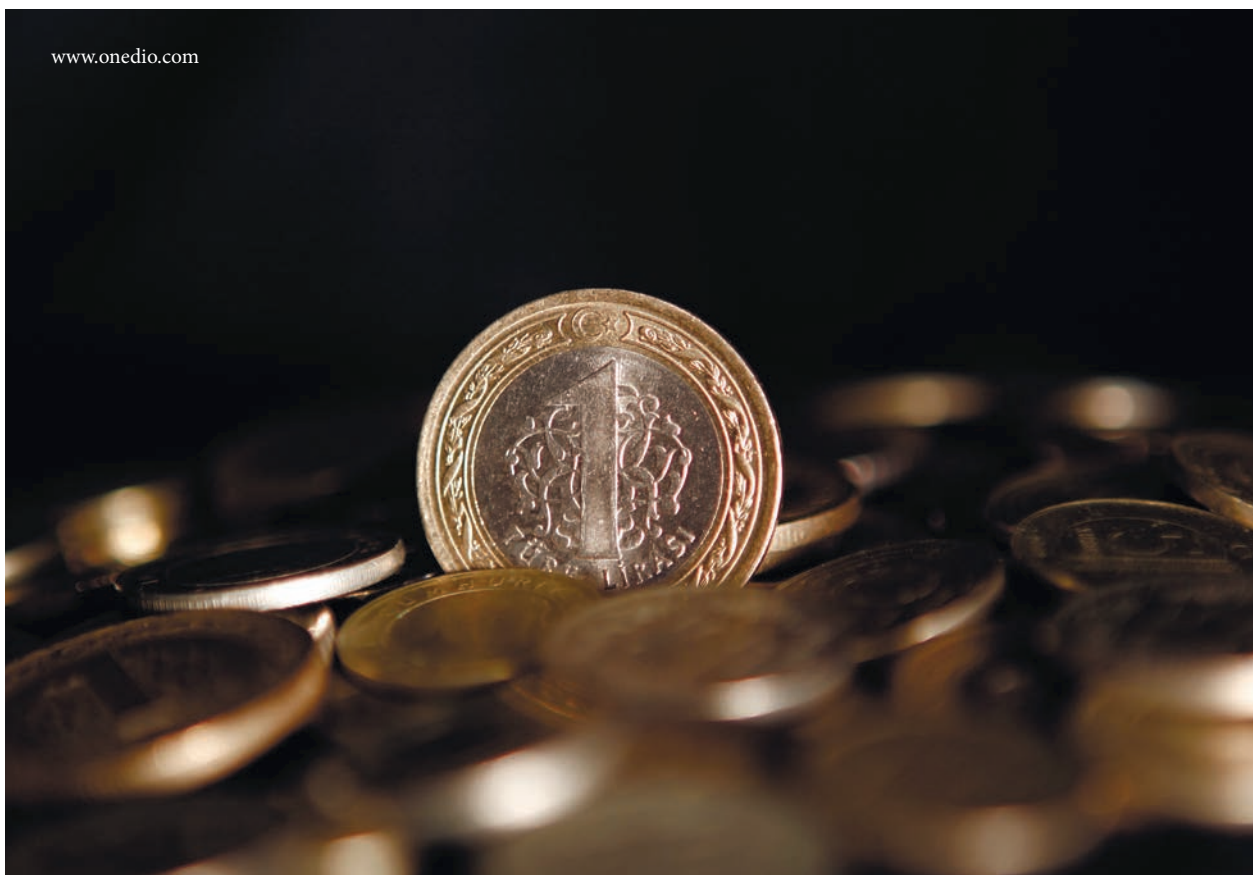
ekonominin varlığı ile sosyal güvenlik sistemi dışında kalan çalışanlar sistemini gelir kaybına uğrattırırken, diğer yandan da sistemin sağladığı hak ve hizmetlerden yararlanmanın koşulları farklı siyasal gerekçelerle kolaylaştırılarak sistemin giderleri artmakta, böylelikle ilave finansman ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Öte yandan genç bir nüfus yapısına sahip olan Türkiye'nin bu nüfusu hızla yaşlanma sürecine girecek, bugün %8 olan yaşlı bağımlılık oranı 2050 yılında %29'a ulaşacaktır. Küresel gelişmeler de dikkate alınarak iş dünyasının talep edeceği niteliklere sahip işgücünün yetiştirilmesi ve işgücü maliyetlerinin azaltılması önem arz etmektedir. Türkiye'de sosyal güvenlik sisteminin sorunları emek piyasası ile çok yakından ilişkilidir. Dağıtım esasına dayalı bir sosyal güvenlik sisteminde aktif sigortalıların sayısının sistemden aylık alanların sayılarına oranının ideal olarak kabul edilen yedi, ya da sistemin aktüeryal dengesi için en az dört olmasıdır (Erdal Gümüş, 2010).

Gelir dağılımına etki eden faktörleri genel

P

Türkiyenin әлеуметтік қамсыздандыру жүйесінің негізгі қаржыландыру мәселелері, жүйенің табыстары, шығындарымен салыстырғанда өте жеткіліксіз болуы және табыс-шығыс басқаруынан туындаған әкімшілік мәселелер болып табылады. Бір жағынан, бейресми экономиканың болуы және әлеуметтік қамсыздандыру жүйенің сыртында қалған қызметкерлер жүйенің табыстарды жоғалтуға жол ашады, екінші жағынан, жүйеде ұсынылған құқықтар мен қызметтерді пайдалану шарттары әртүрлі саяси себептерге байланыстыр жеңілдетілгендіктен жүйенің шығындарын арттырады және қосымша қаржыландыруды талап етеді. Тағы да басқа жүзі, жас халық құрылымына ие Түркияның бұл халықтың қарқынды қартаю кезеңі басталады, бүгінгі таңда 8% болған кәрілік тәуелділігі 2050 жылы 29% жетеді. Ғаламдық дамуды да ескере отырып, іскерлік әлемінің талаптарына сай еңбек күшінің жетілдіру қажет және еңбек күштерінің шығындарын азайту маңызды болып саналады.

www.onedio.com

оларак эле алдығымзда, бунлары улusal ve улusларарасы фактөрлер оларак ики гру-ба айырабилериз. Бунлар улusal ve улusларарасы политикалардыр. Улusal политикалар; экономик буюме, кишесел варлықлар, техноложинин сермае yoğunлуғу, үрүн пазар талаби ve генел yapıсал политикалардыр. Бунун yanı sıra тек тек сектөрлер ичин изленен fiyat политикалары, гирди субвасионлары ve сектөрлер itibariyle изленен yapıсал политикалар да өнөмли yer тутмактадыр. Улusларарасы политикалар исе ихраcat ve иthalat политикаларыдыр (Cemal Atıcı, 2004).

Türkiye'nin, Anayasası'nın 5.mad-desine göre sosyal devlet olması dolayısıyla izlemekte olduğu çok sayıda sosyal politika vardır. Bu politikaların izlenmesindeki temel amaç gelir dağılımının adaletli dağılımını sağlamak, yani bölüşümsel adaleti sağlamaktır. Bu politikalarla ilgili olarak koruma altına alınan kesim için çalışmakta olan çok fazla sayıda kurum olması dikkat çekicidir. Kamu kurumları arasında olması gereken koordinasyon henüz tam olarak sağlanmış değildir. Örneğin birden fazla kurumun burs vermesi ya da yoksul kişilere aylık bağlaması bunlardan bazılarıdır. Daha nitelikli toplumsal faydanın sağlanabilmesi amacıyla bu politikaların tek çatı altına toplanarak izlenmesi ve çeşitli kurumlardan toplanan istatistiki verilerle değerlendirme yapmak yerine sosyal transfer harcamalarının tek bir kurum tarafından değerlendirilip izlenmesi gerek yararlanıcılar açısından gerekse uygulayıcılar açısından daha doğru olacaktır.

İzlenen sosyal transfer politikaları ile gelirin yoksullar lehine yeniden dağıtımının sağlanması yoluyla etkili hale getirilmelidir. Bu kapsamda, sosyal güvenlik sisteminin, sosyal risklere karşı toplumun her kesimine güvence sağlayarak gelir dağılımını iyileştirici bir etkiye sahip olması sağlanmalıdır. Kayıt dışı çalışan yok-

GENÇ BİR NÜFUS YAPISINA SAHİP OLAN TÜRKİYE'NİN BU NÜFUSU HIZLA YAŞLANMA SÜRECİNE GİRECEK, BUGÜN %8 OLAN YAŞLI BAĞIMLILIK ORANI 2050 YILINDA %29'A ULAŞACAKTIR.

ЖАС ХАЛЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫНА ИЕ ТҮРКИЯНЫҢ БҰЛ ХАЛЫҚТЫҢ ҚАРҚЫНДЫ ҚАРТАЮ КЕЗЕҢІ БАСТАЛАДЫ, БҮГІНГІ ТАҢДА 8% БОЛҒАН КӘРЛІК ТӘУЕЛДІЛІГІ 2050 ЖЫЛЫ 29% ЖЕТЕДІ.

Түркияда әлеуметтік қамсыздандыру жүйесінің мәселелері еңбек нарығымен тығыз байланысты. Бөлуге негізделген әлеуметтік қамсыздандыру жүйесінде белсенді сақтандырушылар санының, жүйеден айлық алушылардың санына ара қатынасы жеті немесе жүйенің жобасымен теңгерімі кем дегенде төрт болуы қажет. (Erdal Gümüş, 2010).

Жалпы табысты бөлу факторларын қарастырған кезде, оларды ұлттық және халықаралық факторлар ретінде екі топқа бөлуге болады. Бұлар ұлттық және халықаралық саясат болып табылады. Ұлттық саясат; экономикалық өсу, жеке активтер, технологиялардың капиталдың қарқындылығы, өнім нарығының сұранысы және жалпы құрылымдық саясат. Бұнымен қатар, әр сектор үшін қарастырылған бағалық саясат, кіріс субсидиялар және секторлардың құрылымдық саясаты да өте маңызды. Халықаралық саясат болса, экспорт және импорт саясаты. (Cemal Atıcı, 2004).

Түркия Конституциясының 5-бабына сәйкес, әлеуметтік мемлекеттің болуына байланысты көптеген әлеуметтік саясаты бар. Осы саясатты орындаудың басты мақсаты табысты бөлудің әділ бөлінуін қамтамасыз ету, яғни үлестіру әділеттілігін қамтамасыз ету. Бұл саясатқа негізделген бақылауға алынған халық үшін жұмыс істейтін мекемелердің көптігі айтарға тұрарлықтай. Мемлекеттік мекемелер арасындағы қажетті үлестіру жүйесі әлі толық орнатылмаған. Мысалы, бірнеше мекеменің стипендия беруі немесе кедей адамдарға айлық бөлінуі сияқты процесстер кейбір мәселелері ғана болып саналады. Білікті әлеуметтік жеңілдіктер беру үшін, осы саясатты бір шаңырақ астына жинау және әртүрлі мекемелерден жиналған статистиканы баға-

sul kişilerin ve küçük çocukların sosyal güvenlik kapsamına alınması ve düzgün işlerde çalışması veya bakımlarının yapılması için gerekli tedbirler yine kurulacak olan tek kurum tarafından sağlanmalıdır. Tek çatı altında toplanan bu kurumların daha fazla bilgilendirme yapması ve yoksul insanların nasıl ve hangi konularda yararlanabileceklerinin daha açık ifadelerle bir takım projeler kapsamında duyurulması tercih edilmelidir. □

лап бақылаудың орнына аударым шығындары тек бір мекеме тарапынан бағалауы және қадағалауы пайдаланушылар үшін де, жүзеге асырушы тарапынан да дұрыс болады.

TÜRKİYE, ANAYASA-SI'NIN 5.MADDESİNE GÖRE SOSYAL DEVLET OLMASI DOLAYISIYLA İZLEMEKTE OLDUĞU ÇOK SAYIDA SOSYAL POLİTİKA VARDIR. BU POLİTİKALARIN İZLENMESİNDEKİ TEMEL AMACI GELİR DAĞILIMININ ADALETLİ DAĞILIMINI SAĞLAMAK, YANI BÖLÜŞÜMSEL ADALETİ SAĞLAMAKTIR.

Ұстанған әлеуметтік трансфер саясаты мен табыстың кедей топтың пайдасына қайта үлестіру тиімді болуы тиіс. Бұл тұрғыда, әлеуметтік қамсыздандыру жүйесі әлеуметтік қауіп-қатерлерге қарсы қоғамның әр бір бөлігіне кепіл беру арқылы, табыс ілестірудің жағдайды жақсарту әсері бар екендігін көрсету. Бейресми еңбек ететін кедей адамдардың және кәмелетке толмаған жасөспірімдердің әлеуметтік қамсыздандыру жүйесіне енгізілуі және дұрыс жерлерде еңбек етуі немесе қамқорлық көрсету үшін, бақылау орнына жұмыс істейтін тек жалғыз мекеме қамтамасыз етеді. Бұл бір шаңыраққа топтасты-

рылған ұйым, кедейлердің қалай және қандай жағдайларда көмектен пайдалана алатындығын түсіндіру үшін ауқымды жобалар арқылы хабардар етуі дұрысырақ болады. □

Кайнактар:

1. İdris Sarısoy, Selçuk Koç (2010). Türkiye'de Kamu Sosyal Transfer Harcamalarının Yoksulluğu Azaltmadaki Etkilerinin Ekonometrik Analizi. Alınan adres: https://dergiler.sgb.gov.tr/calismalar/maliye_dergisi/yayinlar/md/158/15.Idris.SARISOY_SelCuk.KOC.pdf, Erişim tarihi: 29.05.2018.
2. Emin Ertal Gökhan (2017). Kırsal Yoksullukla Mücadelede Hayvansal Üretim Desteği Uygulaması ve İllere Göre Dağılımı, Alınan adres: <http://veteriner.fu>

**ТҮРКИЯ
КОНСТИТУЦИЯСЫНЫҢ
5-БАБЫНА СӘЙКЕС,
ӘЛЕУМЕТТІК
МЕМЛЕКЕТТІҢ БОЛУЫНА
БАЙЛАНЫСТЫ КӨПТЕГЕН
ӘЛЕУМЕТТІК САЯСАТЫ
БАР. ОСЫ САЯСАТТЫ
ОРЫНДАУДЫҢ БАСТЫ
МАҚСАТЫ ТАБЫСТЫ
БӨЛҮДІҢ ӘДІЛ БӨЛІНУІН
ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ, ЯҒНИ
ҮЛЕСТІРУ ӘДІЛЕСТТІЛІГІН
ҚАМТАМАССЫЗ ЕТУ.**

sabil.org/text.php3?id=1182, Erişim tarihi: 02.06.2018.

3. Cem Kalaycı (2016). Türkiye'de Transfer Harcamalarının Gelişimi ve Ekonomik Etkilerinin Değerlendirilmesi, Alınan adres: <http://earsiv.odu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11489/482/10103901.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, Erişim tarihi: 04.06.2018.
4. Erdal Gümüş (2010). Türkiye'de Sosyal Güvenlik Sistemi: Mevcut Durum, Sorunlar Ve Öneriler, Alınan adres: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1950582, Erişim tarihi: 04.06.2018.
5. Cemal Atıcı (2004). Türkiye'nin Dış ticaretinde ve Transfer Politikalarında Değişimin Faktör Bazında Gelir Dağılımı Etkileri: Bir Sosyal Hesaplamalar Matriksi Denemesi, Alınan adres: <https://slidex.tips/download/trkiye-nn-di-ticaretinde-ve-transfer-politikalarinda-demn-faktr-bazinda-gelr-dailimi>, Erişim tarihi: 05.06.2018.

DAUREN ABEN

On May 24, 2018, speaking at the University of Geneva, UN Secretary General Antonio Guterres unveiled a new agenda in the field of global disarmament. The document he presented is entitled *Securing Our Common Future* and aimed at helping eliminate nuclear, chemical, biological, and other weapons. The Swiss city was selected for the launch of the disarmament initiative since it is considered the city of peace, diplomacy and humanitarian action. Referring to the underlying purpose of the United Nations (UN) to dispose of war as an instrument of foreign policy, Guterres voiced deep concern that the international security environment had seriously deteriorated bringing back Cold War tensions, with every country pursuing its own security to the detriment of common security. Currently, disarmament, nonproliferation and arms control are in stalemate, while global military spending is rising, amounting to more than \$1.7 trillion in 2017, the highest level since the fall of

“

GUTERRES VOICED DEEP CONCERN THAT THE INTERNATIONAL SECURITY ENVIRONMENT HAD SERIOUSLY DETERIORATED BRINGING BACK COLD WAR TENSIONS, WITH EVERY COUNTRY PURSUING ITS OWN SECURITY TO THE DETRIMENT OF COMMON SECURITY.

”

the Berlin Wall. According to the UN Secretary General, “we are one mechanical, electronic or human error away from a catastrophe that could eradicate entire cities from the map”.

The agenda put forward by Antonio Guterres focuses on three priorities – disarmament to save humanity, disarmament to save lives, and disarmament for future generations. On the first priority, Guterres pointed out the importance of reducing and destroying weapons of mass destruction, with the nuclear weapon states bearing primary responsibility for achieving this goal. In particular, he called on Russia and the United States to resolve their differences over the Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty, extend the New START treaty, which is due to expire in 2021, and make renewed efforts towards cutting their nuclear arsenals. On the second priority, the UN Secretary General focused on the impact of conventional weapons, warning that their widespread availability fuels the armed violence and continues to cause devastating consequences for civilians. In addition to claiming lives of hundreds

of thousands of innocent victims, conflicts make record numbers of people refugees, depriving them of security, food, jobs, healthcare, and education. As Guterres indicated, as of the end of 2016, more than 65 million people worldwide were driven from their homes by war and violence. In this regard, he announced a new initiative that will unite and strengthen "fragmented and limited" UN work to combat the illicit circulation and trade in small arms and light weapons at the national level and across borders. On the third priority, Guterres noted that advances in science and technology, while helping improve living conditions and induce development, could also be used to create future battlefield technologies and weapons systems, thus starting a new arms race and endangering security of future generations. The rise of artificial intelligence and automation serves as an urgent reminder that human beings "must remain in control of the use of force at all times".

The world's military budgets exceed

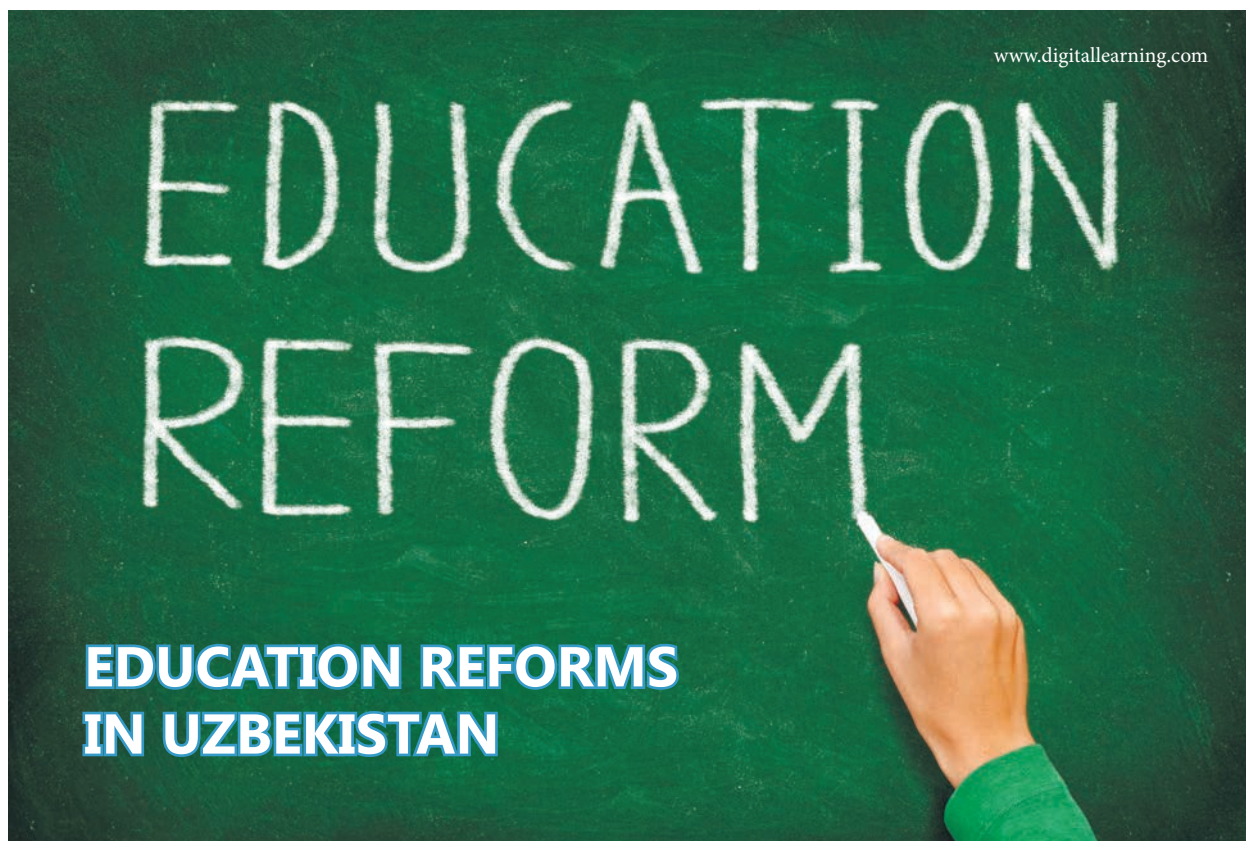

THE UN SECRETARY GENERAL PROMOTES THE IDEA THAT DISARMAMENT NOT ONLY PREVENTS AND ENDS VIOLENCE, BUT ALSO SUPPORTS SUSTAINABLE DEVELOPMENT.

by almost 80 times the amount needed to meet global humanitarian aid needs, therefore, in his agenda, the UN Secretary General promotes the idea that disarmament not only prevents and ends violence, but also supports sustainable development. In this regard, Antonio Guterres plans to use the UN and its institutions to coordinate concrete and practical actions of multilateral forums, regional organizations, governments, experts, civil society and individuals, thereby generating fresh momentum and mobilizing new partnerships for long-term international peace and security. It is also noteworthy that Guterres is committed to ensuring the participation of women as decision-makers in all disarmament processes, as well as more active involvement of young people. At the same time, while the launch of the new disarmament agenda is commendable, it may end up being unsuccessful, similar to many arms control and disarmament initiatives proposed by predecessors of Antonio Guterres.

GULNAR NADIROVA

If we try to characterize the current state of the higher education system in Uzbekistan, then the word “reform” comes to mind. The education reforms that affect all levels from the pre-school education to the Lifelong Learning Platforms have intensified with the advent of President Mirziyoyev, whose first decrees referred to the youth policy and the higher education reform. This is understandable because, according to official figures, 38% of Uzbekistan’s population, or 12 out of 31million people, are children and youth aged from 10 to 30 years.

However, the number of university students is relatively small. For instance, in the 2016-2017 academic year, 62,907 students were studying at 65 universities across the country.

THE EDUCATION REFORMS HAVE INTENSIFIED WITH THE ADVENT OF PRESIDENT MIRZIYOYEV, WHOSE FIRST DECREES REFERRED TO THE YOUTH POLICY AND THE HIGHER EDUCATION REFORM.

For comparison, during the reporting period, there were about 500,000 students in Kazakhstan, the country with 18 million people. As a result, to modernize higher education as a whole and increase the admission to higher education institutions, the country will spend 1.7 trillion sums (\$458.7 million) in 2017-2021. While annual education spending in Uzbekistan is 10-12% of GDP, and its share in the state budget expenditures exceeds 35%, more than 70% of government spending is sent to the sphere of general secondary and vocational education. At the same time, about two-thirds of students pay for their education. The average annual cost of university education in Uzbekistan is over 7.6 million sums (\$2,050).

In fact, the number of enrolled students in Uzbekistan’s universities is directly related to the peculiarity of

secondary education in the country. In 1997-2004, the main emphasis was placed on the massive development of vocational education aimed at providing young people with competitive professional skills. After 9 years of schooling, all high school students were mandated to transfer either to a professional college for a three-year specialization or to an academic college (a much smaller part) with the same three-year period of study (9 + 3).

Only after their graduation, students could enter universities or start working depending on their choice. Naturally, in these circumstances, graduates and their families were more pragmatic with regard to further education, taking into account their possibilities, constraints and needs. Thus, entering the labor market in Uzbekistan often used to occur through a vocational college. Perhaps for this reason, some foreign experts called the country's system of higher education elite rather than mass.

However, the situation has changed lately. The 10th and 11th high school grades have been reconstituted, and there is a choice between graduating from high school and transferring to a professional or academic college. In all three cases, after receiving graduation certificates, students have the right to enter a university. Consequently, the number of young people wishing to receive higher education degrees has increased dramatically. That is why one of the planned reforms will be aimed at increasing the number of educational grants. Uzbekistan intends to increase the number of higher education students by 18% by 2021.

In order to raise the level of the national education system and bring it in line with international standards, the Uzbek Ministry of Higher and

**IT IS NATURAL
THAT THE ISSUE OF
THE EDUCATION
QUALITY ASSUMES
GREAT IMPORTANCE
AS A FACTOR IN
THE COUNTRY'S
SUCCESSFUL
ECONOMIC
DEVELOPMENT AND
AS A GUARANTEE
OF MAINTAINING
POLITICAL STABILITY.**

Secondary Special Education will strengthen the material and technical resources and infrastructure of educational institutions, improve the quality and effectiveness of the educational process, implement the national rating system of universities, improve the quality of teaching of foreign languages, introduce a new system of postgraduate education, and develop a system for improving skills and retraining of the academic and administrative personnel. The government plans to raise salaries of the teaching staff and attract more foreign specialists.

In the past two years, several changes in the field of higher education have occurred, coinciding with reforms in other public sectors. For instance, in July 2017, a two-level doctoral degree – doctor of philosophy and doctor of sciences – has been introduced. Moreover, the implementation of the relevant presidential decree has provided opportunities for establishing non-state educational institutions in the country. Until now, there have been no private universities in Uzbekistan. Furthermore, the Uzbek authorities focus on strengthening cooperation with international organizations, foundations, and programs. In particular, the European Union fruitfully works in the country within the framework of the Central Asian Education Platform (CAEP), funded by the European Commission. This project should contribute to the adaptation of the education systems of the regional states, in general, and Uzbekistan, in particular, to the needs of a globalized world.

Academic mobility of students, teachers and universities can play a crucial role in this case. In addition to the already existing six international universities and one foreign institute, a branch of an American university will open in Tashkent in 2018. In addition,

Kazakhstan actively invites young people from Uzbekistan to pursue various degrees at Kazakh universities.

Education plays a significant role in creating an open, knowledge-based society with high employment opportunities. However, despite mentioned measures of the Uzbek government, there is still a lack of competitiveness among higher education institutions in Uzbekistan. Moreover, according to the experts' opinion, the level of teaching at most univer-

sities does not meet the requirements of the labor market. Under these conditions, it is natural that the issue of the education quality assumes great importance as a factor in the country's successful economic development and as a guarantee of maintaining political stability and social justice. The country's current leadership reasonably believes that an educated person with a broad outlook will not fall under the influence of extremists, but on the contrary will actively pursue secular, democratic values in society.

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On May 24, 2018, the White House released an open letter of U.S. President Donald Trump to North Korean leader Kim Jong-un, in which Trump informed of his decision to cancel a highly anticipated U.S.-North Korean summit scheduled for June 12, 2018. In his letter, the U.S. President wrote that the "tremendous anger and hostility" displayed in a statement made on the previous day by Choe Son-hui, North Korea's Vice Minister of Foreign Affairs, in which she dismissed remarks by U.S. Vice-President Mike Pence, who had said North Korea "may end like Libya" as "ignorant and stupid", made him believe that it is "inappropriate, at this time, to have this long-planned meeting". On

TRUMP'S RECONSIDERATION OF HIS EARLIER DECISION TO CALL OFF THE SUMMIT WAS POSSIBLY AN OUTCOME OF THE NEGOTIATIONS BETWEEN THE LEADERS OF NORTH AND SOUTH KOREA HELD IN PANMUNJOM.

the same day, U.S. Secretary of State Mike Pompeo, when testifying before the House Foreign Affairs Committee, said Pyongyang had not responded to requests by U.S. officials to arrange logistics for the summit, which served as an additional reason for Trump to cancel the meeting. It is worth mentioning that earlier in May North Korea had already threatened to cancel the Trump-Kim meeting in protest to the U.S.-North Korean annual joint military exercise known as Max Thunder scheduled for May 16. After three days, on May 27, in a surprise move, Trump tweeted that the "U.S. team has arrived in North Korea to make arrangements for the Summit" followed by detailed comments of the White House spokeswoman who also said that the "pre-advance

team" had left for Singapore to work on logistics.

There is a possibility that Trump's reconsideration of his earlier decision to call off the summit was an outcome of the May 26 negotiations between the leaders of North and South Korea, Kim Jong-un and Moon Jae-in, held in Panmunjom, the demilitarized zone separating the two Koreas. The spontaneous second meeting of the two Korean leaders, after their first summit in April 2018, is mainly viewed as an attempt by Moon Jae-in to put the U.S.-North Korea talks back on track. Analysts believe that currently Washington is preoccupied with determining how far Pyongyang is willing to go towards denuclearization before deciding if any summit could take place. Therefore, Moon Jae-in's statement following the talks that Kim Jong-un "once again committed to complete

THE RECENTLY IMPROVED INTER-KOREAN RELATIONS MAY BE INSTRUMENTAL IN BUILDING THE TRUST BETWEEN THE PARTIES IN THEIR EFFORT TO REACH PEACE AND COMPLETE DENUCLEARIZATION OF THE KOREAN PENINSULA.

denuclearization" might have been the key factor in persuading Trump to return to the diplomatic track. Indeed, since coming to power last year, in the face of growing hostility between Washington and Pyongyang, Moon Jae-in has made pursuing de-escalation on the peninsula his top priority.

The latest reports indicate that Moon Jae-in might travel to Singapore to join the upcoming Trump-Kim summit to facilitate the negotiations and seek a trilateral meeting to replace the armistice that ended the Korean War in 1953 with a formal peace treaty. Taking into account the fact that North Korea views its nuclear capability as a deterrent to a potential U.S. aggression, the recently improved inter-Korean relations may be instrumental in building the trust between the parties in their effort to reach peace and complete denuclearization of the Korean Peninsula.

www.time.com

KANAT MAKHANOV

On May 26, 2018, the 22nd St. Petersburg International Economic Forum (SPIEF) was held in Russia's second major city. According to Deputy Chairman of the SPIEF Organizing Committee Anton Kobayakov, a record number of agreements was signed during the forum this year, namely 550 agreements worth a total of more than 2.365 trillion rubles, compared to 475 investment agreements, memorandums, and statements of intent worth a total of 1.818 trillion rubles signed in 2017. Despite the continued confrontation between Russia and the West, more than 17,000 people from 143 countries took part in the SPIEF-2018, compared to the last year's forum, which brought together around 14,000 participants. The honorary SPIEF guests included French President Emmanuel

“

THIS YEAR, A RECORD NUMBER OF AGREEMENTS WAS SIGNED DURING THE FORUM, NAMELY 550 AGREEMENTS WORTH A TOTAL OF MORE THAN 2.365 TRILLION RUBLES.

”

Macron and Prime Minister of Japan Shinzo Abe, as well as Vice President of the People's Republic of China Wang Qishan and International Monetary Fund Managing Director Christine Lagarde. They attended the forum's plenary session alongside Russian President Vladimir Putin.

The SPIEF has been held since 1997, and since 2006 it has been held under the auspices of the President of Russia. The main aim of the SPIEF is to serve as a platform for the discussion of key issues facing the world economy, as well as current trends in trade, investments, and technologies, with a special focus on Russia. The forum is traditionally organized in the form of panel sessions, roundtables, interviews and business discussions with representatives of Russia's major companies. The forum provides an opportunity for businesses from around the globe to present their products and services

and make contracts with Russian business entities including in B2B format.

The forum's real agenda deviated significantly from the intended agenda on new technologies and innovations. The speech of President Vladimir Putin was largely about his political and economic plans to be implemented during his new presidential term. The presentation of French President Emmanuel Macron was dominated by political proposals and the common view of the European countries on the Russian

**THE FORUM'S REAL
AGENDA DEVIATED
SIGNIFICANTLY
FROM THE
INTENDED
AGENDA ON NEW
TECHNOLOGIES AND
INNOVATIONS.**

policy, with his focus being on the crisis of trust between Europe and Russia. There were also meetings of potential investors in the framework of bilateral business dialogues of Russian business representatives with their counterparts from France and Japan. The increased number of participants and the overall volume of the agreements worth 2.365 trillion rubles have shown that the Russian economy still can be attractive despite the sanctions and the general negative political situation around Russia.

NATIONAL BANK OF UKRAINE KEEPS ITS KEY POLICY RATE UNCHANGED AT 17%

DANIYAR NURBAYEV

According to the report of the National Bank of Ukraine (NBU) published on May 24, 2018, the Board of the NBU decided not to change its key policy rate keeping it at 17%. It was the third board meeting in a row the bank decided to keep the key policy rate unchanged. Last time the NBU increased the rate by 1% on January 26, 2018.

It was noted that the NBU's decision to keep the rate was based on the fact that the monetary policy was tight enough to keep the inflation rate in the country at its medium term target of 4-6%. According to the State Statistics Service of Ukraine, in April 2018, the inflation

DURING THE FIRST HALF OF 2017, THE NBU WAS GRADUALLY DECREASING THE KEY POLICY RATE (FROM 14% TO 12.5%) TO SUPPORT THE STRUGGLING ECONOMY.

rate in the country was 13.1% year-on-year. It is worth mentioning that inflation in April 2018 was the lowest since April of the last year, when inflation was 12.2%. During the first half of 2017, the NBU was gradually decreasing the key policy rate (from 14% to 12.5%) to support the struggling economy. However, during the second quarter of 2017, the NBU changed its mind and decided to raise the rate again because of the accelerating inflation. Since the bank raised its key policy rate in January 2018 to 17% from 14%, it was able to gradually reduce inflation. For example, in 2018 the annual inflation rate decreased steadily from 14.1% in January to 14.0% in February and 13.2% in March. However, the NBU's goal is to keep the inflation rate at

the level of about 8.9% in 2018. Therefore, it remains unclear whether the bank will manage to deal with high inflation.

However, according to the NBU, there is still a chance that the bank could keep inflation around the forecast. It was noted that during the first four months of 2018 the registered double-digit inflation rate was due to an increase in food prices, driven by supply factors. For example, prices of food and non-alcoholic beverages grew by 5.3% since the start of the year, which is a seasonal factor, and its effect is

THE NBU EXPECTS THAT BY KEEPING THE CURRENT KEY POLICY RATE IN 2019 IT CAN FINALLY REACH ITS MEDIUM TERM INFLATION TARGET OF 4%-6%.

expected to disappear in the coming months. Furthermore, during the second half of the year food prices even might go down.

The NBU expects that by keeping the current key policy rate it can finally reach its medium term inflation target of 4%-6% in 2019. However, it was noted that there might be some external/internal political or economic fluctuations that could spike inflation, and the NBU stresses that in the case of such fluctuations it can further increase the key policy rate to lower inflation to its target level.

KAZAKİSTAN'DAN ÖZBEKİSTAN ÖĞRENCİLERİ İÇİN 10 BİN EĞİTİM BURSU

OMIRBEK HANAYI

Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in kararıyla Kazakistan'ın yükseköğretim kurumlarında Özbekistan öğrencilerine 10 bin eğitim bursu tahsis edilmiştir. Cumhurbaşkanı Nazarbayev'in bu kararı, 18-20 Mayıs 2018 tarihlerinde Kazakistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı'na bağlı Uluslararası Programlar Merkezi tarafından Özbekistan'ın Semerkant şehrinde düzenlenen "Kazakistan Eğitim Günleri" fuarında açıklandı. İlgili karara göre, Özbekistan öğrencileri Kazakistan'ın yaklaşık 30 farklı yükseköğretim kurumunda ekonomik, teknik, tıbbi ve beşeri bilimler alanlarında yükseköğrenim görebilecekler. Söz konusu bursu kazanan öğrenciler mezun olduklarında iki ülkenin de diplomasına sahip olacaklar.

**KAZAKİSTAN
CUMHURBAŞKANI
NURSULTAN
NAZARBAYEV'İN
KARARIYLA
KAZAKİSTAN'IN
YÜKSEKÖĞRETİM
KURUMLARINDA
ÖZBEKİSTAN
ÖĞRENCİLERİ İÇİN 10
BİN EĞİTİM BURSU
TAHSİS EDİLDİ.**

"Kazakistan Eğitim Günleri" fuarı, Kazakistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından dünyanın birçok ülkesinde sürekli olarak düzenlenmekte olan Kazakistan üniversitelerini tanıtmaya etkinliklerinden biridir. Aynı zamanda Kazakistan, Orta Asya'da Türk dili konuşan ülkelere ve komşu ülkelere en çok eğitim bursu sağlayan ülke olarak da bilinmektedir. Örneğin, her yıl Kazakistan eğitim burslarının % 2'si yurtdışından gelen Kazaklara (Oralmanlar) verilmektedir. Ayrıca 2009 yılında Kazakistan ve Afganistan arasında yapılan anlaşmaya göre, Kazakistan 1000 Afganistanlı öğrenciye Kazakistan'da eğitim görmesi için toplam 50 milyon dolar kaynak aktarmaktadır. Günümüzde Kazakistan'ın yükseköğretim kurumlarında 14 binden fazla yabancı öğrenci eğitim almaktayken, bunların önemli bir kısmını da Türk dili konuşan

ülke ve topluluklarından gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Bilindiği üzere, Kazakistan üniversiteleri tarafından her yıl Özbekistan'dan yaklaşık 150 öğrenci kabul edilmektedir.

Özbekistan'da ikinci kez gerçekleştirilen "Kazakistan Eğitim Günleri" fuarına başta Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi ile Kazak-İngiliz Teknik Üniversitesi olmak üzere Kazakistan'ın 15 üniversitesi katılmıştır. Fuara katılan Kazakistan üniversiteleri ile Özbekistan üniversiteleri arasında birçok işbirliği protokolü imzalanmıştır. İlk olarak 2018-2019 eğitim yılında Özbekistan'dan yaklaşık 5 bin öğrencinin Kazakistan'da eğitim görmesi beklenmektedir. Son birkaç yılda, özellikle de Aralık 2016'da Özbekistan'da Şevket Mirziyoyev'in Cumhurbaşkanı görevine gelmesinden sonra, Özbekistan ve Kazakistan arasındaki ikili ilişkiler her alanda hızla gelişmektedir. Sadece 2018 yılında iki ülke arasında toplam 62 milyon dolar değerinde 8 yatırım

**KAZAKİSTAN'IN
ÖZBEKİSTAN
ÖĞRENCİLERİ İÇİN 10
BİN EĞİTİM BURSU
TAHSİS ETMESİ,
HEM KAZAKİSTAN-
ÖZBEKİSTAN
İLİŞKİLERİNİN
PEKİŞMESİNE,
HEM DE ORTA
ASYA ÜLKELERİ
ARASINDAKİ EĞİTİM
İŞBİRLİĞİNİN
ARTMASINA BÜYÜK
KATKI SAĞLAYABİLİR.**

anlaşması imzalanmıştır. Ayrıca 2018 yılında Kazakistan'da 'Özbekistan Yılı' olarak ilan edilmiştir. Şubat 2018'de Özbekistan Yüksek ve Orta Özel Eğitimi Bakanı Inom Madzhidov ile Kazakistan'ın Olağanüstü ve Tam Yetkili Özbekistan Büyükelçisi Yerik Utembayev arasında yapılan görüşmede, taraflar arasında eğitim alanındaki işbirliğini artırma, ortaklaşa uzmanlar hazırlama ve Kazakistan'daki üniversitelerden birinin temelinde ortak teknopark kurmaya yönelik anlaşmaya varılmıştır. Özet olarak, Kazakistan'ın Özbekistan öğrencileri için 10 bin eğitim bursu tahsis etmesinin, hem Kazakistan-Özbekistan ilişkilerinin pekişmesine, hem de Orta Asya ülkeleri arasındaki eğitim işbirliğinin ivme kazanmasına büyük katkı sağlaması beklenmektedir. Söz konusu yakınlaşmanın; aynı milli, tarihi, coğrafi, kültürel, ekonomik ve demografik kodlara sahip olan, Türk dili konuşan halkların da bilinçli yakınlaşmasına vesile teşkil edeceği söylenebilir.

DAUREN ABEN

On May 28, 2018, Azerbaijan celebrated the 100th anniversary of the Azerbaijan Democratic Republic. On this occasion, President of Azerbaijan Ilham Aliyev laid a wreath at the monument erected in honor of the republic, gave a speech at an official reception at the Heydar Aliyev Center and attended a concert dedicated to the anniversary at the Baku Crystal Hall. In his speech, President Aliyev asserted that achievements of present-day independent Azerbaijan is the realization of dreams of the founders of the Azerbaijan Democratic Republic and that independence is "our biggest asset, the greatest benefit and the biggest happiness". This year is declared a "Year of the Azerbaijan Democratic Republic" in Azerbaijan, and the government has been conducting major commemoration

**PRESIDENT ALIYEV
ASSERTED THAT
ACHIEVEMENTS
OF PRESENT-DAY
INDEPENDENT
AZERBAIJAN IS
THE REALIZATION
OF DREAMS OF
THE FOUNDERS OF
THE AZERBAIJAN
DEMOCRATIC
REPUBLIC.**

events both in the country and abroad, including at the headquarters of the International Organization of Turkic Culture TURKSOY.

The Azerbaijan Democratic Republic was established on May 28, 1918, by the Azerbaijan National Council in Tiflis (now Tbilisi) after the collapse of the Transcaucasian Democratic Federative Republic. Azerbaijan was declared a fully sovereign nation under the authority of the Azerbaijani people. While it only existed for two years, the republic ruled by the multiparty parliament and the coalition governments managed to make important steps towards state building by introducing citizenship, creating a national army, forming financial and economic systems, achieving de facto international recognition and establishing diplomatic relations with a number of foreign countries. The republic implemented a number of

progressive measures, such as the provision of full and equal civil and political rights to all, irrespective of ethnic origin, religion, class, profession, or gender, including the extension of suffrage to women, and the establishment of the Baku State University. Due to a number of internal and external factors (domestic political divisions, weak popular support, clashes with Armenia, foreign occupation, pressure from Soviet Russia and subsequent invasion of the Red Army backed by local communists), the Azerbaijan Democratic Republic had a short-lived history. It officially ceased to exist in late April 1920, giving way to the Azerbaijan Soviet Socialist Republic as its successor state, which was later incorporated into the Soviet Union. The leaders and prominent figures of the republic either fled

**THE AZERBAIJAN
DEMOCRATIC
REPUBLIC HAS
BECOME PART
OF MODERN
AZERBAIJAN'S
IDEOLOGY AS IT IS
BELIEVED TO LAY
A FOUNDATION
FOR THE RE-
ESTABLISHMENT
OF THE COUNTRY'S
INDEPENDENCE IN
1991.**

to other countries, were killed or, later, became subject to Stalin's political repression.

Despite its brief existence, the Azerbaijan Democratic Republic has, nevertheless, become part of modern Azerbaijan's ideology as it is believed to lay a foundation for the re-establishment of the country's independence in 1991. The tricolor flag of the republic was adopted as the state flag of independent Azerbaijan, and May 28 is celebrated as a national holiday, the Republic Day. At the same time, it is premature to say that the democratic values promoted by the Azerbaijan Republic's leaders 100 years ago are strongly upheld in today's Azerbaijan, whose current president Ilham Aliyev in effect inherited power from his late father Heydar Aliyev in 2003.

LIDIYA PARKHOMCHIK

On May 29, 2018, President of Azerbaijan Ilham Aliyev inaugurated the first leg of the Southern Gas Corridor (SGC) aimed at establishing a direct route to transport Caspian gas from Shah Deniz, the Azerbaijani largest gas field, to Turkey and Southern Europe bypassing Russia. By turning on the taps at the Sangachal terminal, the gas processing facility located on the Caspian coast 55 kilometers southwest of Baku, the head of Azerbaijan symbolically launched the first gas shipment via the SGC designed to improve the security of energy supplies of the European Union (EU). The ceremony took place on the sidelines of the 25th Anniversary International Caspian Oil and Gas Exhibition, which is very symbolic,

PRESIDENT OF AZERBAIJAN ILHAM ALIYEV INAUGURATED THE FIRST LEG OF THE SOUTHERN GAS CORRIDOR AIMED AT ESTABLISHING A DIRECT ROUTE TO TRANSPORT CASPIAN GAS TO TURKEY AND EUROPE.

because the contract on the Shah Deniz gas field was signed in early June 1996, exactly on the opening day of the Third Caspian Oil and Gas Exhibition.

During the inauguration ceremony, Ilham Aliyev declared that the project would shape a new energy map of Europe, which strives for reducing its reliance on the Russian natural gas. Moreover, the Azerbaijani president expressed his appreciation of the significant efforts made by the Western partners, including the United States, the United Kingdom, and the EU, in implementing the project involving seven countries and 11 companies. During his speech, Aliyev also stated that the commissioning of such a large-scale infrastructure project as the SGC is really a great and historic event, especially for

Azerbaijan, the country from where the world's oil exploration history originates.

After putting into operation, the 3,500-kilometer-long SGC, which includes the South Caucasus Pipeline (SCP), Trans-Anatolian Pipeline (TANAP), and Trans-Adriatic Pipeline (TAP), will allow transporting 10 billion cubic meters of Azerbaijan's natural gas from the Shah Deniz field directly to Europe by 2020. In fact, the commissioning ceremony of the TANAP pipeline, which was rescheduled in the lead-up to Turkey's snap parliamentary and presidential elections planned for June 24, 2018, took place in the Turkish province of Eskisehir on June 12, 2018. The parties already expressed confidence that the first gas supply would take place before the end of the year.

At the first stage, the principal source for the SGC project will be natural

BAKU CLEARLY SHOWS ITS INTEREST IN IMPLEMENTING THE SECOND STAGE OF THE SGC PROJECT, WITH THE INTENT TO KEEP THE STATUS OF THE MAIN CASPIAN NATURAL GAS SUPPLIER TO EUROPE.

gas produced at the second phase of the Shah Deniz field development. However, it is quite understandable that the parties, especially the EU, are interested in a further expansion of the SGC from planned 10 billion to 31 billion cubic meters of gas, which could be received from other sources, including the Caspian gas fields belonging to Azerbaijan, Kazakhstan, Iran, and Turkmenistan. In fact, during the ceremony, President Aliyev emphasized that Azerbaijan had much more resources than the proven gas reserves of 2.6 trillion cubic meters. Therefore, future exploration and development work is needed to ensure the increment of hydrocarbons, which could be also transshipped via the Europe-oriented pipelines. As a result, there no doubt that Baku clearly shows its interest in implementing the second stage of the SGC project, with the intent to keep the status of the main Caspian natural gas supplier to Europe.

TIMES HIGHER EDUCATION PRESENTS WORLD UNIVERSITY RANKINGS BY REPUTATION

GULNAR NADIROVA

Times Higher Education (THE), the London-based weekly magazine best known for its World University Rankings prepared in collaboration with Thomson Reuters, has recently summed up the results of its annual survey of well-known representatives of the world academic community with the aim to rank the reputation of universities. Each surveyed expert had to identify 15 universities with the best conditions for scientific and teaching work, based on his or her experience.

Such a methodology produces, without doubt, a certain degree of subjective results, but it should be noted that the World Reputation Rankings 2018 turned out to be pretty close to the THE World University Rankings 2018, which is

**THE ANALYSIS OF
THE RANKINGS
SHOWS THAT MANY
ASIAN UNIVERSITIES
IN THE TOP-100 LIST
ARE GENERALLY
INFERIOR IN
REPUTATION TO
NORTH AMERICAN
AND EUROPEAN
UNIVERSITIES.**

based on more objective parameters. Therefore, we can assume that the combined opinion of academic experts essentially coincides with the system of 13 carefully calibrated performance indicators used by THE to put together the World University Rankings.

The top-100 world universities represent 21 countries, including the United States (44), the United Kingdom (9), Germany (6) and China (6). Apart from China, other Asian nations represented in the THE World Reputation Rankings 2018 are Japan with five institutions, South Korea with three, Singapore and Hong Kong with two universities each, and India and Taiwan with one institution each. Russia's two universities are also in the list. The top-10, as expected, include eight American and two British universities. Harvard

University took the first place for the eighth consecutive time; Cambridge and Oxford occupy the fourth and fifth positions, respectively. The University of Tokyo is on the 13 th place, and the two leading Chinese universities, Tsinghua and Beijing, keep their 14th and 17th ranks, respectively. There are no other Asian universities in the top-20 group.

The analysis of the rankings shows that many Asian universities in the top-100 list are generally inferior in reputation to North American and European universities, and if they receive votes in their favor, then mostly from academics in their country or region. For example, the University of Tokyo received nearly 80% of its votes from Asia. As for U.S. or European universities, they are highly valued equally around the world. For example, the Harvard University received 26% of votes from the U.S. academic community, 27% from Europe and 38% from Asia.

What factors can influence the reputation of present-day universities? Since not all universities can boast a centuries-old history of existence,

THOSE UNIVERSITIES WHERE THE TEACHING STAFF IS HIGHLY APPRECIATED, FEELS TRUST, RESPECT AND CARE FROM THE ADMINISTRATION, AND HAS ALL THE CONDITIONS FOR CREATIVE, INDEPENDENT SCIENTIFIC AND TEACHING ACTIVITY, HAVE HIGHER REPUTATIONS.

which, naturally, works for reputation, other qualitative indicators should be looked at. The first and obvious one among them is the human capital. Those universities, where the teaching staff is highly appreciated, feels trust, respect and care from the administration, and has all the conditions for creative, independent scientific and teaching activity, have a high chance of maintaining or improving their reputation in the eyes of their professors and the academic environment. In such universities, the aura of goodwill, complete security, and respect for one's interests extends to both students and visiting scholars. Further, it is very important for any university to participate in international programs, such as Horizon 2020 in the case of European universities. In addition to significant funding, this large-scale program creates a broad network of cooperation between universities and academics from different countries, which increases the recognition of higher education institutions in not only the European, but also global research and education space.

www.linkprofit.com

CASHLESS PAYMENTS IN KAZAKHSTAN CONTINUE TO GROW

DANIYAR NURBAYEV

According to the National Bank of Kazakhstan (NBK), the amount of cashless payments made by using payment cards issued by Kazakhstani and foreign banks on the territory of the country grew by 125.6% to 379.6 billion tenge (\$1.15 billion) in April 2018 in comparison with the same month of 2017. At the same time, the number of cashless transactions had even a higher growth rate than the total amount of cashless payments growing by 239.7% to 32.86 million transactions. The fact that the total number of cashless payments grew quicker than the total amount of transactions might indicate that more and more people are using cashless payments for everyday transactions (utility bills, small pur-

“

**THE NUMBER
OF CASHLESS
TRANSACTIONS
GREW BY 239.7%
TO 32.86 MILLION
TRANSACTIONS.**

”

chases, mobile phone charges, etc.), which usually are small-sized transactions.

During the reporting period, the total number of cards in circulation grew by 25.6% to 20.535 million cards. This fact shows that the amount of cashless payments is growing not because of the increased number of payment cards but because of the changing preference of current cardholders towards cashless payments.

It is worth mentioning that the population is making more transactions on the internet. For instance, in April 2017 the amount of internet transactions totaled only 60.11 billion tenge (\$0.19 billion), while in April 2018 these transactions grew by 220.3% to 192.7 billion tenge (\$0.59 billion). The

total number of internet transactions had a bit higher growth rate (246.4%) than their total amount and reached 12,802 million transactions. It is important to note that the only type of cashless payments that decreased during the period was the use of bank kiosks. For instance, the total amount of transactions via bank kiosks declined by 88.5% to 64.9 million tenge (\$0.19 million) in April 2018 in compari-

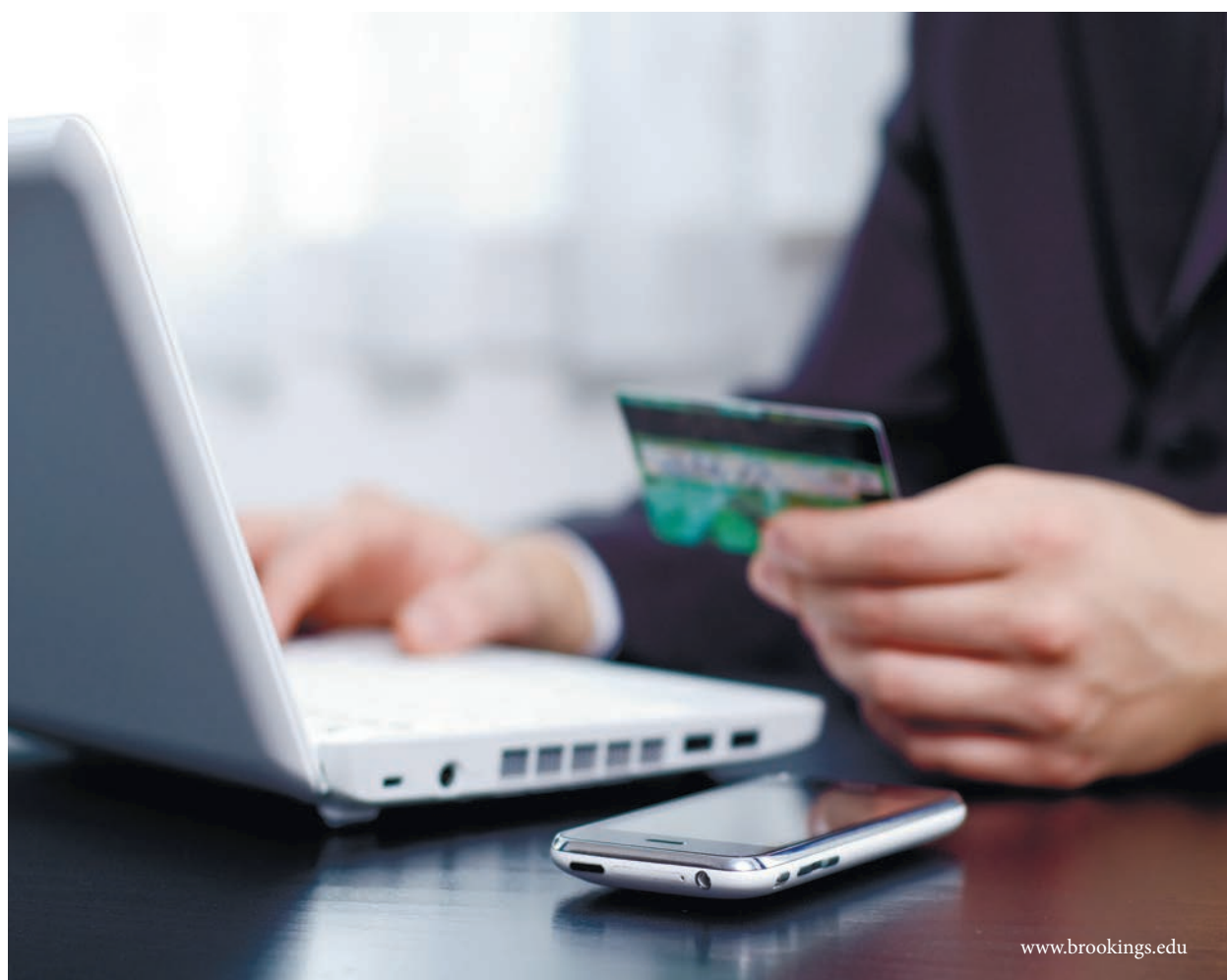

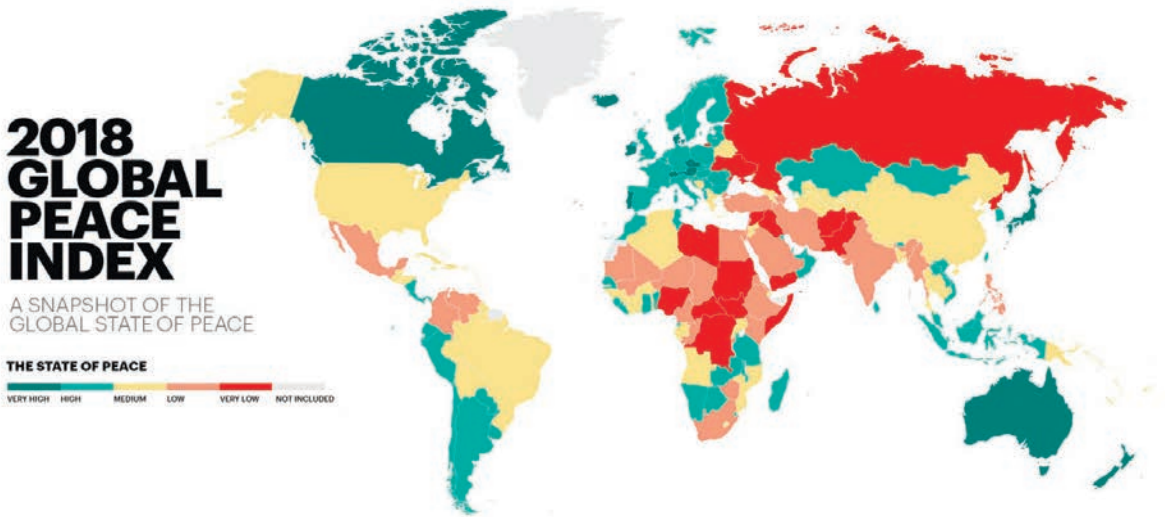
**THE POPULATION
IS MAKING MORE
TRANSACTIONS ON
THE INTERNET.**

son with the same month of 2017.

Overall, we can see a clear trend that the country's population is increasing its preference for using cashless methods of transactions instead of cash. It can be expected that due to the announced digitalization of Kazakhstan's economy and public life people will continue to switch from cash to cashless payments in their everyday life.

www.visionofhumanity.org

KAZAKHSTAN RANKS 70TH IN THE GLOBAL PEACE INDEX

DAUREN ABEN

On June 6, 2018, the Institute for Economics and Peace (IEP), a think tank headquartered in Sydney, Australia, issued the twelfth edition of its Global Peace Index (GPI), which ranks 163 states, with 99.7% of the world's population, according to their level of peacefulness. The GPI uses 23 qualitative and quantitative indicators measuring the state of peace across three thematic areas: the level of societal safety and security; the extent of ongoing domestic and international conflict; and the degree of militarization. According to the 2018 GPI report, global peacefulness is in decline for the fourth successive year as a result of increased political instability across the world, unresolved conflicts in the Middle East and North Africa, terrorism, and growing authoritarianism.

Iceland is the leader of the index, be-

GLOBAL PEACEFULNESS IS IN DECLINE FOR THE FOURTH SUCCESSIVE YEAR AS A RESULT OF INCREASED POLITICAL INSTABILITY ACROSS THE WORLD, UNRESOLVED CONFLICTS IN THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA, TERRORISM, AND GROWING AUTHORITARIANISM.

ing the most peaceful country in the world since 2008, and, similar to the last year, the top-5 also comprises New Zealand, Austria, Portugal, and Denmark. On the other end of the index, Syria remains the globe's least peaceful country, the position it has held for the past five years, joined by Afghanistan, South Sudan, Iraq, and Somalia. Europe, North America, Asia-Pacific, and South America are the most peaceful of the world's nine regions, but, nevertheless, they all recorded deteriorations in the level of peace, compared to the last year. The Middle East and North Africa region recorded an improvement in peacefulness, but remains the least peaceful region since 2015. Due to the improvements in political stability and relations with the neighboring countries, the Republic of the Gambia experienced the largest advancement in the GPI moving from the 110th to the 76th place, while Qatar moved in the opposite direction due

to the deterioration of the same indicators, falling from the 30th to the 56th position.

Kazakhstan ranks 70th in this year's GPI, being the second among the CIS countries behind Moldova (64th), but way ahead of its Central Asian neighbors Uzbekistan (104th), Kyrgyzstan (108th), Tajikistan (114th) and Turkmenistan (119th). It is noteworthy that Kazakhstan's major foreign-policy partners are in the lower part of the index, with China on the 112th place, the United States on the 121st place and Russia on the 154th place. According to the GPI authors, peacefulness has a considerable impact on macroeconomic performance, including on per capita growth, interest rates, the rate of inflation, and foreign direct in-

INDICES SUCH AS THE GPI ARE A USEFUL ANALYTICAL TOOL AS THEIR RESEARCH RESULTS ARE USED BY GOVERNMENTS, RESEARCH INSTITUTIONS, THINK TANKS, AS WELL AS INTERGOVERNMENTAL AND NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS.

vestment, with all these indicators being on the positive side for highly peaceful countries when compared to countries with low levels of peace. At the same time, this assertion does not appear to be entirely true for Kazakhstan, which has been gradually improving its peacefulness ranking in the GPI since 2014 when it recorded its worst position – 103rd. In the 2015, 2016 and 2017 editions of the index Kazakhstan ranked 87th, 75th and 72nd, respectively, but its economic situation has not been improving at a similar pace in the recent years. Nevertheless, indices such as the GPI are a useful analytical tool as their research results are used by governments, research institutions, think tanks, as well as intergovernmental and nongovernmental organizations.

www.neftianka.ru

KAZAKHSTAN-RUSSIA ENERGY COOPERATION IN THE CASPIAN SEA

LIDIYA PARKHOMCHIK

On June 5, 2018, Kazakhstan's national operator for exploration, production, refining and transportation of hydrocarbons KazMunayGas and Russia's multinational energy corporation Lukoil, which is the second largest company in the country after Gazprom, signed a framework agreement on the Zhenis license area in the Kazakhstani sector of the Caspian Sea. The document was inked in Astana by Chairman of the Management Board of KazMunayGas Sauat Mynbayev and President of Lukoil Vagit Alekperov. The signed agreement stipulates that the parties will set a consortium at the Zhenis block and hold negotiations with the

**KAZMUNAYGAS
AND LUKOIL
SIGNED A
FRAMEWORK
AGREEMENT
ON THE ZHENIS
LICENSE AREA IN
THE KAZAKHSTANI
SECTOR OF THE
CASPIAN SEA.**

competent agencies of Kazakhstan to obtain subsoil use rights for the area agreed. It is expected that the contract for exploration and production would be signed in the autumn of 2018 and that exploration would begin in 2019.

The Zhenis block is located in the southern part of the Kazakhstani sector of the Caspian Sea at depths varying from 75 to 100 meters, close to fields with proven hydrocarbon reserves, namely, the N block. The block covers an area of 6,848 square kilometers, which is situated at an 80-kilometer distance from the coast and 180 kilometers away from the port of Aktau. Within the first stage of the Zhenis block development, Lukoil plans to

invest around \$60 million, while the second stage of the project will entail an investment of around \$210 million.

In fact, Lukoil's intention to enter the new project with KazMunaiGas was expressed by Vagit Alekperov in February 2017. According to the head of the company, Lukoil was interested in participating in geological exploration of two blocks in the Caspian shelf, namely, I-P-2 and Zhenis, which the French oil and gas company Total declined in 2012. The president of Lukoil stressed that Kazakhstan's legislation allows having a good rate of profitability on complex deposits, especially on those located offshore. Indeed, under the new Subsoil Use Code, which comes into force as of June 29, 2018, Kazakhstan creates conditions to facilitate investments in subsoil use and geological exploration.

The new Caspian project could become an important milestone in terms of the widening of the exploration activities in the strategically criti-

THE NEW CASPIAN PROJECT COULD BECOME AN IMPORTANT MILESTONE IN TERMS OF THE WIDENING OF THE EXPLORATION ACTIVITIES IN THE STRATEGICALLY CRITICAL REGION FOR BOTH COMPANIES.

cal region for both companies. As of today, the partners already have joint ventures for exploration of the Central and Khvalynskoye oil fields located not far from the area considered. Moreover, being a member of the Caspian Pipeline Consortium, the Russian company is successfully involved in the development of the onshore Tengiz, Karachaganak and Kumkol fields in Kazakhstan.

In fact, the Caspian basin is one of Lukoil's major regions contributing to its production growth. After discovering of the Vladimir Filanovsky oil field, which is largest deposit in terms of total recoverable reserves discovered in the country in the past 25 years, the company would definitely continue geological exploration in the Russian sector of the Caspian Sea and at the same time make every effort to start engaging joint ventures established with KazMunayGas in carrying out hydrocarbon exploration, development, and production in the Caspian Sea.

www.kursiv.kz

www.kenesh.kg

FORMER KYRGYZ PM DETAINED ON CORRUPTION CHARGES

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On July 5, 2018, Sapar Isakov, former Prime Minister of Kyrgyzstan, was placed under custody for the duration of a pre-trial investigation over his role in the modernization of the Bishkek Power Plant (BPP), the breakdown of which left many residents of the Kyrgyz capital without heat last winter. Previously, on May 29, after being interrogated for the third time by the State Committee for National Security (GKNB), Isakov was charged with corruption and ordered not to leave the country. According to the Kyrgyz authorities, in 2013, while serving as the deputy head of ex-President Atambayev's administration, he lobbied the interests of the Chinese company Tebian Electric Apparatus to land the contract for carrying out the modernization of the plant. Works that started in 2014 came at a cost of \$386 million

THE ARRESTS OF THE FORMER HIGH-RANKING OFFICIALS IS VIEWED AS YET ANOTHER EXAMPLE OF AN ONGOING RIFT BETWEEN INCUMBENT PRESIDENT JEENBEKOV AND HIS PREDECESSOR.

financed by the loan agreement with China's Eximbank following the visit of President Xi Jinping in 2013.

Apart from Isakov, former mayor of Bishkek Kubanchyk Kulmatov, who until recently served as the Head of the Customs Service, was also indicted for embezzlement of the \$2 million worth Chinese grant, a part of the 2013 loan package, allocated for the construction of a school in Bishkek. The arrests of the former high-ranking officials who are considered to be close associates of Atambayev are viewed as yet another example of an ongoing rift between incumbent President Jeenbekov and his predecessor. The power struggle between the former allies came into surface after Atambayev made harsh statements on March 31, when the ruling Social Democratic Party elected him as the party chairman at its closed-door XVII Congress. He criticized his successor for autocracy, corruption

and failure to deliver his campaign promises. Over the next couple of months, a number of Atambayev's top-ranking security apparatus appointees were dismissed. However, it is precisely the launch of the criminal case against Isakov that came immediately after his dismissal from the premiership by the no-confidence vote in the parliament is viewed as the most dramatic fallout of Jeenbekov's efforts to purge the remaining confidantes of the former president. In the statement released immediately following the arrests, Atambayev called the criminal investigations as politically motivated and argued that the ongoing campaign against corruption is only a facade for witch hunt while also warning Jeenbekov against stepping into a "dangerous path".

It is worth mentioning that on May 17, 2018, the Kyrgyz parliament, Jogorku Kenesh, placed Atambayev in a list of officials who may be responsible for the BPP accident, and a piece of leg-

“

ATAMBAYEV CALLED THE CRIMINAL INVESTIGATIONS AS POLITICALLY MOTIVATED AND ARGUED THAT THE ONGOING CAMPAIGN AGAINST CORRUPTION IS ONLY A FACADE FOR WITCH HUNT.

”

islation is now being drafted to strip the ex-president of immunity. These cast significant doubt not only over Atambayev's future in the Kyrgyz political landscape but also his personal freedom. The turbulent past of Kyrgyzstan has no precedent when top Kyrgyz politicians retired peacefully. Both Akayev and Bakiev now live in exile, while Roza Otumbayeva, who served as an interim president in 2010-2011, has seen her relationship with successor Atambayev turned sour.

Taking into account the fact that the scandal involves the Chinese company, there was a question if the issue would be raised during the visit of Jeenbekov to Beijing in the wake of the summit of the Shanghai Cooperation Organization in Qingdao. However, at the June 4 press briefing, Daniyar Sydykov, Head of Foreign Policy Department of the President's Office, argued that the investigation into the BPP corruption case is "an internal matter of Kyrgyzstan, and one should not project this into the Kyrgyz-Chinese relations".

WORLD BANK ECONOMIC OUTLOOK FOR CENTRAL ASIA IS UPWARDLY REVISED

www.diferenciaentre.info

KANAT MAKHANOV

The World Bank Outlook forecasts 3.7%, 3.3% and 2.8% real GDP growth in Kazakhstan for 2018, 2019 and 2020, respectively. The projections for 2018 and 2019 were improved by 1.1% and 0.5%, respectively, whereas for 2020 it was lowered by 0.2%. The positive corrections are mainly explained by the ongoing rebound in the prices of oil and other primary commodities that lasts since 2017. Kazakhstan as well as many other commodity exporting countries demonstrates signs of recovery with moderate inflation rates, strengthening demand and private consumption, improving labor markets etc. The expected growth of the output at the Kashagan oil field also has a positive influence on the economic performance of Kazakhstan.

However, several major risks still

KAZAKHSTAN IS STILL EXTREMELY VULNERABLE TO OIL PRICES, AND ANY SUDDEN DOWNTREND CAN LEAD TO ACUTE NEGATIVE SHOCKS IN BOTH REAL AND FINANCIAL SECTORS OF THE ECONOMY.

persist. As the outlook points out, Kazakhstan is still extremely vulnerable to oil prices, and any sudden downtrend can lead to acute negative shocks in both real and financial sectors of the economy. Moreover, an increasingly tightening global financial conditions and gradual appreciation of the U.S. dollar can trigger a sudden deterioration of the situation with the external debt, which in turn would cause a reversal of capital flows. The World Bank has also classified Kazakhstan as an economy with substantial current account deficits. In this light, in case if external currency pressures intensify it might become challenging to cope with external financing. That is, relative depreciation of tenge would raise the cost of loans denominated in dollars and other currencies.

Although the economy of Kazakhstan will retain its positive growth,

it will still stay around the world average, which is 3.1%, 3.0% and 2.9% for 2018, 2019 and 2020, respectively. The forecasted rates of the GDP growth for the region of Europe and Central Asia, which mostly consists of developing countries, for the upcoming three years are 3.2%, 3.1% and 3.0%. In general, we can observe two main trends in global GDP growth rates. Firstly, more developed economies are accelerating their growth. For instance, the average forecasted growth rates for advanced economies for the period under consideration are 2.2%, 2.0% and 1.7%. Secondly, a growth in developing economies is retreating

**ACCORDING TO THE
OUTLOOK, BY 2020
KAZAKHSTAN'S
ECONOMY WILL
GROW EVEN AT
SLIGHTLY LOWER
RATES THAN THE
REST OF THE WORLD
ON AVERAGE.**

compared to what it was 5-10 years ago. Unfortunately, Kazakhstan is among the economies with slowing growth rates, and this will inevitably enlarge the gap between Kazakhstan and developed economies. In fact, according to the outlook, after 2020 Kazakhstan's economy growth will grow at even slightly lower rates than the rest of the world on average. The current state and the projections in the given outlook are indeed really alarming for Kazakhstan. Consequently, the acceleration of the economic growth of the country should be the top priority objective for the government.

2018 ŞANGHAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ DEVLET BAŞKANLARI ZİRVESİ

OMIRBEK HANAYI

9-10 Haziran 2018 tarihlerinde Çin'in Qingdao şehrinde Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) Devlet Başkanları Zirvesi gerçekleştirildi. Bu yıl 18'incisi düzenlenen ŞİÖ Devlet Başkanları Zirvesi'ne üye ülkelerden Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Hindistan Başbakanı Narendra Modi, Pakistan Cumhurbaşkanı Memnun Hüseyin, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sooronbay Ceenbekov, Tacikistan Cumhurbaşkanı İmamali Rahman ile gözlemci ülkelerden olan İran Cumhurbaşkanı

**9-10 HAZİRAN 2018
TARİHLERİ ARASINDA
ÇİN'İN QINGDAO
ŞEHRİNDE ŞANGHAY
İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ
(ŞİÖ) DEVLET
BAŞKANLARI ZİRVESİ
GERÇEKLEŞTİRİLDİ.**

nı Hasan Ruhani, Afganistan Devlet Başkanı Eşref Gani, Beyaz Rusya Devlet Başkanı Aleksandr Lukaşenko ve Moğolistan Devlet Başkanı Battulga Khaltmaa katıldı. Ayrıca ŞİÖ'nün diyalog ortaklarından Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan, Kamboçya, Nepal ve Sri Lanka'nın özel temsilcilerinin yanı sıra, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği, Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası, Asya'da İşbirliği ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansı (AİGK), Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN), Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü (KGAÖ) ile Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) gibi uluslararası ve bölgesel kuruluş-

ların yetkilileri de katılım gösterdiler.

ŞİÖ zirvesinde özellikle taraflar arasında terörizm, aşırıcılık, ayrımcılık ve uyuşturucu gibi suçlarla ortak mücadeleyi artırmanın yanında ticaret, ekonomi, kültür, eğitim, teknoloji, sağlık, turizm ve spor alanlarındaki işbirliğini güçlendirme konuları da ele alındı. Karşılıklı çıkarlara dayalı saygı ve güven temelinde ikili ve çoklu ilişkilerin geliştirilmesi, bölgesel barışa katkı sağlanması, istikrar ve kalkınma için ortak çaba harcanması gibi konularda görüş birliğine varıldı. Dahası, taraflar, Afganistan ve Suriye'deki son gelişmeler, İran nükleer anlaşması ve Kore Yarım-

dası'nın nükleerden arındırılması gibi önemli bölgesel ve küresel sorunların siyasi-diplomatik diyalog ve istişareler yoluyla çözülmesinden yana olunduklarını belirttiler. Sonuç olarak; "ŞİÖ Ülkeleri Arasında Uzun Vadeli İyi Komşuluk, Dostluk ve İşbirliği Antlaşmasına Yönelik 2018-2022 Eylem Planı", "ŞİÖ Ülkeleri Arasında 2018-2023 Yıllarına Yönelik Uyuşturucuyla Ortak Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı" ile "ŞİÖ Ülkeleri Arasında Terörizm, Aşırıcılık ve Ayrımcılıkla Mücadelede 2019-2020 İşbirliği Programı" gibi birçok önemli işbirliği anlaşmaları imzalandı. Öte yandan zirvede, "ŞİÖ Devlet Başkanları Kon-

上海合作组织成员国元首

ЗАСЕДАНИЕ СОВЕТА ГЛАВ ГОСУД. ШАНХАЙСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ СОТ

2018年6月9-10日 中国·青岛 9-10 ИЮНЯ 2018 Г. ЦИНД

seyi Qingdao Deklarasyonu" ile "ŞİÖ Liderlerinin Ticaretin Kolaylaştırılmasına Dair Ortak Bildirisi" gibi bazı önemli belgeler de yayınlandı. Zirve sonunda ŞİÖ Dönem Başkanlığı Çin'den Kırgızistan'a devredildi. Ayrıca Özbekistan'ın eski Dışişleri Bakanı Vladimir Norov ŞİÖ Genel Sekreteri ve eski ŞİÖ Terörle Mücadele Grubu Başkan Yardımcısı Cumakhon Gyo-sov (Tacikistan) ŞİÖ Terörle Mücadele Grubu Başkanı olarak seçildi.

Bu yılki zirvenin bir diğer önemli özelliği de ŞİÖ'nün 8 üyesinin katıl-

理事会会议 АРСТВ-ЧЛЕНОВ ТРУДНИЧЕСТВА

ҚАО КИТАЙ

**ÖNÜMÜZDEKİ
DÖNEMDE ÇİN'İN
ŞİÖ ÇERÇEVESİNDEKİ
ETKİSİNİN DAHA
DA ARTACAĞI
SÖYLENEBİLİR.**

dığı ilk ŞİÖ Devlet Başkanları Zirvesi olmasıydı. Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan tarafından 1996 yılında Şanghay Beşlisi temelinde kurulan ŞİÖ, 2001 yılında Özbekistan'ın, Haziran 2017'de Astana'da gerçekleştirilen zirveyle de Hindistan ve Pakistan'ın katılımlarıyla üye sayısını 8'e çıkarmıştır. Hâlihazırda İran, Afganistan, Beyaz Rusya ve Moğolistan ŞİÖ'nün gözlemci üyeleri, Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan, Kamboçya, Nepal ve Sri Lanka ise ŞİÖ'nün diyalog ortaklarıdır. Kurulduğu yıllarda daha çok güvenlik alanındaki bölgesel işbirliğine odaklanan ŞİÖ, gelişme sürecinde işbirliği alanını sürekli olarak ticaret, ekonomi, yatırım, teknoloji ve enerji gibi alanlarda genişletmektedir. Son yıllarda Çin ekonomisinin hızlı büyümesi ile beraber bölgesel ve küresel etkisinin de artması, ŞİÖ'nün bölgesel statüsüne de pozitif olarak yansımaktadır. Fakat söz konusu gelişme sürecinde Çin'in ŞİÖ üyesi ülkelerdeki ticari-ekonomik varlığının giderek artması da dikkat çekmektedir. Üstelik ŞİÖ Serbest Ticaret Bölgesini de oluşturma önerisinde bulunan Çin, ŞİÖ çerçevesinde üye ülkelere yatırım ve kredi miktarını da artırmaktadır. Qingdao Zirvesi'ndeki konuşmasında da Çin Başkanı Xi, ülkesinin diğer üye ülkelere ŞİÖ Kalkınma Bankası çerçevesinde 30 milyar yuan (yaklaşık 4.7 milyar dolar) değerinde kredi sağlayacağını belirtmesinin yanı sıra, önümüzdeki 3 yılda da her üye ülkenin kolluk görevlilerini yetiştirmesi için 2000 ve insan kaynaklarını geliştirmesi için 3000 eğitim bursu vereceğini açıklamıştır. Bütün bu gelişmeleri göz önünde bulundurduğumuzda, orta ve uzun vadede Çin'in ŞİÖ çerçevesindeki etki alanı ile etkinliğinin daha da artacağı ifade edilebilir.

ZHANDOS RANOV

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, dünyanın bor teknolojileri alanında en büyük şirketlerden birisi olan Çinli "Dalian Jinma" şirketi ile iş birliği protokolünün imzalandığını açıkladı. Ayrıca Bakan Albayrak Balıkesir'de yüksek teknoloji bor karbür üretim tesisi kurulacağını belirtti. Bor karbürün madenlerden çıkarılan bordan katma değerinin 2 bin kat daha fazla olduğunu belirterek "hammadde olarak tonu 200 dolardan başlayıp, yüksek teknoloji ürüne dönüştüğünde 400 bin dolara kadar çıkan katma değer oluşuyor" ifadelerini kullandı.

Yeni Bor Stratejisi Lansmanı ve Teknoloji Transferi Mutabakatı İmza Töreni'nde konuşan Albayrak, enerji ve maden alanında Türkiye'de insanların gündeminde olan bor madeniyle ilgili tarihi bir tanıtım gerçekleştirildiğini vurguladı. Albayrak, göreve geldikleri

“

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI BERAT ALBAYRAK, DÜNYANIN BOR TEKNOLOJİLERİ ALANINDA EN BÜYÜK ŞİRKETLERDEN BİRİSİ OLAN ÇİNLİ "DALIAN JİNMA" ŞİRKETİ İLE İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜNÜN İMZALANDIĞINI AÇIKLADI.

”

ilk günden beri teknolojinin yerleştilmesini önceliklerinden biri olarak belirlediklerini dile getirdi. Hammadde ile 1 birim kazanırken, teknolojiyi kuranların 1000 birime kadar kazanç sağladığını dile getiren Albayrak, Ocak'tan itibaren süren yoğun çalışmalar sonucunda bu müjdeli haberi verebildiklerini belirtti. Türkiye bugün dünyanın bor rezervlerinin yüzde 73'üne sahip ve rezerv geliştirme çabalarıyla bu oranı kısa vadede yüzde 80'in üzerine çıkarmayı planlamaktadır. Bor üretiminde Eti Maden'in dünya lideri olduğunu ifade eden Albayrak, Eti Maden'in 2017'de 2.2 milyon ton satış gerçekleştirerek küresel pazarın yüzde 57'sini tek başına domine ettiğini vurguladı.

Kolemanit bor, dünyadaki en kaliteli hammadde ürünler arasında yer almakta olup, ortalama piyasa fiyatı 200 dolar civarındadır. Bu ürünün işlenerek ve rafine edilerek toz borik asit haline dönüştürüldüğünde ise

dünya piyasasında tonu 600 dolar civarına çıkan bir üründür. Dünyada elmastan sonra en sert ve dayanıklı element olan bor karbür ingottur. Borik asit bor karbüre evrildiğinde, toz halleriyle birlikte sanayi ve endüstride tonu 40 bin dolara kadar ulaşan bir mamul ürüne dönüşmektedir. Dahası bu maddenin yüksek teknoloji ile endüstriyel işlem den geçirilmesi ve levha şeklinin verilmesi durumunda zırh levha olarak da helikopter zırhlarında kullanılabilmektedir. Ayrıca silindir boru ve ince kalınlıkta üretilenlerin ise nükleer santral nötron tutucuları ile soğutma işlemlerinde faydalanılmaktadır. Kısaca bor savunma sanayinde kullanılan stratejik hammaddeler arasında yer alması ve işlem den geçirilmesinin ardından katma değerinin 200 dolar dan başlayıp 400 bin dolara kadar çıkan bir ürüne dönüşme potansiyeli ile de oldukça karlı bir ihraç malı olarak görülmektedir. Bu doğrultuda düzenlenen bor madeni stratejisi hem ekonomik hem de stratejik açıdan oldukça önemlidir.

**TÜRKİYE BUGÜN
DÜNYANIN BOR
REZERVLERİNİN
YÜZDE 73'ÜNE
SAHİPTİR VE
REZERV GELİŞTİRME
ÇABALARIYLA
BU ORANI KISA
VADEDE YÜZDE 80'İN
ÜZERİNE ÇIKARMAYI
PLANLAMAKTADIR.**

DAUREN ABEN

On June 12, 2018, U.S. President Donald Trump and North Korean Supreme Leader Kim Jong-un held their summit in Singapore, in what was the first ever meeting between the leaders of the United States and the Democratic People's Republic of Korea (DPRK). The summit took place amid heightened security measures at the Capella Hotel on Sentosa Island. Despite being formally cancelled by Trump in late May, the high-level meeting was eventually saved owing to intensive diplomatic exchanges between the two parties assisted by substantial mediation efforts of South Korea. Prior to the event, there were speculations that South Korean President Moon Jae-in would join the meeting in Singapore making the summit trilateral, but they turned out to be groundless.

The U.S.-North Korean negotiations that lasted for about five hours

U.S. PRESIDENT DONALD TRUMP AND NORTH KOREAN SUPREME LEADER KIM JONG-UN HELD THEIR SUMMIT IN SINGAPORE, IN WHAT WAS THE FIRST EVER MEETING BETWEEN THE LEADERS OF THE TWO COUNTRIES.

included a one-on-one meeting between Trump and Kim, as well as an expanded bilateral meeting and a working lunch between the two countries' delegations. As a result, Trump and Kim signed a joint statement, which Trump described as a "very important" and "pretty comprehensive" document. In fact, the statement is a short declaration of intent, which lacks specific commitments. In the preamble, it states that Trump "committed to provide security guarantees to the DPRK", while Kim "reaffirmed his firm and unwavering commitment to complete denuclearization of the Korean Peninsula". The parties also committed to establish new U.S.-DPRK relations and jointly build lasting and stable peace on the Korean Peninsula. In a symbolic reconciliation move, Washington and Pyongyang pledged to recover remains of prisoners of war and those missing in action during the Korean War. According to the statement, the United States

and North Korea would engage, at the earliest possible date, in further negotiations led by U.S. Secretary of State Mike Pompeo and a relevant high-ranking DPRK official. At a press briefing following the summit, Trump made a surprise announcement that as a gesture of goodwill the United States would discontinue joint military exercises with South Korea, which he described as “provocative”. Trump expressed his hope that eventually Washington would withdraw its troops deployed on the peninsula, but added “that’s not part of the equation right now”.

It remains to be seen if the U.S.-DPRK summit, while truly significant in historical terms, will be instrumental in overcoming the decades of political and military tensions between the two countries. The summit outcomes have triggered mostly critical reactions from the U.S. political es-

**THE SUMMIT
OUTCOMES
HAVE TRIGGERED
MOSTLY CRITICAL
REACTIONS FROM
THE U.S. POLITICAL
ESTABLISHMENT
AND ANALYSTS
WHO CLAIM THAT
TRUMP RECEIVED
NOTHING FROM
KIM EXCEPT FOR
VAGUE PROMISES OF
DENUCLEARIZATION.**

tablishment and analysts who claim that Trump received nothing from Kim in exchange for the cancellation of military drills except for vague promises of denuclearization. At the same time, they argue, Kim fulfilled his mission achieving international recognition of North Korea and legitimizing its possession of nuclear weapons. Indeed, the aim of complete, verifiable and irreversible denuclearization of the DPRK requires major concessions from Pyongyang, including a concrete timeline for nuclear disarmament. On the other hand, the Trump-Kim meeting was an important step forward that removes a threat of an imminent devastating war on the Korean Peninsula. A progress in addressing the North Korean nuclear issue will depend on future bilateral U.S.-DPRK negotiations that should probably be elevated over time from the bilateral to the multilateral level.

LIDIYA PARKHOMCHIK

On June 12, 2018, the opening ceremony of the Trans-Anatolian Natural Gas Pipeline (TANAP) took place in the Turkish city of Eskisehir. Together with the expanded South Caucasus Pipeline and the Trans-Adriatic Pipeline (TAP), the TANAP with the initial annual capacity of 16 billion cubic meters of gas is a part of the Southern Gas Corridor (SGC), which allows transporting the natural gas produced at the Azerbaijani Shah Deniz field to the European market. The ceremony was held with the participation of President of Azerbaijan Ilham Aliyev, President of Northern Cyprus Mustafa Akinci, President of Serbia Alexander Vucic, President

THE OPENING CEREMONY OF THE TRANS-ANATOLIAN NATURAL GAS PIPELINE TOOK PLACE IN THE TURKISH CITY OF ESKISEHIR.

of Turkey Recep Tayyip Erdogan, and President of Ukraine Petro Poroshenko, as well as Prime Minister of Bulgaria Boyko Borisov, BP CEO Robert Dudley and other senior officials and representatives of energy companies. President of Azerbaijani state-owned energy company SOCAR Rovnag Abdullayev and Turkish Minister of Energy and Natural Resources Berat Albayrak addressed the ceremony.

In his speech during the ceremony, Ilham Aliyev stressed that the project was a historic achievement of the Turkish-Azerbaijani brotherhood. In his turn, Recep Tayyip Erdogan noted that the opening of the TANAP turned Turkey into one of the important players in the energy market

MAIN OUTCOMES OF THE G7 SUMMIT

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On June 8-9, 2018, Canada hosted the summit of Group Seven (G7) countries, an informal meeting of the leaders of the world's most advanced economies to discuss issues related to international security, trade, and global climate change. This year the summit took place against the backdrop of an escalating trade war between the United States and its European allies as a result of U.S. President Donald Trump's March decision to impose import tariffs on steel and aluminum. At the conclusion of the summit, the United States refused to sign a joint communique, an eight-page statement which among other things declares that the G-7 countries "acknowledged free, fair, and mutually benefici-

WHEN CANADIAN PRIME MINISTER JUSTIN TRUDEAU SAID THAT ALL THE LEADERS SIGNED THE JOINT STATEMENT WHICH DECLARES THE ASPIRATION OF THE G-7 MEMBERS TO "REDUCE TARIFF BARRIERS, NON-TARIFF BARRIERS AND SUBSIDIES", IT CREATED THE SENSE OF OPTIMISM.

al trade is a key engine for growth and jobs" and announces that new restrictive measures might be imposed against Russia until it "ceases its destabilizing behavior". In fact, this is the first time in the history of this informal institution when the summit was concluded without all the countries adopting the final communique, which is viewed as yet another illustration of a growing discord within the group and West at large.

On March 1, Trump resenting the long-time U.S. trade deficit with its major trading partners unilaterally imposed additional tariffs on steel and aluminum imports. Initially some of the U.S. key allies, the European Union (EU), Canada and Japan, were temporarily exempted so as to allow for talks on alternative measu-

res to cut down their imports to the United States. However, with the negotiations going nowhere on June 1, when waivers were to expire, Trump announced that the restrictive measures would also apply to its allies. In response, the EU, Canada and Mexico imposed their own retaliatory tariffs on the U.S. goods ranging from food to manufactured products. Taking into account the fact that the trade between the members of the group accounts for more than half of global trade, many observers expressed concerns that if escalated this may cause major economic disruptions. There was a hope that some sort of compromise could be achieved at G7 since this was the first time when Trump met with the leaders of the nations hit by the tariffs following his March decision. Therefore, when Canadian Prime Minister Justin Trudeau, at the press conference following the summit, said that all the leaders signed the joint statement, which decla-

“

ALTHOUGH THE FINAL JOINT STATEMENT IS NOT A BINDING DOCUMENT WITH CONCRETE POLICY EFFECTS SOME EXPERTS ARGUE WASHINGTON'S DECISION NOT TO SIGN THE DOCUMENT MIGHT ALIENATE ITS ALLIES EVEN FURTHER.

”

res the aspiration of the G7 members to “reduce tariff barriers, non-tariff barriers and subsidies”, it created the sense of optimism.

In a surprise move almost immediately after the communique was published, Trump in a tweet denied his signature as “Justin’s false statements” and instructed U.S. officials not to endorse it. This move by the U.S. President caused resentment among its allies with German Chancellor Merkel calling it “sobering” and “depressing”. Although the final joint statement is not a binding document with concrete policy effects, some experts argue Washington’s decision not to sign the document might alienate its allies even further, contributing to the previous disagreements over other major global issues like the unilateral U.S. withdrawal from the Iran nuclear deal, the Paris Agreement on climate change and the Trans-Pacific Partnership free trade deal.

DANIYAR NURBAYEV

According to the report of the National Bank of Kazakhstan (NBK), the country's national currency, tenge, depreciated from its highest level in 2018 of 318 tenge per dollar at the beginning of the second quarter to 336.69 tenge per dollar on June 16, 2018, which is its lowest level since October 2017. It is also noted that from the beginning of June 2018 tenge has depreciated by 3.22% from 329.35 tenge per dollar.

Governor of the National Bank Daniyar Akishev notes that this depreciation of tenge is mainly because

**THE DEPRECIATION
OF TENGE IS MAINLY
BECAUSE OF SOME
SEASONAL FACTORS.**

of some seasonal factors. The main seasonal factor that is affecting the national currency is the vacation period. In the summer time, most people prefer spending their vacations abroad, which means that they convert their savings from tenge to foreign currencies to be able to use them abroad. Therefore, they are increasing demand for foreign currencies in the country. Since usually people go to vacations during summer, it is expected that in the end of August their demand for foreign currencies will decline and tenge might slightly appreciate.

Another reason for tenge's depreciation is the appreciation of the U.S.

dollar all over the world. The U.S. Federal Reserve System has been gradually increasing its federal funds rate, which leads to the worldwide appreciation of dollar. Since Kazakhstan is a part of the global financial system the appreciation of dollar also affects tenge.

However, overall external fundamental macroeconomic conditions are good for tenge. For example, oil prices are at highest levels since October 2014. In mid- May, the Brent oil price reached about \$80 per barrel and slightly decreased to about \$72 per barrel in a month, which is still significantly higher than the

**EXTERNAL
FUNDAMENTAL
MACROECONOMIC
CONDITIONS ARE
GOOD FOR TENGE.**

level of June 2017 (\$48 per barrel). Therefore, the trade balance of the country is gradually improving. For instance, during the first quarter of 2018, the country's trade balance was \$6.090 billion, while during the same period of 2017 the trade balance was \$4.229 billion.

In general, because of the positive fundamental macroeconomic conditions it cannot be expected that the country's exchange rate will depreciate significantly in the coming three-four months. However, there is a high probability that there will be a further small depreciation of tenge during the same period.

7 HAZİRAN 2018 TARİHİNDE AV-RASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ ARAŞTIRMACILARINDAN OMİR-BEK HANAYİ "ÇİN'DEKİ TÜRK HALKLARI" KONULU BİR SEMİNER VERDİ.

2018 ЖЫЛЫ 7 МАУСЫМДА ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТКЕРІ ӨМІРБЕК ҚАНАЙ ӘЛЕУМЕТТІК ЖӘНЕ МӘДЕНИ САЛАЛАР БОЙЫНША ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ТОБЫ АЯСЫНДА «ҚЫТАЙДАҒЫ ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫ» АТТЫ СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Өз семинарында Өмірбек Қанай Қытайдағы Түркі халықтарының қысқаша тарихы, жағрафиялық орналасуы, жан саны, салт-дәстүрі туралы мәліметтер берумен қатар, ағымдағы экономикалық және әлеуметтік жағдайы туралы баяндады. Тарихи тұрғыдан алып қарағанда түркітілдес халықтардың ежелден Қытаймен көршілес болып келгенін тілге тиек еткен Өмірбек Қанай қазіргі таңда Қытайда қазақ, ұйғыр, қырғыз, өзбек, татар, салар және сары ұйғыр (югу) қатарлы түркі халықтары тұратынын, олардың негізінен Шыңжаң, Ганьсу және Цинхайда шоғырлы қоныстанғанын атап өтті. Сондай-ақ, Қытайдың 2010 жылғы санағы бойынша, ондағы ұйғырлар 10,069,346, қазақтар 1,462,588, қырғыздар 186,708, өзбектер 10,569, татарлар 3,556, саларлар 130,607 және сары ұйғырлар 14,378 екенін жеткізді.

Қытайдағы Түркі халықтарына жеке-жеке тоқталған Өмірбек Қанай Ганьсудың Сунан

Seminer programına Çin'deki Türk halklarının tarihçesi, coğrafi konumu, nüfus sayısı ve gelenekleri hakkında bilgiler aktararak başlayan Omirbek Hanayi, Çin'deki Türk halklarının mevcut ekonomik ve sosyal durumundan da bahsetti. Tarihsel açıdan Türkçe konuşan halkların eski zamanlardan beri Çin'in komşuları olduğunu ifade eden Omirbek Hanayi, şu anda Çin'de Kazak, Kırgız, Uygur, Özbek, Tatar, Salar ve Sarı Uygur (Yugur) gibi Türk unsurlarının yaşamakta olduğunu ve bu halkların çoğunlukla Sincan, Kansu ve Çinghay eyaletlerinde yoğun olarak bulunduğunu dile getirdi. Ayrıca, Çin'in 2010 yılı nüfus sayımına göre, ülkede 10,069,346 Uygur, 1,462,588 Kazak, 186,708 Kırgız, 10,569 Özbek, 3,556 Tatar, 130,607 Salar ve 14,378 Sarı Uygur'un yaşamakta olduğunu belirtti.

Çin'deki Türk halkları hakkında detaylı bilgi sunan Omirbek Hanayi, Kansu eyaletinin Sunan Yugur Özerk ilçesinde yoğun olarak yaşayan Sarı Uygurların esas olarak hayvancılık ile uğraştıklarını, düzenli olarak milli bayramlarını kutladıklarını ve geleneksel at oyunlarını oynadıklarını dile getirdi. Ayrıca, eski Türkçeye en yakın olan Sarı Uygurca'nın Çin ve Tibet dillerinin büyük etkisi altında kal-

Югу автономиялық ауданында шоғырлы қоныстанған сары ұйғырлардың негізінен мал шаруашылығымен айналысатынын, ұлттық мереке-лері мен дәстүрлі ат ойындарын тұрақты өткізіп тұратынын атап өтті. Сондай-ақ, көне түрік тіліне ең жақын саналатын сары ұйғыр тілінің қазіргі таңда қытай мен тибет тілінің әсеріне көбірек ұшырағанын, бұл олардың ламалық буда дінін сенетіндігіне және жазуы болмағандығында байланысты екендігін тілге тиек етті. Ал, түп төркінін түрікмендермен байланыстыратын салалардың Цинхайдағы Синьхуа Салар автономиялық ауданы мен Ганьсуда шоғырлы қоныстанғанын айта келе, негізінен егін шаруашылығымен және ұсақ саудамен көбірек айналысатынын баяндады. Әулеттік қарым-қатынасты берік ұстанатын салаларлар өздерінің ұлттық салт-дәстүрлерін сақтауға құлшынғанымен, өз жазулары болмағандықтан көбінесе қытайдың тіл-жазуын қолдануға мәжбүр екенін атап көрсетті.

Семинардың жалғасында Шыңжаң Ұйғыр автономиялық ауданында тұратын қазақ, ұйғыр, қырғыз, өзбек және татар халықтарының қо-

дігінi ifade ederek bunun sebepleri arasında Сары Уығурларын Буда дінінiн бир калу оланы Ламы дінінi қабул етмесінi және гүнүмүзде бир язы ділдерінiн олмамасынı гөстерді. Түркмен көкенлі Саларлар'ын ісе Чіңһай еялетіндекі Шунһуа Салар Өзерк ілчесінде ве Кансу еялетінде yoğun olarak яшадıklarıны ifade етменін яны sıra бу халкын ағырлықлы olarak тарым іле күчүк өлшекте тичаретле ілгілендіклерінi де ifade етті. Соы ілішклерінi сакы тутан Саларларын милли генеклерінi корума чабаларына рағмен, кенди язы ділдерінiн олмамасы неленіле Чің язы ділінi калланмак зорунда oldukларынı сөyledi.

Семинарiнiн devamında Sincan Uyğur Өзерк Бөлgesi'nde яшаян Казак, Uyğur, Kırğız, Өзбек ве Татар халкларынн yerleşim ве яшам өзелліклеріне деғінен Омирбек Ханайи, son zamanlarda Чің'in etnik politikasındaki деғішімлер ве Sincan'daki siyasi, sosyal ве ekonomik gelişmeler неленіле бөлгедекі Түрк халкларынн дін ве діл ачısından биртакым баскы ве кысылмалары маруз калдыкларынı белітті.

Семинарiнiн sonunda катілімчилар, Чің'deki Түрк халклары ве Чің'in etnik politikası хақында fikir алышырышінде bulunup акылда калан сорулары cevaplar aradılar.

ныстау ерекшелігі мен тұрмыс-тіршілігіне тоқталған Өмірбек Қанай соңғы жалдары Қытайдың этникалық саясатындағы өзгерістер мен Шыңжаңда болып жатқан саяси, әлеуметтік және экономикалық өзгерістерге байланысты ондағы түркітілдес халықтардың діндік және тілдік тұрғыдан түрлі қысымдарға ұшырап отырғанын жеткізді.

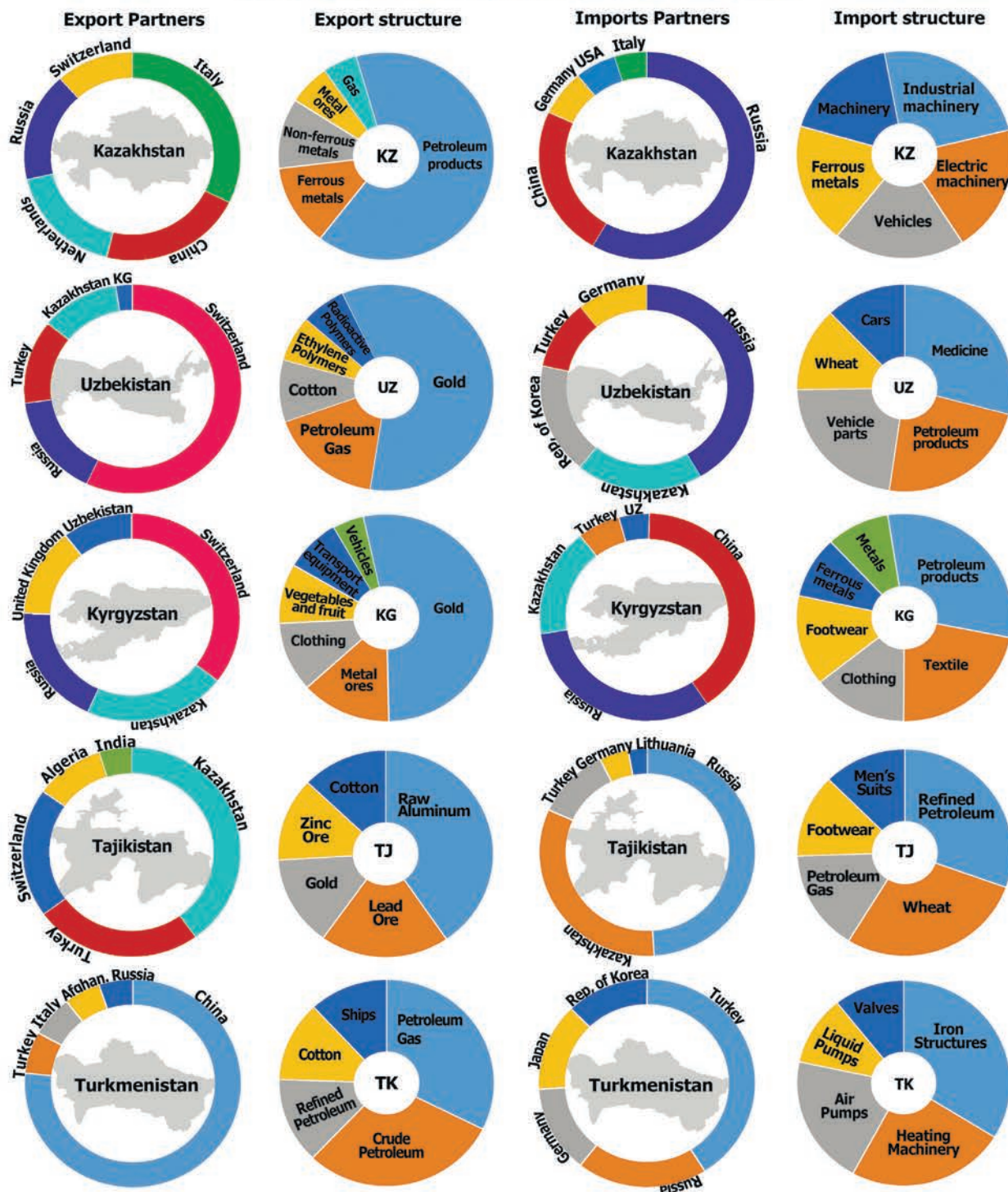
Семинар соңында қатысушылар Қытайдағы Түркі халықтары және Қытайдың этникалық саясаты туралы өзара пікір алмасты.

ERI Infographic No.8

ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ САУДА БАҒЫТЫ / ORTA ASYA'DA TİCARET YÖNÜ DIRECTION OF TRADE IN CENTRAL ASIA

Source: UN Comtrade, the Observatory of Economic Complexity.

How to cite: Eurasian Research Institute, (2018). Direction of Trade in Central Asia ERI Infographics No.8

Akademik Türkçe Kursu

Avrasya Araştırma Enstitüsü 19 Ekim 2015 tarihinde Akademik Türkçe kursu verilmeye başlamıştır. Bu kursun amacı katılımcılara makale, bildiri, tez, kitap gibi akademik metinleri okuma, not alma, çıkarımda bulunma konularında eğitim vermektir. Kurslar başlangıç ve orta seviye olmak üzere iki seviyede olacaktır.

HAFTA İÇİ VE HAFTA SONU GRUPLARI

Kurs hakkında bilgi almak ve başvuru için aşağıdaki telefon numarasını arayabilirsiniz.

Başvuru Yeri:

Almalı Avdanı, Mametova 48, 050004 Almatı.

+7 (727) 279 24 26 içhat: 109

19 қазан 2015 жылы Еуразия ғылыми-зерттеу институты «Түрік тілін ғылыми тұрғыдан жетілдіру» курстары басталды. Курстың мақсаты тыңдармандарға мақаладағы, баяндамадағы, диссертация және кітаптардағы академиялық мәтіндерді оқуды, ғылыми тұрғыдан жазуды және қорытынды жасай білуді үйрету болып табылады. Қосымша мағлұмат алу және өтініштерді беру үшін төменде көрсетілген байланыстар арқылы хабарласуға болады. Курстар апта ішінде және апта соңында өткізіледі.

Өтініштерді қабылдау мекенжайы:

Алмалы ауданы, Мәметова көшесі 48, 050004 Алматы,

тел: +7 (727) 279 24 26

(ішкі нөмір 109)

Asya Avrupa / Азия Еуропа
(Haber – Yorum) / (Ақпараттық сараптама)

Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınıdır
Еуразия ғылыми-зерттеу институты басылымы

Temmuz 2018 Sayı: 31
Шілде 2018 жыл №31